

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 20 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépíródmű főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése szeptember végén lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Legyen vége a komédiának.

Budapest, október 1.

Aki csak egy kissé is gondolkozik, azt nagyon elkésértheti az, ami már hónapok óta Bécsben történik. A látszat az, mintha Bécsben mindenki, akinek szerepe van a magyar válság körül, azon törné a fejét, hogy az április óta tartó nyílt krízist megoldja. De a látszat ebben az esetben is csal, mert Bécsben nem is akarják a magyar válságot megoldani, vagy legalább is nem akarják az egyedül célravezető utat a válság megoldására felhasználni. A király állandóan a magyar nemzet ellenségeitől van körülveve, s a magyarság hivatalos képviselői csak nagyritkán kerülnek abba a helyzetbe, hogy a király elé jutnak.

Annyiszor megczáfolták már Bécsben, hogy a király körül kamarilla van, hogy szinte kedve volna az embernek azt elhinni, ha a napról-napra szerethető tapasztalatok ennek éppen az ellenkezőjét nem bizonyítanák. A ki-

rály körül a trónörökös, Aehrenthal, Bienert, Schönaich és a régi szabadelvű pártnak, meg a Fejérváry-korszaknak emberei vannak. Bécsben még a királyra legnagyobb befolyást gyakorló körökben is Kristóffy úgy szerepelhet, mint egy történelmi nagyság, akinek felléptével Magyarországon új éra kezdődött s ezt duruzsolják naponta a király fülébe mindazok, akik közelébe jutnak. De a magyar kormányférfiaknak, a magyar pártok vezéreinek alig van szerepük. Wekerlét a király két és fél hónapig nem fogadta, mert „nyaralt”, de Aehrenthal és Bienert állandóan ott lebzselhetett a király fogadószobájában s elkészíthette a talajt arra, hogy a magyar válság mindjobban elposványosodjék.

Mikor aztán Wekerle végre nagy nehezen a királynak előterjeszthette a kibontakozási programját, azt a király egyszerűen tudomásul vette s a döntést elhalasztotta. De ahelyett, hogy mindjárt utána Kossuth Ferenczet hivatva volna, egy hét múlt el, míg végre holnap a parlamenti többség vezére a király elé juthat, s a jól informált bécsi lapok már tegnap megjósolták, hogy ez a kihallgatás sem fog semminemű eredményt jární, hogy a döntés most sem fog megtörténni, hanem „nagyon hosszú válságra van kilátás.” Mintha már nem volna az az öt hónap is a kelletinél hosszabb, ami április óta elmúlt.

„Mi várhatunk“ volt egykor Schmerling válasza a magyar követelésekre. S a nagy várakozás végre is Königrätzhez vitte Ausztriát s akkor egyszerre nagyon sürgős lett Bécs számára a kiegyezés Magyarországgal. Most is a várakozás álláspontjára helyezkedik Bécs, s valószínűleg egy új Sadowa készül megint a számára. Hogy hol és mikor fogja Ausztria drága áron megfizetni internacionális pozíciójában azt, hogy Magyarországon állandóan válságokat idéz fel, azt nem lehet e pillanatban tudni. De ez nem jelent semmit. Königrätz előtt hat héttel a király még Tirolban vadászott, olyan felhőtlen volt az ég Ausztria felett. S hat hét alatt elveszítve Olaszországot, kiszorult Németországból s olyan megalázás érte, mint soha azelőtt a Habsburgok uralma alatt.

Az a diplomáciai siker, melyet Ausztria a német császár segítségével a tavasszal aratott, egyszerre nagyon önhitté tette. De megfeledeknek Bécsben arról, hogy két évvel a königrätz-i csata előtt Ausztriát és Poroszországot a dán háborúban épp ilyen nagy barátság fűzte egybe, de ez nem mentette meg Ausztriát attól, hogy mikor az idők telje eikövetkezett, két év múlva, éppen az a Poroszország alázta meg s degradálja teljesen másodrendű hatalommá. És akkor is csak Magyarország volt az, amely a Habsburgok internacionális

A mahagóni butor.

Írta: Balla Ignác.

(Utannomás tilos.)

I.

Bodor urnak az üzlete ott volt a Belvárosban. Mert Bodor urnak, a komoly és nőgyűlölő Bodor urnak üzlete volt és még hozzá butorüzlete. Egészen pontosan: Bodor ur lakásberendezéseket árult és vevői majdnem kizárólag a házassaladó fiatal párokból és főleg azok szüleinek sorából kerültek ki.

Bodor Aurél ur a Bodor és Társa cég tulajdonosa volt és egész napját ott töltötte üzletében, a mahagóni ebédlők, jávorfa hálószobák és empire szalónok butorai között. Lelkiismeretes kereskedő volt, akinek elve, hogy a tulajdonos nem más, mint a cég első segédje, akinek — bár jól kell öltözködni — de nem szabad az urat játszania, hanem dolgoznia, igenis dolgoznia kell. Az üzletet még az apjától örökölte. De mi volt ez az üzlet az ő apja idejében és mi most! Az egykori kis, szerény és nem is nagyon izléses butorkezeskedést ő alig pár esztendő alatt a főváros legelőkelőbb lakásberendezési üzletévé fejlesztette, ahol minden egyes darab kiváló izlésről tett tanubizonyosságot. Vevői sem voltak többé szerény kishivatalnokok és kezdő ügyvédek, akik minden butorban csak azt nézték, hogy mutatós, de azért olcsó legyen és akiknek minden magasabb igényük kimerült abban, hogy imitált mahagóni butorokból állították össze az ebédlőt, amely egyuttal férfiszoba és szalon is volt. Most már valósággal divatba jött az üzlete, vevői között a felsőbb tizezer

is képviselve volt és azoknak fejlettebb izlése már megengedte, hogy igazi angol butorokat tarthasson üzletében. Nagy munka volt, amíg idáig eljutott és — ezt Bodor ur is megvalloita önmagának — a munkaszereteten kívül szükség volt a szerencsére is, amelyet aztán, mihelyt jelentkezett, Bodor ur ki is tudott használni.

Kitűnő kereskedő volt, de amellet nem volt tolakodóan bőbeszédű. Nem dicsérte túlságosan az áruit és az volt az elve, hogy a vevőkre nem a szavakkal kell hatni, hanem az áruval és a — tekintettel.

— Nagyságos asszonyom, ezt az angol ebédlőt nem is szabad dicsérni! — mondta Bodor ur és szemével végigsimogatta a maszív mahagóni asztalt, a pohárszéket, a préselt borszékeket és tekintetével szinte felterítette az asztalt.

A nagyságos asszony valósággal kioivassa a szeméből, hogy milyen boldogság lehet az az ifju pár számára, hogy első ebédjüket e mellett az asztal mellett költsek el. Bodor ur lírai hangulatokat tudott felébreszteni tekintetével.

De a nagyságos asszony megcsóválta a fejét:

— Csak az ára ne volna olyan horribilis kétezerháromszáz korona, az borzasztó sok pénz!

Bodor ur már tudta, hogy most alkudozások fognak következni. Ösmerte a nőket — bőven volt rá alkalma a megismeréstikre — és tudta, hogy a nők akkor is alkuszának, ha tesszik nekik az áru és ha az árat nem is találják olyan túlságosan magasnak.

Bodor ur nőgyűlöletének főként ez volt az

oka. Az, hogy minden nő, kivétel nélkül, egyformán kicsinyes volt ebben az egyben. Bodor ur a lelke mélyén talán költő volt és ő a butoraiiban valósággal poézist látott: az ut a házasság révén az ő butorain keresztül vezet. Az ő butorai, ezek a tisztá, érinetlen butorok a kötető házasságok szent tisztaságát szimbolizálták. És az asszonyok, mintha ebből semmitsem éreztek volna, ezt a gyönyörű poézist is kikezdték kicsinyes alkudozásaikkal. Ő már tudta, hogy a legábrándosabb szőke lány, a legszendőbb menyasszony, a legszerelmesebb ifju pár is egyszerre megfeledekzik szerelemről, ábrándról és csak avval fog törődni, hogy lealkudjon valamit a hálószoba, vagy ebédlő berendezéséből. Megértette ezt, de azért rosszul esett az idealizmusának és lassanként úgy érezte, hogy nőgyűlölő lett.

II.

Harmincznyolcz éves volt már ekkor Bodor ur és ha folyton ifju házastársak számára adott is el butorokat, ő maga eddig sohasem gondolt arra, hogy megházasodjon. Gyűlölte a nőket és ami a legnagyobb baj, félt a kicsinyességeiktől. De a harmincznyolczadik év egy magányos férfi számára nem más, mint egy újabb — a második huszesztendő kor kezdete. A szentimentalizmusok kora, amikor minden gondolat oka és okozója a nő. Amikor egy ibolyacsokorról is egy nő jut az eszünkbe, amikor az utcán szeretnénk megfordulni minden szép nő után, amikor a selyemszoknyák suhogásában sóhajokat hallunk és a tavaszi verőfényes utcákon a napsugár olyan fényes, mint a tömörit, ragyogó szőke női haj...

Bodor ur ekkortájt igen sokat gondolko-

súlyát megmentette, s hogy Ausztria ma még a nagyhatalmak közt szerepel, ezt egyedül annak köszönheti, hogy a kiegyezést megkötötte Magyarországgal.

Most, mikor Ausztria teljes felosztási stádiumban van, egy állandó magyar válságot is raktáron tartani, nagyon rövidlátó politika azok részéről, akiknek annyira szívükön fekszik az osztrák „birodalmi” érdek! Mert addig, míg Magyarország jogos érdekei ki nem elégítetnek, addig itt béke nem lesz, delegáció nem lesz, költségvetés nem lesz, ujoncz nem lesz s az egész monarchia szégyenére meg fog történni az, hogy az annexiót, mely majdnem lángba borította Európát, a parlamentek által nem lehet inartikuláltatni. Ez ugyan méltó volna az osztrák tradícióhoz, mely igazi alkotmányosságot elviselni nem tud, amely az osztrák alkotmányt is oktroy utján léptette életbe, s a bosnyák alkotmánynál is mindjárt oktroyra tudnak gondolni, de az egész világ gunyakazaja volna a felelet arra, ha az annexióról szóló törvény parlamentáris uton letárgyalható nem volna.

Ezt Bécsben mind nem akarják belátni, s még mindig a válság elodázásától, elposványosításától, a magyar érdekek kijátszásától remélnék valami csudát, ami nem következett még be eddig, s ami nem fog ezentul sem bekövetkezni. Mert ma már világosan látja mindenki, hogy az, ami Bécsben történik, azok a konferenciák, amelyeket a király nagy-nagy időközökben magyar minisztereivel folytat, csak porhintés a nemzet szemébe.

Epen azért bizalom és remény nélkül nézzük ezeket a bécsi eseményeket s hovatovább világos lesz a nemzet előtt, hogy egy új nemzeti küzdelembe akarnak bennünket belekényszeríteni.

Mi nem keressük ezt a harcot, de előre ki sem fogunk térni. Annál kevésbé, mert most már nem egy speciális nem-

zeti követelés körül fog a küzdelem folyni, hanem annak eldöntésére, hogy az a közösség, melyet Deák Ferencz négy évtizeddel ezelőtt jóhiszeműen létesített, fenntartható-e még s hogy egyáltalán lehetséges-e az, hogy teljes nemzeti elpusztulásunk veszedelme nélkül engedjük tovább is a 67: XII. t.-cikket Ausztria érdekében kijátszani és meghamisítani.

Kossuth napja.

— Akik Kossuth előtt járnak. —

A felosztás eshetősége.

Budapest, október 1.

Kossuth Ferencz ma este Bécsbe utazott s holnap délelőtt jelenik meg a király dolgozószobájában.

A függetlenségi párt azt reméli, hogy Kossuth napja a nagy fordulat napja lesz. Nem hiányoznak olyan optimisták, akik azt sem tartják kizártnak, hogy Kossuth mint designált miniszterelnök jön vissza. De a párt nagy többsége s a politikai körök általában úgy látják a helyzetet, hogy a döntést Kossuth kihallgatása sem fogja még meghozni.

S a kihallgatás külső szceneriája semmiesetre sem olyan, hogy az optimista felfogást táplálhatná. Különös, izgalmas és aggodalmakat keltő mozdulatok jegyezhetők fel, mint Kossuth kihallgatásának előzményei. Tessék csak megfigyelni bizonyos momentumok sorrendjét. Lukács László, aki napokig volt Bécs közelében, most hirtelen itthon termett. Nyomban az ő megérkezése után Kristóffy akad családi dolga Bécsben. S mihelyt Kristóffy József Bécsbe érkezik, Ferencz Ferdinánd trónörökös kihallgatáson jelenkezik az uralkodónál. Bevezeti pedig mindez Kossuth Ferencz audienciáját. Lehetséges-e, hogy ez a szceneria pusztán véletlen legyen? Lehetséges-e, hogy a különös mozgolódás ne azért indult legyen a Burgban, mert holnap Kossuth járul a király elé? És lehetséges-e végül, hogy

mindez Kossuth utját akarja egyengetni a királyhoz? A jelek legalább is aggasztók.

Az aggasztó szerenéria egyébként teljesen megfelel azoknak az információknak, melyeket Bécsből kaptunk s melyeket ma is megerősítenek.

Ezek az információk azt mondják, hogy odafenn a király az egyellen, aki még mindig a parlamentáris megoldás alapján kíván maradni és teljes erejével azon van, hogy a kibontakozás a mai pártok együttes garanciájával történjék meg. A királynak az az álláspontja, hogy akár ideiglenes, akár állandó megoldást elfogad, Wekerle vagy Kossuth pozícióját egyaránt kész magáévá tenni, de mindegyiket csak úgy, ha az összes pártok megegyezése kapható hozzá. A király ugyanis változatlanul azt vallja, hogy minden megoldáshoz az egész koalíció hozzájárulása szükséges, mert önmagában egyik párt sem nyújthat garanciát. De a király aztán az egyellen odafenn, aki ezen az uton keresi a kibontakozást. Mindenki más, még pedig a király legbefolyásosabb környezete, a legradikálisabb eszközök alkalmazását sürgeti. Nagyon jól értesült forrásból megerősítik azokat a híreket, hogy a király környezete parlamenten kívül álló kormány kinevezését szeretné s annyi új választást, amennyi elegendő, hogy a hatvanhetes alap tábora tulnyomó többséggel vonulhasson a parlamentbe.

— Es muss einmal abgerechnet werden! — mondják ezekben a körökben, melyek azt hirdetik, hogy az esetleg megadható kedvezményeket csak olyan kormánynak szabad megadni, mely a hatvanhetes alap többségét restaurálhatja. Ezek a körök a függetlenségi párt kormányrajutásában a legnagyobb veszedelmet szimatolják s ilyen értelemben dongják tanácsaikat az agg király fülébe.

A király azonban egyelőre erősen áll. De akik az alkotmányos kibontakozás legfanatikusabb barátai, azok is csak azt merik remélni, hogy a király holnap Kossuth Ferencznek nyomatékosan lelkére fogja kötni a pártközi békesség helyreállítását. Nem tartják valószínűnek, hogy a király belemenjen Kossuth

zott és beszélgetve meg-megsimogatta a palizander hálószoza-berendezéseket, a mahagóni férfiszobák butorait, a kényelmes bőrkarosszékeket és széles mahagóni íróasztalokat. Volt egy gyönyörű, pávaszemfényű opálos üvegekkel berakott angol ebédlőszoba-berendezése és ez előtt különösen sokat elidőlgélt. Letült az ebédlőszoba asztala mellé és beleképzelte magát egy puha családi fészekbe... Melléte egy szép fiatal asszony... Ilyenkor magában beszélt is a butorokkal és a mikor meg-megsimogatta őket, a keze szinte reszketett.

Nagyon különösetek gondolt ilyenkor...

Már tavaszodott. A kósza napsugarak belopóztak a butorok közé és azok most még szebbek, még tisztábbak és még ragyogóbbak voltak. Az utcáról beszívárgott már a virágok illata is... És Bodor ur kesernyés mosolygással gondolt arra, hogy ő itt él ezek között a butorok között, amelyeket mind-mind elvisznek ifjú párok otthonába és amelyek mind új életnek adnak keretet... Ezek mind látják a házasságok örömeit, csak éppen ő nem látja sohasem... Minden ifjú házaspár ő hozzá jön és ő mindegyik számára tud valamit adni... Csak ő marad örökké koldus — lélekben. Mindenki megházasodik, az emberek folyton csak házasodnak, csak ő, éppen csak ő marad mindig az a kesernyés agglegény, aki volt... Milyen boldogan élhetne ő azok között a palizander butorok között, az angol ebédlőben, a mahagóni férfiszobában, egy szép, szőke fiatal leánnyal. De úgy látszik, az ő végzete már az, hogy ő csak a házasságot szolgálja, de sohasem fog megházasodni...

Volt egy barátja. Az is nála vásárolta a butorokat. És amikor néha, vasárnaponként

meghívta magához ebédre, Bodor urnak valósággal elszorult a szíve. A butorai körül ott tanyázott, az igazi, a meghitt családi boldogság. A fehér abroszos ebédlőasztal mellett kétszeresen érezte elhagyatottságát és szomorú végzetét... A boldogság reális alkatrészei mind az ő tüzletéből vándoroltak ebbe a lakásba is, ezek az emberek is az ő butorai között boldogok, csak éppen az ő számára nem tudják meghozni az igazi lelki boldogságot a mahagóni ebédlők, palizander hálósobák és angol butorú férfiszobák... Ő szállítja a keretet a boldogsághoz, csak ő maga nem tud sohasem boldoggá lenni. A butorok egyedül övele szemben könyörtelenek, pedig talán ő az egyedüli, aki az ő poézisük tisztaságát teljes egészükben át tudja érezni... A barátja lakásában úgy érezte, hogy butorainak lelkük van és ezek fellázadtak ellene, folyton a boldogság képét varázsolják elé, de őt egyttal ki is rekesztik ebből a boldogságból, talán örökre... Ingerkednek, kacérkodnak vele és egyttal fülnek hallhatatlan szavakkal tudtára adják, hogy ez a boldogság az ő számára örökre idegen marad...

Most is éppen ezek a gondolatok kinozták, amikor hirtelen nyílt az utcai ajtó.

Vásárlók jöttek.

Négyen léptek be egyszerre, de szemmel láthatólag mind a négyen egymáshoz tartoztak. Elöl egy karcsu, szép, barnahajú leány, mellette egy elegáns, jökevdű fiatalember. Mögöttük egy idősebb asszony és egy szőke, ibolyakék szemű fiatal leány. A két leány minden valószínűség szerint testvér és az éltebb nő

az anya, a fiatalember pedig a barna lány vőlegénye.

Bodor ur műértő szeme ezt az első pillanatra felismerte.

Butorokat nézegettek. A menyasszony és vőlegény jóformán semmi mással nem törődött, csak önmagukkal voltak elfoglalva.

Az éltebb nő most megállott egy pávaszemfényű, opálos üvegekkel berakott angol ebédlőszoba-berendezésnél:

— Hogy ez? — kérdezte, mialatt a butorokat vizsgálta.

Bodor ur hirtelen felelt:

— Bocsánat, ez már nem eladó. Már megvették.

Még jóformán be sem fejezte a mondatot, amikor ijedten vette észre, hogy mit csinált. Szinte megdöbbsent a saját szavaitól. Mit csinált most? Hiszen ő úgy látszik, féltékeny, hogy mások találják elvinni ezt az opálos fényű, pávaszem-üvegekkel berakott angol ebédlőszobát... Tehát annyira tetszik neki ez a butor? Meg sem tudna válni tőle? Kinek tartogatja? Önmagának? Vagy csak fél, hogy mások meggyalázzák szent szimbolumát? Vagy ő akar megnősülni?.. Mi történt most hirtelen vele?

Az éltebb nő sajnálkozva mondta:

— Kár! Pedig tetszett nekem. Ugye nektek is, gyerekek?

A menyasszony és vőlegény, akik eddig boldogan nevetgéltek, csak most nézték meg a butort:

— Szép, de azért nem baj. Találunk még itt más szépet is.

A másik lány pedig, a szőke, ibolyakék

kibontakozási tervének mérlegelésébe, mert a király másodrangú fontosságúnak tartja, hogy melyik kibontakozási terv valósuljon meg, a legfőbb dolognak a pártok megegyezését tartja, mint amely nélkül egyik tervnek sem lehet garanciája.

Ha a pártok kiegyezése teljességgel kizártnak mutatkoznék, akkor a bécsi információ a parlament feloszlatásának lehetőségét festi a horizontra. A király azonban e radikális lépés megtétele előtt kísérletet tesz esetleg egy *homo regius* kiküldésével, aki azonban — éppen a béke helyreállításának jobb kilátásai érdekében — nem lesz *exponált politikus*, tehát se Lukács, se Héderváry.

A szceneria és a perspektiva tehát nem valami reménykeltő. Kossuth a király dolgozószobájában akkor jelenik meg, mikor előtte éppen a trónörökös járt ott, akiről pedig tudvalevő, hogy a hatvanhetes alapon fiatalságának egész türelmetlen energiájával csüng s azt az alapot egy függetlenségi kormányának még a gondolatától is félti. De bizni kell Kossuthban, aki még elutazása előtt intézkedett, hogy október 4-ére pártértekezlet hívassék össze, ami azt jelenti mindenesetre, hogy Kossuth az ő pártjának tiszta bort önt a poharába és világosan informálja arról, ami lehetséges és ami lehetetlen. A holnapi audienciánál fontosabb dátum lesz az értekezlet napja. Akkor mindenesetre világosabban fogunk látni ebben a bonyolult helyzetben.

Kossuth Ferenc tanácskozásai.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délelőtt Holló Lajossal, a függetlenségi párt alelnökével hosszabb időn át értekezett. Délben 12 órakor pedig az igazságügyminiszteri palotához hajtatott, ahol fölkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, aki az igazságügyminisztériumban dolgozott, az ideiglenesen vezetésére bízott minisztérium ügyeit intézvé. Kossuth Ferenc körülbelül egy óra hosszáig időzött Wekerle miniszterelnöknél, akit, Kossuth Ferenc távozása után, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter látogatott meg.

Kossuth Ferenc utazása.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délután 5 óra 15 perczkor induló gyors-

szemével elrevedezett egy kissé és halkán mondta:

— Pedig olyan szép . . .

Halkan mondta, de azért Bodor ur meghallotta és most hosszasan megnézte a lányt. Egy szempillantás alatt észbe jutottak előbbi gondolatai és most, mialatt a leányt nézte, tovább fűzte a gondolatsort . . . Talán éppen az ő számára tartogatom. Az ő számára, meg az enyémre. A mi kettőnk számára . . . Mert talán mi ketten jelenthetünk még egyet is. Az emberi életet ugyanis a véletlenek kormányozzák.

A fiatal párnak azután találtak más butort. De Bodor ur ettől kezdve nem tudott másra gondolni, mint arra az ibolyakék szemű lányra, az opálos fényű, pávaszem-üvegekkel berakott mahagóni ebédőre és — önmagára. Talán mégis boldogságot hoznak az ő számára is a butorok. A boldogság talán nem fog többé csupán átsuhanni a feje fölött. Talán az ő boldogságának is keretet adnak majd a butorai. És a butorok talán nem lesznek még sem örökké könyörtelenek vele szemben. És talán nem fogja többé érezni azt a leverő tragikumot, hogy a házasságban ő csak mások számára szállítja a boldogságot, de ő sohasem lehet boldog. Nem fogja érezni azt, hogy az ő számára a boldogság csak átvonul a butorai között, de az ő számára örökre elérhetetlen marad. Hogy ő csak boldog embereket lásson és ez a látvány kétszeresen fájjon neki, mert ő sohasem lehet boldog.

Bodor ur ettől kezdve úgy érezte, hogy ő többé már nem nőgyűlölő. Leült a széles ebédőasztal mellé, gondolatában felterítette fehér abroszszal, elnézte az opálos üvegű pohárszék-

vonattal Bécsbe utazott, hogy szombaton délelőtt 11 órakor a király elé járuljon kihallgatásra. A miniszter kíséretében voltak Szatmári Mór országgyűlési képviselő, dr. Tormay Géza és dr. Pallay Sándor titkárok.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Pallay és Tormay titkárokkal 9 óra 35 perczkor érkezett Bécsbe. A minisztert sok képviselő és hírlapíró kísérte. A pályaudvarról Kossuth egyenesen a magyar palotába hajtatott, ahol sok bécsi hírlapíró várta és több kérdést intézett hozzá úgy a holnapi audienciát, mint a trónörökösnek mai kihallgatását illetőleg, mire Kossuth azt válaszolta, hogy mindig szívesen áll rendelkezésre, azonban lehetetlent ne kívánjanak tőle.

Kossuth Ferencet holnap délután egy órakor fogja fogadni a király a Burgban.

Kossuth a helyzetről.

Bécsi tudósítónk táviratozza, hogy az osztrák keresztényszocialista párt kommunikált tett közzé, hogy a korona még abban az esetben sem engedhetné át a kormányt a függetlenségi pártnak, ha Kossuth csakugyan igazságos választói reformot terjesztene az uralkodó elé, mert akkor a függetlenségi párt évtizedekre alapozná meg uralmát és a látszólagos nyugalom rövid provizóriumát után újból elővenné igazi programját, hogy katonai és gazdasági szempontból kivívja az önállóságot.

Kossuth Ferenc e részben a „N. Fr. Pr.” tudósítója előtt ekként nyilatkozott:

— A keresztényszocialisták hatalmasak ugyan, de nem hiszem, hogy a királynak dik-tálhassanak. A király meg fogja nekem mondani, hogy miképpen kíván dönteni.

A bankkérdésről és a politikai helyzetről ezt mondta Kossuth:

— Kibontakozási tervemről a lapok hasá-bokat közöltek, de hamis uton jártak. Semmi-esetre sem úgy áll a dolog, de audienciám előtt semmi érdemlegeset nem mondhatok. Pártommal sem közöltem semmit.

A hírlapíró azt kérdezte most, hogy van-e lehetőség a kibontakozásra.

ket, a préselt börszékéket, teás asztalkákat és eközben csodálatosan szép dolgokra gondolt. . .

A szőke, ibolyakék szemű leánynak már tudta a nevét.

És másnap délelőtt egy virágcsokrot küldött a Munkácsy-utczába, ahol laktak. Lila szeg-fűvekből, piros rózsákból és vörös liliumokból. Harmadnap délelőtt pedig maga Bodor ur tisztelettel ünnepélyes arccal a Munkácsy-utczában.

III.

A fiatal pár ott ült a Nizza felé robogó express-vonat étkező kocsi-jában. A természet már virágzó pompájában állott, de ők ki sem néztek az ablakon. Ők most csak egymás szemében látták ott tükröződni a természet minden szépségét és boldogságát.

Az ifjú asszonyka féltéken nézett az urára.

— Mondja, nem haragszik meg, ha kérde-zek valamit?

Bodor ur mosolygott:

— Hát olyan veszedelmes embernek tart maga engem?

— Nem, nem, de az, amit kérdezni akarok . . .

— Az olyan rettenetes volna?

Az asszonyka behunyta gyönyörű ibolya-szinű szemét, hogy úgy talán nagyobb lesz a bátorsága:

— Mondja, miért mondta maga akkor, hogy az az opálos fényű, pávaszem-üvegű mahagóni ebédő már el van adva?

Bodor ur megint csak mosolygott:

— Azért édesem, mert azt — a magunk számára akartam megtartani!

És a száguldó vonatban két ember hosz-szasan, boldogan megcsókolta egymást.

— Nem szeretek jósolgatni, felelt Kossuth. De annyit mondhatok, hogy *nincs reményem*.

A hírlapíró: Fog-e a holnapi kihallgatáson döntés esni?

Kossuth: Nem hinném. A nehéz kérdéseknek olyan komplexumáról van szó, hogy még több kihallgatásra lesz szükség.

A hírlapíró: Október 5-ig tisztelni fog-e a helyzet?

Kossuth: Aligha.

A hírlapíró: Lehetségesnek tarja-e exczellenziád, hogy a koalíció továbbra is fennmaradjon?

Kossuth: Sajnos, *nem*, mert a pártok sokkal engesztelhetlenebbül állnak szemben egymással.

A hírlapíró: A bankkérdésben?

Kossuth: Nemcsak a bankkérdésben, hanem általában.

A hírlapíró: Szóval vagy függetlenségi kormány, vagy parlamenten kívüli regime következik?

Kossuth: *Parlamenten kívüli, ha az lehetséges Magyarországon.*

A trónörökös a királynál.

Bécsi tudósítónk jelenti, hogy a király ma reggel kilenc órakor kihallgatáson fogadta Ferenc Ferdinánd főherczeg trónörökösét.

A „N. Fr. Pr.” írja mai estilapjában: Ferenc Ferdinánd főherczeg, mint ma hivatalosan jelen-tik, falusi tartózkodásából visszatért Bécsbe, hol a király kihallgatáson fogadta. Ferenc József királynak, mint bizonyos tények bizonyítják, az utóbbi években az volt a szokása, hogy mielőtt olyan ügyekben, melyek a jövőre kiható fontossággal bírnak, és nem csupán a mindennapi kormányügyekkel állanak összefüggésben, döntene, meghallgatja a véleményét annak a főherczegnek, ki neki a trónon utóda lesz. A király rendkívül mozgalmas kormányzásának ideje alatt ritkán állt fontosabb döntés előtt, mint amely döntés előtt most az egész monarchia áll. Igen nagy jelentőségű fordulópon-t elé értünk. A korona minden törekvése arra irányul, hogy a koalíció pártjait újból összehozza és Magyarországon egészen új helyzetet teremtsen. A korona régi viszonyát Magyarországhoz, mely által az ország annyira megerősödött és felvirágozott, nem lehet egykönnyen helyreállítani. A régi politikán, mely csak azon dolgozott, hogy a magyar nemzeti államot kiépítse, repedés támadt és az újszerű helyzet a válság maga. Holnap fogadja a király a többség vezérét és senki sem tudja most határozottan megmondani, hogy a korona a holnapi kihallgatáson hogyan fog dönteni Kossuth Ferencnek a terve felett, de bizonyos, hogy az esetben, ha a király a formális többség javaslatait visszautasítja, a helyzetnek ki kell élesednie. Ez lehetett az oka annak, hogy a királynak az volt az óhaja, hogy mielőtt dönt, meghallgassa a trónörökös véleményét.

Ferenc Ferdinánd főherczeg a függetlenségi párthoz való viszonyáról hitelesen soha nyilvánosan nem nyilatkozott, de mindazonáltal széles körben el van terjedve az a nézet, hogy a trónörökös azt a kormányt, melyet a függetlenségi párt soraiból alakítanak és amelynek élén Kossuth állana mint miniszterelnök, a monarchia érdekeivel nem tartaná összeegyeztethetőnek. Ama hírek szerint, amelyek a trónörökös nézeteiről a magyar államférfiak körében elterjedtek, a trónörökös állítólag ismételtén utalt arra, hogy ez engedmények már csak azért is aggályosak, mert serki sem állhat jót azért, hogy nem fog-e egészen rövid időn belül egy új többség, egy új párt, vagy az ellenzéknek egy új vezére, új engedményeket kérni. A trónörökös a nézeteiről elterjedt hírek szerint, elveti az engedmények politikáját, melyet végtelen csavarnak tart. A trónörökös a hadseregre vonatkozólag mindenkor ellenzője volt a nemzeti engedményeknek és a véleménye által Wekerle és Andrassy tervével ellentétbe jutott. Ugylátszik továbbá, hogy a trónörökös sohasem tudott eléggé megbarátkozni a függetlenségi párt terveivel, mert attól tart, hogy a szétvá-

lasi politika növekvő hatalmával annak az elvei a gyakorlati életben is előtörhetnek.

A nagy nehézség abban áll, hogy a korona sem *Wekerle* és *Andrássy*, sem *Kossuth* és *Ap-ponyi* mellett nem akar dönteni. A korona, ha lehet hinni az eddigi híreknek, lényegében a koalíciónak régi vagy új formában való folytatását óhajtja, mert ebben véli feltalálni a biztosítékot, mely megvéd attól, hogy az új, most kötdendő paktumot nem fogják ismét megszegni. Ez az új paktum sem felelhetne meg teljesen sem *Wekerle*, sem *Kossuth* tervének, hanem valami harmadik dolognak kellene lennie, mely a koronára, valamint a jobb- és a baloldali pártokra egyaránt elfogadható volna. Ez nagyon nehéz probléma és tapasztalt államférfiak kételkednek, hogy lehetséges lesz a korona óhaját teljesíteni. Még kevésbé volna lehetséges azt a megegyezést a korona és a szétmállott koalíció pártjai közt rövid idő alatt létrehozni. Talán a kormány valami átmeneti formájának a szüksége alakulhat ki, mely ugyan parlamenten kívüli, de nem parlamentellenes volna és amelynek az volna a célja, hogy a tárgyalásokra szükséges időt nyerjen. Ebből nagy valószínűség szerint az következik, hogy a király a holnapi kihallgatáson a többség vezérének a koalíció folytatását fogja ajánlani. Ha ez nem történne meg és ez a politika nem volna lehetséges, akkor előtérbe nyomul az az eszme, hogy átmeneti, jobban mondva tárgyalási miniszteriumot kell alakítani.

Szterényi elutazott.

Politikai körökben ma este élénk érdeklődést keltett az a hír, hogy *Szterényi* József államtitkár elutazott a fővárosból. Csakhamar elterjedt az a hír, hogy *Szterényi* is Bécsbe utazott, ami aztán a kombinációk egész sorát keltette életre. Nemsokára azonban kiderült, hogy *Szterényi* utazása semmi összefüggésben sincs a politikával, mert a kereskedelmi államtitkár — mint lakásán az érdeklődőknek mondták — néhány napra vadászatra ment.

Kristóffy Bécsben.

Kristóffy József ma reggel Bécsbe érkezett. Arra a kérdésre, hogy mi hozta Bécsbe, *Kristóffy* ezt felelte:

— Nem a politika hozott ide, hanem családi ügyekben vagyok itt. Fiamat iratom be a katonai akadémiába.

A függetlenségi párt értekezlete.

Az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolczas párt október 4-én, hétfőn, délután öt órakor a pártkör Erzsébet-köruti helyiségének nagy tanácstermében értekezletet tart, amelyre a pártelnökség az összes tagok megjelenését kéri.

A pártok hangulata.

Kossuth Ferencz bécsi útja nagy élénkséget hozott ma este a függetlenségi pártkörbe. A képviselők igen nagy számmal gyűltek össze, s megjelent közöttük *Justh* Gyula is, aki ma délben érkezett tornyai birtokáról a fővárosba. A nagy társalgóban természetesen csaknem kizárólag *Kossuth* Ferencznek holnapi audienciája körül forgott a beszéd. A vitalközlések során két felfogás került egymással szembe. Az egyik, az optimisták véleménye az volt, hogy *Kossuth* Ferencz audienciája azt jelenti, hogy a király a parlamentáris elvnek megfelelően a többséggel kíván kormányozni s ezek már azt is hirdették, hogy *Kossuth* mint *designált miniszterelnök* tér vissza holnap este; — míg a pesszimisták, akik közelebb állanak *Kossuth*-hoz, ma is azt hangoztatták, hogy *Kossuth* kibontakozási terve és a bécsi hatalmi körök álláspontja között olyan nagy az ellentét, hogy annak kiegyenlítése alig remélhető. *Justh* Gyula, aki egész este igen rezerváltan viselkedett, végre is úgy döntötte el a vitát, hogy ma még nem lehet tudni semmit, majd holnap kiderül, kiknek van igazuk. A párt hétfőre összehívott értekezlete iránt is nagy

érdeklődés mutatkozott, mert hiszen ekkor fog *Kossuth* Ferencz beszámolni pártjának bécsi audienciájáról s ennek eredményéhez képest fognak határozni a képviselőház keddi ülésén tanusítandó maguktartását illetőleg. A képviselők általában arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem lehet ugyan a királyt kényszeríteni a döntésre, de módot kell találni annak a kifejezésére, hogy a párt az ország érdekében igen sürgősnek tartja a válság megoldását. Azzal kapcsolatban, hogy *Kossuth* környezetéből állandóan a legpesszimistikusabb hírek kelnek szárnyra, sokat beszéltek a parlamenten kívüli kormány kinevezésének lehetőségéről s azt híresztelték, hogy gróf *Csáky* Albin az a szürke politikus, aki mint új homo regius kísérletet fog tenni a helyzet tisztázására. Szó esett az alelnökök és jegyzők megválasztásáról is, s az volt a kívánság, hogy ebből a célból, miután szerdán október hatodika lesz, csütörtökön tartson a Ház ülést.

Az Alkotmánypárt tagjai ma este klubhelyiségükben szép számmal gyűltek egybe és élénk eszmecserét folytattak a politikai helyzet alakulásáról. Fent volt a klubban *Bolgár* Ferencz államtitkár is, és kivüle a pártnak több főrendi, képviselő és kültagja. Élénk beszéd tárgya volt az a hír, hogy *Szivák* Imre és társai kilépnének az alkotmánypártból, s megállapították, hogy ez a hír egyáltalában nem felel meg a valóságnak. Hangsúlyozták, hogy a párt egységesen áll elve alapján a megváltozott viszonyok között is. Az alkotmánypárt rendes heti pártvacsoráját folyó hó 5-én, kedden este 8 órakor fogja megtartani a Hungária-szálloda fehértermében.

Elnapolás vagy házfelosztás?

A bécsi lapok ugyancsak bőkezűek a kombinációk feltalálásában. Ezek hitelességére a legjellemzőbb, hogy a „N. Fr. Pr.” reggeli lapjában egész komolyan foglalkozik a házfelosztás lehetőségével, az esti lapjában pedig már hivatalnok-miniszterium kinevezését és a képviselőház elnapolását adja hírül.

Az említett bécsi lap reggeli információja ez: *Wekerle* tegnapi audienciája alkalmával a király egyáltalában nem nyilatkozott arról, hogy mi történjék a kormány lemondási kérvényével, hanem egyszerűen felszólította a kormányt, hogy vezesse tovább az ügyeket. Ez az elhatározás nem egyértelmű a lemondás visszautasításával, de mégis mutatja, hogy az uralkodó a mostani kormányt nem akarja kötelezettségei alól felmenteni mindaddig, amíg nem sikerül helyére mást tenni. Az uralkodó e szokatlan eljárásának az oka abban a kívánságában keresendő, hogy a koalíciós pártok tovább is egyesült erővel igyekezzenek a magyar parlamentben normális viszonyokat teremteni. Mint jól értesült helyről hírlik, az uralkodó a megoldás módjára oly súlyt helyez, hogy el van határozva arra, hogy ha nem teljesítik az ügyek további közös vezetésére vonatkozó kívánságát, a Házat felosztatva egy pártonkívül álló kormánya bizza rá az új választások vezetését. A király nem fogadja el sem *Wekerle*, sem *Kossuth* Ferencz kibontakozási programját. Elutasítólág viselkedik a hatvanhetes miniszterek által kidolgozott végleges kibontakozási tervvel szemben, mert az nem nyújt semmi garanciát arra, hogy a legközelebbi idők akadályait le lehessen győzni. De elutasítja a függetlenségi párt által ajánlott ideiglenes kibontakozási tervet is, mert ez arra nézve nem nyújt biztosítékot, hogy későbbi időkben nem lesznek-e súlyos bonyodalmak. Az eddigi koalíciós pártok további együttműködésének azonban tárgyi és személyi akadályai vannak s nagyon kétséges, hogy legyőzhető-e ezek az akadályok s ezért kell komolyan foglalkozni a mostani képviselőház felosztatásának tervével.

Estére már így változott az értesülése:

A bécsi jól értesült politikai körök *Kossuth* Ferencz holnapi kihallgatásától annyiban várják a politikai helyzet tisztulását, hogy a király ezen a kihallgatáson minden kétséget kizáróan ki fogja jelenteni, hogy mindenképp, a pártok viszálykodása mellett is, kívánja a koalíció föntartását. Azt illetékes körök még mindig azt hiszik, hogy

lehetséges lesz a hatvanhetes pártokat és a függetlenségi pártok mérsékelt részét egymáshoz közelebb hozni és még mindig azon az állásponton vannak, hogy a koalíciós pártok mindaddig nem mehetnek széjjel, míg a választó-reformot nem biztosították. Ha azonban a függetlenségi párt radikális elemeinek viselkedése lehetetlenné tenné a megoldást, erre az esetre hivatalnok-miniszterium kinevezését tervezik, amely a magyar országgyűlést királyi leirattal elnapolná. Az elnapolás után ez a kabinet megkísérelné, hogy a függetlenségi pártot a hatvanhetes pártokkal kibékítse. A király egyelőre nem tud megbarátkozni az új választásról szóló javaslattal, mert erre nem tartja alkalmasnak a mostani időpontot és a pártokkal való tárgyalástól kedvezőbb eredményt vár.

Hol késik Günther kinevezése?

Günther Antalt a lemondott kormány a Kuria elnöki állására terjesztette elő a királynak. Az előterjesztés híre megjelent az összes lapokban, az igazságügyi tárcaztól való fölmentése is megtörtént, sőt *Günther* már látogatást is tett a Kurian, ahol az alelnökkel tárgyalt — a hivatalos lap azonban a kinevezést még mindig nem hozta.

Miért?

Nem lehetne ráfogni a nemzetre, hogy az volna legfájdalmasabb csapódása, ha *Günther* kinevezése hajótörést szenvedne. Az se valószínű, hogy a nemzet legfőbb kíváncsisága ezekben a napokban a *Günther* kinevezésének késése iránt volna fölgerjesztve. Sőt ha megtörténne az a rettenetes blamázs, hogy *Günther* kuriai elnöksége éppen úgy mondana csütörtököt, mint annak idején a *Lányi Bertalané*, talán ezért se verné be a fejét a magyar nemzet keserű fájdalmában.

De *Günther* kinevezésének feltűnő késése a jelen politikai viszonyok között igen különös magyarázatra adott alkalmat.

Olyan körökben, ahol nincsenek barátságos vonzódással a koalíció iránt, ma *Günther* kinevezéséről a következőket mondták:

— Nincs kizárva, hogy a korona a fölterjesztett kinevezési okmányt szándékosan nem írja alá addig, míg a válság elintézve nincsen. Alighanem figyelmeztették a koronát arra, hogy olyan időkben, mikor a parlament felosztatása, esetleg több választás és egy felújított nemzeti ellentállás lehetősége nincs egészen kizárva, a koronának nem lehet mindegy, hogy ki ül a Kuria elnöki székében. Amennyiben olyan kormánynak kellene következnie, mely a függetlenségi többség ellenére választásokat rendel el, a kuriai bíráskodás mellett egy függetlenségi elnök nagy galibákat okozhatna a kormánynak. Azért nem lehetetlen, hogy a korona *Günther* kinevezését a válság megoldásáig elhalasztja.

Mi ezt a felfogást nem oszthatjuk, sőt föl akarjuk tenni, hogy talán már a legközelebbi órák meghozzák a kinevezés publikálását. De mindenesetre érdekes, hogy e forró órákban egy kinevezés késése milyen furcsa magyarázatokra ad alkalmat.

Justh az önálló bankról.

A Ferenczváros függetlenségi polgársága ma nagy estélyt tartott, melyen *Tompa* Antal mint körgazda látta vendégül a Ferenczváros polgárságát. Ez alkalommal *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke a következő levelet intézte az elnökséghez:

„A magyar bank felállítása és a gazdasági különválás legelső sorban a székesfőváros polgárságának az érdeke. Ennek a polgárságnak tehát elől kell járni azon küzdelemben, mely a nemzet ezen két becses javáért folyik, jól esik látnom, hogy a IX. kerület függetlenségi polgárai átértették ezt a rájuk is háramló hazafias kötelességet és szívvel-lélekkel küzdenek meggyőződésük érvényesítéséért. Arra kérem Önöket, hogy el nem lankadó hévvel dolgozzanak továbbra is elveink megvalósításáért. *Justh* Gyula.”

Még egy lemondó jegyző.

A képviselőház egyik függetlenségi jegyzője, **Zlinszky István** tegnap kijelentette képviselői körökben, hogy jegyzői tisztéről lemond. **Zlinszky** nem tartozik a bankcsoporthoz.

Lemondó főispán.

Pozsonyból jelentik, hogy **Bittó** főispán a mai előkészítő tanácsülésen bejelentette lemondását, mert a politikai viszonyok úgy alakultak, hogy vissza kell vonulnia. A főispán a tanácsstagoktól megleghangu szavakban bucsuzott el.

Budapest, október 1.

Zichy Aladár utazása. Gróf **Zichy Aladár** 5 feléje személye körüli miniszter, aki ma reggel érkezett Bécsből Budapestre, holnap reggel vidéki birtokára utazik.

Az iglói mandátum. Iglói a néppárt **Molnár János** apát orsz. képviselő elnöklésével **Rakovszky István**, **Gyuris Emil** és más országgyűlési képviselők, valamint a kerület majdnem összes plébánosainak részvételével ma érkezte tartott, a melyen a megüresedett iglói kerület képviselőjéül gróf **Normann-Ehrenfels** ipolyt néppárti programmal egyhangulag jelölték.

KÜLFÖLD.

Az alsóausztriai tartománygyűlés. Az alsóausztriai tartománygyűlés mai ülésén **Silberer** és társai sürgős javaslatot nyújtottak be a léghajózásként magasdíjak kiütése által való elmozdítása ügyében. **Sary** és társai szociáldemokraták a helytartóhoz interpellációt intéztek a bécsi tejáremelkedés dolgában. A tejtermelő szövetséget szubvenziójának emeléséről megindult vitában heves szóharczok fejlődtek ki a szociáldemokraták és a többségi pártok között. Több ízben heves, lármás jelenetek játszódtak le.

A görög hadügyi reform. A hadügyminiszter a tisztibizottsággal egyetértőleg törvényjavaslatot dolgozott ki, amelynek értelmében a hadsereg létszámát 200 ezer főre emelik. A svájci milícia mintájára minden fegyverbíró férfit 20 éves korától 32 évének betöltéséig turnusokban fogják kiképezni és a reformot a jövő év júniusán fogják életbe léptetni. Mind a tizenkét korosztály fegyvergyakorlatokat fog tartani az európai hadseregek mintájára. A törvényjavaslat a reformokkal járó költségeket 25 millió drachmában jelöli meg.

A szerb trónöröklés. A szerb sajtó mindegyre behatódobban tárgyalja a trónöröklés kérdését. A **Zvono** még egyre támadja az új házszabályokat és azt mondja, hogy annak egyedüli czélja a királyi hercegek apanázsának biztosítása. A lap tiltakozik az ellen, hogy az állam fizesse meg **György** herceg adósságát. A **Vecserne** **Novosti** és a **Pravda** ezzel szemben azt az álláspontot foglalják el, hogy **György** hercegnek alkotmányellenes lemondásra kényszerítése annak a trónöröklésre való jogát nem érinti és a mai állapot csak átmeneti jellegű lehet. Csakis a nagy nemzeti skuptina változtathatja meg alkotmányrevízió után a trónöröklés rendjét, feltéve, hogy **György** herceg annak összeülése után ragaszkodnék lemondásához. Minthogy azonban **György** hercegnek **Kolakovics** szolgálja halálában való ártatlansága hivatalosan megállapított, a hercegnek nincs oka lemondásához ragaszkodni. Egyes szerb lapoknak a király család ellen irányuló heves támadásai hir szerint arra bírták a kormányt, hogy a sajtószabadságot korlátozó törvényt novellát készítsen.

A török kapitulációk. Az orosz nagykövetnek az orosz konzulokhoz a törökországi kapitulációk megszüntetése ügyében intézett körrendelete alkalmából a belügyminiszter a kerületi hatóságokhoz rendeletet intézett, amely a kapitulációkra vonatkozó utasításokat tartalmaz. A többek közt kifejti azt, hogy a monarchia az entente jegyzőkönyvben elismerte Törökországnak azon jogát, hogy a kapitulációk megszüntetését kívánja. A hatóságok felszólítanak, hogy Európa barátságát viszonzva, az általános jog elveit tiszteljék, az illetékek és adók behajtásánál pedig tiszteletteljesen bánjanak az idegenekkel. A konzulokhoz való viszonyt illetőleg a hatóságok ne tekintsék a konzulokat ellenséges vagy semleges államok hivatalnokainak és igyekezzenek velük a felmerülő differenciákat elsimítani. A

rendelet hangsúlyozza, hogy ezen utasítás pontos betartásától függ a kapitulációk megszüntetése.

Bulgária nemzeti ünnepe. Szófiából jelentik, hogy a Magyarországon tartózkodó **Ferdinand** király október 9-ike, a bolgár függetlenségi nyilatkozat és királysággá való proklamálás évfordulója előtt visszatér Bulgáriába és pedig Tirnovóba, ahol családja és miniszterei társaságában fogja megülni a történelmi esemény évfordulóját. A külföldi hatalmak képviselőit ez alkalommal nem hívják meg az ünnepségekre, valószínűleg takarékosági okokból. Politikai meglepetések nem várhatók, bár az utolsó időkben sok ilyen híresztelést terjesztettek. Némelyek tudni vélték, hogy a király az évforduló napján megkoronáztatja magát; mások ismét azt regélték, hogy ebből az alkalomból a bolgár exarcha patriárárává fog emeltetni. Illetékes helyről nyert információ szerint mindkét híresztelés teljesen alaptalan. A koronázás már csak azért sem történhet meg, mert ez több alkotmányjogi és pénzügyi előfeltételt tesz kívánatosá, amelyek tekintetében pedig mindeddig semmiféle intézkedések nem tettek. Előreláthatólag csak néhány esztendő múlva lesz megvárható ez a szertartás. Az exarcha viszont, aki jelenleg Szófiában tartózkodik, annyira beteges, hogy mindennemű izgalomtól tartózkodnia kell. Egyházi állását pedig senki sem kívánja érinteni, kivéve talán a görögkeleti patriárárá, aki a szimatikusok egyházi fejének Konstantinápolyból való eltávolítását örömmel látja. A függetlenségi nyilatkozat évfordulója tehát előreláthatólag csöndben, a szokásos ünnepi istentisztelet, továbbá az egyházi és katonai ünnepségek keretében fog lefolyni.

A szláv unió obstrukciója. A prágai megegyezési akció zátonyra jutása által teremtett belpolitikai helyzetet az osztrák politikai körökben a legélelkebben tárgyalják. Ami a kormányt illeti, azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy milyen visszahatása lesz ennek az állapotnak a képviselőháza. A szláv unió kiadta a jelszót, hogy a harcot most már teljes erővel a képviselőházban kell folytatni és legfőbb törekvése a jelenlegi kormány megbuktatása, legfőképpen abból az okból, mert ez a kormány az előző kormányokkal ellentétben, megakadályozni igyekezett a németellenes törekvéseket. A szláv unió pártjai tehát azonnal a képviselőház összeülése után, megkezdik az obstrukciót és harcot indítanak első sorban a költségvetési provizórium ellen. A képviselőház dolgozni vágyó pártjai még a szláv unió obstrukciója ellenére sem hajlandók kapitulálni. Sokkal inkább el vannak határozva arra, hogy a parlament fentartása érdekében a harcot a kormánnyal felvegyék.

Agitáció az angol költségvetés ellen. Ujabb jelentések szerint a politikai helyzet képe egészen megváltozott. Már nem biztos, hogy a felsőház el fogja vetni a költségvetést. A választási ügynökök titkos utasítást kaptak, hogy puhatolják ki, van-e reménye a konzervatív pártnak a győzelemre és a körkérés eredménye az, hogy nem lehet számítani a toryk többségére új választás esetén, vagy legalább is nem lehet róla kezeskedni. Május 15-én jelentékeny nyilatkozatot adtak át a miniszterelnöknek, amely tiltakozik a költségelőirányzat ellen és amelyet 36 bank képviselője, köztük **N. Rothschild**, **Barinbrothers**, **Lord Avebury**, **sir Felix Schustar** és **Viscount Goschen** írták alá. Miután ez a nyilatkozat eredménytelen maradt, most petíciót készítenek elő, amelyet aláírásaikkal elküldve, a lordok házában minden egyes tagjához intéznek, kérve, hogy a pénzügyi törvényjavaslatot ne fogadják el anélkül, hogy a nemzetnek alkalmat adnának a tárgyra vonatkozó kívánságainak kinyilvánítására.

Amerika kereskedelmi flottája. **Taft** elnök egy beszédben kifejtette, hogy mindent, ami hatalmában van, meg fog tenni az amerikai kereskedelmi flotta fejlesztésére és ebben az irányban fog hatni a törvényhozó testületekre is.

Norvég nők mint választók. Norvégiában a közeledő storting-választások alkalmából a szövetkezett konzervatív- és mérsékelt-pártok győzelmét biztosra veszik. A mostani választásoknak különös érdekességet kölcsönöz az a körülmény, hogy a nők ezúttal vesznek részt első ízben a storting-választásnál. Általánosságban kétségtelennek tartják, hogy a női választók a konzervatív- és a mérsékelt párti jelölteket fogják támogatni.

Az angol-orosz barátság. A **Lokalanzeiger** pétervári tudósítója a következő pikáns izü politikai eseményről ad hírt lapjának. E nyáron a londoni

kormánytól az a bizalmas megkeresés érkezett az orosz kormányhoz, vajjon megengedné-e, hogy egy angol társaság, amely katonatisztekkel és tudósokból áll, etnografiai, geográfiai s egyéb tudományos czélú tanulmányutat tegyen Turkesztánban. Pétervárott illetékes körökben az orosz-angol barátság ellenére meghökkenetek ezen a kérésen annál is inkább, mert a perzsiai orosz követ figyelmébe ajánlotta kormányának az angol kabinet kérését. Hosszas fejtorés után a pétervári kormány azt válaszolta, hogy szivesen teljesíti az angol kabinet kérését, de reméli, hogy az angol kormány viszont meg fogja engedni ugyancsak egy tudósokból és tisztekből alakítandó tudományos expedíciónak a tanulmányutat Indiába. Erre a jegyzékre aztán nem jött válasz Londonból és a terv egészen elaludt.

A montenegrói összeesküvés. A néhány nappal ezelőtt nyilvánosságra került összeesküvés ügyében indított vizsgálat kiderítette, hogy az összeesküvők czélja volt a jelenlegi kormányt megbuktatni és az 1907. évi bombaügyből kifolyóan bebörtönzötteket kiszabadítani, továbbá **Miklós fejedelmet detronizálni**, helyébe **Danilo** herceget fejedelemmé proklamálni, a mostani minisztereket meggyilkolni és helyükbe az ezelőtti kabinetnek adni át a kormányt. A komplotba körülbelül husz ember van belekeverve, akik közül tizenöt már Albániába szökött. Az összeesküvőket a lakosság nemcsak nem támogatja, hanem a bűnösök példás megbüntetését kívánja. Azt a tisztet, aki néhány nappal ezelőtt hatalmába akarta keríteni az egyik fegyverraktárt, százada, amidőn meggyanítottta szándékát, meg akarta lincselni és ebben csak az egyik altiszt akadályozta meg, aki megmagyarázta nekik, hogy szigoruan meg fogják őket büntetni, mert az igazságszolgáltatást megfosztanák a tervbe vett összeesküvés legfőbb bizonyítékától. Az országban az összeesküvésnek nem tulajdonítanak nagyobb fontosságot.

Ujabb czettinjei jelentések szerint magasberrangu tisztnek nincsenek kompromittálva az összeesküvésben, amelynek az volt a bevalloit czélja, hogy **Nikita** fejedelmet megfosztják trónjától, sőt kényszeríteni fogják, hogy hagyja el az országot és **Danilo** trónörökösöt kiáltják ki fejedelemmé. Mihelyt ez megtörtént volna, új alkotmányt adtak volna Montenegrónak. Az összeesküvés fölfedezése után a fejedelem megrémült. Már régebb ideje feszült volt a viszony **Nikita** fejedelem és **Danilo** trónörökös között. **Danilo** herceg ugyanis megtudta, hogy atyja öt öcsöce, **Mirko** herceg érdekében melőzni akarja és legnagyobb vágya, hogy **Mirko** legyen utóda. A trónörökös nemrég nyíltan megmondta egy meghitt barátjának, hogy bizonyítékai vannak erre nézve. Két párt támadt ennek következtében, az egyik **Danilo** trónörökös mellett foglalt állást, a másik **Mirko** herceget kívánta a trónon látni.

A nyár végefelé a fejedelem azt tervezte, hogy két ifjabbik fiával, **Mirkoval** és **Péterrel** az ország belsejébe utazik. Az volt vele a czélja, hogy megismeresse a népet a két herceggel. Emiatt a fejedelem és a trónörökös között heves összeütközés volt s végül **Nikita** fejedelem letett utitervéről. Nyíltan beszéltek, hogy a fejedelem a trónörökösöt gyanúsítja s őt tartja az összeesküvés értelmi szerzőjének. A leleplezés után azt mondta könyezetének, hogy a bűnösök példásan fognak lakolni, akárkik legyenek is. Viszont **Danilo** trónörökös azt állítja, hogy nem is volt sejtelve az összeesküvésről, attól teljesen távol állott és maga is azt kívánja, hogy a vétkesek lakoljanak.

EGYHÁZAK.

— (A Ferenczrend jubileuma.) A Szent Ferenczrend fennállásának hétszázados jubileumát ünnepli a folyó évben. Amint már megirtuk, a rend magyarországi rendtartományai is fényes ünnepségeket rendeznek ez alkalomból. Budapestén a ferenczrendiek belvárosi templomában a négy napos jubiláris ünnepségek ma este kezdődtek meg. A templomi ünnepség kezdete esti hat órára volt ki-

tüzve, de már öt óra előtt nagy tömeg várta a kapu előtt a gyönyörűen feldíszített templom kinyitását. A szentélyben a celebráló papság stallumával szemben bordó drapériával bevont emelvényt állítottak az előkelőségek számára. Fél hat órákor már zsufolásig telve volt a templom. Az utcán a templom előtt is nagy tömeg állt. Pont hat órákor lépet a szószékre dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári megyés püspök, aki gyönyörű beszédben vázolta a franciskánus szellem hatását a tudományban és művészetben. Felsorolta a nagy franciskánus tudósokat és művészeket, akiknek munkássága mind élő bizonyosság arra, hogy Szent Ferencz evangéliumi szelme lelkét visz be az élettelen tudományba és művészetbe. A beszéd után *Ozora* Izidor tartományfőnök tartott olvasóajánlatosságot és adott végül áldást. Holnap délelőtt 9 órákor ünnepélyes szentmisét mond dr. *Walter* Gyula cz. püspök, a központi papnevelde kormányzója. Délután pedig dr. *Várady* L. Árpád cz. püspök akadályoztatása folytán *P. Butykay* Antal mond szentbeszédet.

A spanyolok előnyomulása.

— Levél Melillából. —

Melilla, szeptember 23.

Tegnap végre ránk virradt a várva-várt nagy nap. *Marina* tábornok reggel négy órákor riadót fuvatott és már hat órákor az összes ezredek utra készen álltak. Hetek óta nap-nap után hirdették, hogy az általános előnyomulás már csak napok, sőt órák kérdése. A melillai rakpart elé egyre-másra érkeztek a csapatszallító hajók pihent legénységgel, úgy, hogy utóbbi időben már valóságos méhkasoz volt hasonló Melilla és környéke. Állítólag be kellett várni, míg kellő hadianyagot szállítanak Spanyolországból, mert ember volt elég már a múlt hónapban, de az erődök útegei, sőt a tábori tűzéség is szűkölködött lövegek dolgában. Most már minden van bőven és *Marina* tábornok végre hozzáláthat, hogy megboszulja a spanyol katonák rettenetes kudarczát a Gurugu-hegy félelmetes szakadékaiban.

Az előnyomulás első feladata a *Guelaja* félszigetnek izolálása a szárazföldtől. E félsziget lakói ősi ellenségei a spanyoloknak. Mikor július havában a Gurugu-hegy körüli harcok folytak a *Gurela* félsziget lakói és fegyvert fogtak a gyűlölt ellenség ellen. A hegyes partvidéket sűrűn megszállották és gyilkos tüzelést indítottak minden arra haladó spanyol kereskedelmi hajó ellen. Utóbb már a hajók nem mertek a parthoz közeledni, hanem nagy ivben kerültek el a *Tres Forkas* fokot.

A félsziget megszállása nem tartozik éppen a legkönnyebb dolgok közé. A terep mindenre alkalmas, csak éppen katonai hadműveletekre nem. Egyetlen közlekedhető útja az a karaván-út, mely *Tezába* vezet a *Rostró*-erődből. Ez az út a *Rio Oro* és a *Mur* folyó közti vízválaszton húzódik végig. Rendkívül kezdetleges állapotban levő serpentin annyi kanyarulattal, hogy az ember órák hosszat megy rajta anélkül, hogy előbbre jutna.

A spanyol hadsereg tudatában van azoknak a nehézségeknek, melyekkel a *Gurela* félsziget megszállása jár. Mielőtt *Marina* tábornok megadta volna a jelt az általános előnyomulásra, a csapatok rövid buzgó imát mondtak. Bizonyos meghatottság veit erőt minden emberen, aki ezeket a fiatal, erőteljű duzzadó katonákat nézte, amint komor arcczal végezték talán utolsó ájtatosságukat. A mélabus komorság azonban csak rövid ideig ült a katonák arcán. Az ezred zenekarok rázendítettek a spanyol himnuszra, mire egy pillanat alatt megváltozott a kép. A lelkesedés tüzetől kipirult emberek álltak előttünk. Mennydörgésszerű kiáltás vonult végig az egyes ember oszlopokon.

— Éljen a király, — harsogták.

A távoli erődökből viszhangszerűen felelt hasonló kiáltás. Nyomban ezután éles kürtjelek adták meg az indulási parancsot. Nehány rövid vezényszó, mire a zenekarok indulója mellett, megkezdődött a melillai spanyol hadsereg előnyomulása. Alig hogy a zenekarok rázendítettek, megdördültek az erődök útegei. Zápor módra hullottak a gránátok a közeli magaslatokra, a hol a *Beni Sikar* és a *Frajana* kabil törzsek laknak.

A melillai spanyol lakosság apraja-nagyja

talpon volt. Az emberek arcán izgalommal felt kiváncsiság ült, amint figyelték a spanyol gránátok hatását. Mikor aztán a Gurugu-hegyet eltakaró gyenge ködfátyol szétszórt, a *Beni-Szihar* és a *Frajana*-törzsek kunyhóiból vékony füstoszlopok szálltak fel.

Jó messzelátón tisztán kivehető volt, amint egy sereg ember menekülni igyekezett az utczák lőtávolából. Az erődök ostromágyuinak lövegei azonban elébük kerültek, mire a menekülő harcosok rémülten fordultak vissza. A többi aztán elvégezte a XII. Alfonso dragonyos ezred két százada. Sokat megöltek, néhányat foglyul is ejtettek a spanyolok és ezektől többféle rendszerű fegyvert zsákmányoltak. Német *Mauzer* azonban egy sem volt közöttük, ami meghazudtolta azt a vádat, mintha a rif kabiloknak Németország szállította volna a fegyvereket.

Déltáj, amikor az afrikai nap a legtözebben perzselt a kopár tájat, a harci zaj mindjobban távolodott s már csak egy-egy tompa dörgés jelezte, hogy a spanyol hadsereg élet-halál harcot vív a rif kabilok vad törzseivel.

Tömegmorál.

⊙

Olvasom ma a lapokban, hogy milyen nagyszerű lelkesedéssel ünneplik a madridi spanyolok a melillai háboru győzelmeit. A városot kivilágították és a királyi palota előtt a lelkesült tömeg addig harsogta *Alfonsó* nevét, amíg a király meg nem jelent az erkélyen, hogy fogadja Madrid népének ünneplését.

— s a madridi mob ünnepelte XIII. Alfonsót, a győzedelmeit.

Nem nagyszerű ez? Nem szívet melegítő? Hogy micsoda spontán, királynak parancsoló akciókra képes az égig csapkodó hazaszeretet. A nemzeti önérték és a lelkesedés.

Szinte látom Madrid tegnapi éjszakájának tündéri ragyogását, érzem a forróságát, amely a lelkeket megejtette.

A lelkeket! Ugyanannak a tömegnek a lelkét, amelyik négy hét előtt barrikádokat emelt Madrid utcáin a melillai kegyetlenkedések miatt. Ugyanazt a kavargó csöcseléket atom a királyi palota erkélye alatt a danse macabret járnai, amelyik négy hét előtt XIII. Alfonsnak a képéhez vágta az ezüst pénzt, amit ő felsége, a hadsegédeivel, szuverén testvére, a felséges és rongyos nép elé kiszóratott.

Ugyanaz a tömeg bömbölt „ave Caesar”-t tegnap éjszaka a siheder király ablaka alatt, amelyet hetekkel ezelőtt szuronnyal, puskatussal és ágyuval kellett figyelmeztetni arra, hogy a hadüzenés és hadviselés joga nem a mindenható nép, hanem az isten kegyelméből való fejedelem felségjoga.

Napokig fetrengtek temetetlenül Madrid utcáin azok a spanyol hazafiak, akiket ez az ultima ratio az örök hallgatásig meggyőzött a spanyol királyi hatalom nagyszerű voltáról.

Valami undorítóan erkölcstelen züllöttség van abban a madridi ujjongásban. Ahogy az újságtudósításokat olvasom, gyűlöletes és embertelen érzések támadnak bennem. Megállapítom magamban, hogy rossz uralkodó lennék. Mert ha tegnap este én lettem volna a XIII. Alfons helyében, én ahelyett, hogy az erkélyre mentem volna hajlongani az indulattól részeg csöcselék előtt, fölvonattam volna a palotám kapuja elé egy jó öblöstorku aczélágyut és szegesgolyókkal belekartácsoltattam volna abba a piszkos baromcsordába, amelyik a maga ember és nemzet voltát ilyen hitvány módon megbecsteleníti.

És azokat a hullarongyokat szemétre hanyattam volna ma reggelre, de diszsihelyen, pantheonban temetném el azokat a büszke

spanyolokat, akik négy héttel ezelőtt meghaltak a barrikádokon, akik a képembe vágták a Judás pénzét...

Ezt tettem volna én, ha király lennék... És éppen ezért jó, hogy nem vagyok király.

(—vay.)

A magyar posta.

Budapest, október 1.

Egyetlen közintézményünk, amelyet nem érhet gáncs: a posta. Ez az intézményünk az egész világ elismerését bírja és tökéletes szervezéssel, modern berendezéseivel, kifogástalannak mondható működésével a nagy kulturnemzetek csodálkozását vívta ki.

A magyar postaintézmény nem is máról-holnapra fejlődött nagygyá. A kiegyezés évétől számítódik fejlődésének korszaka. Akkor ismerték föl az állam ügyeinek intézői, hogy micsoda hatalmas gazdasági erőt rejt magában egy tökéletes, kifogástalanul működő postai szervezet. És megkezdődött a nagyszabású munka, amelyet óriási pénzáldozatokkal, milliós beruházásokkal oldottak meg. A magyar postaintézmény fejlesztésének munkája azonban még így sem ért véget. Még rengeteg teendő vár a vezetőségre, amelyet csak azért nem sikerült az elmúlt esztendőben végrehajtani, mert nem volt meg hozzá a szükséges anyagi fedezet.

A posta, távirda és távbeszélő 1908. évi jelentésében, amely most jelent meg, érdekes adatokat találunk a magyar postai intézmény múlt évi fejlődéséről. Fejlődött a forgalom s ezzel arányosan fejleszteni kellett magát az intézményt is. A magyar postaforgalomban érdekes jelenség az, hogy a fejlődés állandó, rendes mederben folyik. A postaintézményt nem érik meglepetések, váratlan halmozódások s a postával érintkező közönség kényelmes, jó kiszolgálásban részesül. Hatalmas apparátusával gyorsan, zavartalanul végzeheti nagyjelentőségű munkáját. S mindezek felül még az az előnye is megvan, hogy aránylag nem túlságosan drága, bár néhány év alatt több szolgáltatási ágban emelte a fizetendő illetékeket. Ha panaszról beszélhetünk, az legfeljebb a telefonintézményt illetheti. Főképpen pedig a budapesti telefont, amelynek központja nem tudná a jelentkezőket telefonnal ellátni, ha a telefon-előfizetés mérsékelten olcsóbb volna. Sőt, a postavezérgazgatóság éppen azért állapította meg oly magas összegben a telefonelőfizetési díjat, hogy mennél kevesebben rendeztessenek be maguknak telefont.

A posta, távirda és távbeszélő-intézmény múlt évi működéséről szóló jelentés nem hagyta figyelmen kívül a telefonintézmény irányában fölmerült panaszokat. És közli is, hogy a vezérgazgatóság segíteni akar a bajon. És segíteni is fog — négy esztendő múlva. Mert ennyi időbe telik, amíg a második budapesti telefonközpont elkészülhet. A jelentés szerint az eredetileg 10.000 előfizetőre készült központnak 18.000 előfizető befogadására való átalakítása befejeződött és egyidejűleg megindították a munkálatokat a második központ létesítésére. Az új központ részére a vezérgazgatóság már telket is vásárolt és gondoskodott a szükséges tervek elkészítéséről s a szükséges anyagok gyártásáról. Nem nagyon lehet ugyan beletörődnünk a négy esztendő várakozásba, de akkor talán nem talál majd okot az igazgatóság a méltánytalanul drága előfizetési díj fenntartására.

Hitel fedezet hátráltatta az igazgatóságot abban hogy 21 tervezett új postahivatalt és 236 postai ügynökséget állítson fel. Ezeket részben ebben az esztendőben, részben pedig 1910-ben fogják a forgalomnak átadni.

A postai küldemények, utalványok, postatakarékpénztári be- és kifizetés összes darabszáma 839 millió, az emelkedés 25 millió. A postán kezelt küldemények nyilvántartott értéke és a pénzforgalom 10.055 millió korona volt, az emelkedés 891 millió korona. A táviratforgalmának darabszáma 10.8 millió, emelkedés 186 ezer darab. A te-

lefon forgalma 125 millió beszélgetés volt, az emelkedés 5 millió beszélgetés. A jövedéki bevétel a forgalomhoz képest 4.5 millió koronával, a kiadás ellenben 4.6 millió koronával emelkedett. Új postahivatalt nyitottak 36 helyen. Hét helyen azonban megszüntették a postahivatalt, 24 meglévő postahivatalt táviró-berendezést kapott. Egy helyen azonban megszüntették a táviró-szolgálatot. A telefon-szolgálat bővült 122 hivatallal. A táviró- és telefonszolgálat bővült két postahivatallal. Megnyitottak egy új postai gyűjtőhelyet, megszüntettek 15-öt, mert az illető városokban postahivatalt állítottak föl. Működött az esztendőben 4483 postahivatalt. A vasúti állomások közül 2049 kezelt magátáviratot. A helyközi postajáratok számát három karioj-járatral szaporították, ellenben új vasúti vonal megnyitásával megszünt két küldöncz és 54 gyalogos járat. Az év végén Budapesten naponként 179 kézbesítő járt összesen 354 fordulóval, 42 vidéki városban 203 kocsjárat 412 fordulóval.

A táviróhálózat huzalhossza 3080 kilométerrel szaporodott, az összes hossza a huzalnak 139,774 kilométer. A telefonhálózat huzalhossza szaporodott 26,528 kilométerrel. Az összes hossza 261,456 kilométer. A budapesti telefon hálózatába az esztendő végén 11,441 fő- és 3518 mellékállomás volt bekapcsolva. A kísérleti állomás két irányban működött: vizsgálta és ellenőrizte az intézet részére szükséges anyagot és szállításhoz föltételeit. Másrészt kutatóvizsgálatot végzett.

A külföld nagy elismeréssel van postai berendezésünk és kezelésünk iránt. Ennek jele, hogy Bulgária jubiláris ünnepe alkalmából, alkalmi postabélyeg elkészítésére közvetítésünket vette igénybe, úgy hogy a bélyeg magyar nyomdai cég szállította. A személyzet 618 állással szaporodott. A posta bevétele 75,207.652 korona volt, ez 4,541.578 korona emelkedést jelent. A kiadás 58,324.268 korona volt, ami 4,639.340 korona emelkedést jelent. A felesleg az idén 16,883.384 korona, ami a tavalyi eredményhez képest 97.762 korona csökkenést mutat.

Röviden ezekben foglalható össze a magyar posta múlt évi működése. Ha tekintetbe vesszük, hogy a külföldi államoknak több idejük volt postaintézményük fejlesztésére és még sem jutottak tovább, mint mi, megelégedéssel lehet fogadnunk a most publikált eredményeket.

TÁVIRATOK.

A portugál király inkognitóban.

Páris, okt. 1. A Figaro szerint értesítették a francia kormányt arról, hogy a portugál király inkognitóban Párisba jön és a köztársaság elnökét is meglátogatja.

Mahmud Sefket Párisban.

Páris, október 1. Fallières elnök Rambouilletben Mahmud Sefket basa tiszteletére reggelit adott, amelyen a török nagykövet, Briand miniszterelnök, továbbá Pichon és Brunn miniszterek vettek részt.

Páris, október 1. Fallières elnök Mahmud Sefket pasát, a török hadsereg fővezérét a becsületrend nagykeresztjével tüntette ki.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

New-York.		szept. 29. szept. 30. okt. 1.		
Ruza	locobuza	—	—	—
	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	110 ¹ / ₂	—	—
Tengeri	decemberre	107 ³ / ₈	108 ¹ / ₂	107 ³ / ₄
	májusra	—	107 ³ / ₈	108 ¹ / ₈
	juliusra	—	—	—
Chicago.	májusra	75 ¹ / ₂	74	—
	decemberre	70 ³ / ₈	70 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂
	Buza	májusra	106.	120—
Tengeri	decemberre	100	99 ¹ / ₄	99 ³ / ₈
	decemberre	64 ¹ / ₄	61 ¹ / ₂	56 ³ / ₈

Newyork okt. 1. Gyapot Newyorkban helyben 13.56 (13.30 tegnap), gyapot nov. 13.23 (13.14), gyapot januárra 13.84 (13.18), gyapot Neworleansban helyben 13³/₁₆ (13³/₁₆), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancas at Oil City - 1.58 (1.58), zsir

Western steam 12.75 (12.80), Zsir Rohe és Brothers 13.15 (13.20).

Chicago, okt. 1. (Zárlat.) Zsir decz.-re 12.17 tegnap (13.12), zsir októberre 11.75 (12.02), szalonna short clear 12.43 (12.43), sertéshus okt.-re 24.35 (24.20).

Jegyzők közgyűlése.

Budapest, szeptember

A központi egyesület idei közgyűlése, mely október 24-ére van egybehíva, előre veti árnyékát ama különböző vármegyei és járási egyesületekben, amelyek az őszi évszak beköszöntésével egymásután tartanak helyi jelentőségű közgyűléseket, de amelyek napirendjéből következtetni lehet a nagy közgyűlés képe.

Mindenekelőtt konstatálhatjuk, hogy az idén ismét új alapszabályváltoztatáshoz lesz szerencsénk. Az új elnökség rövid uralma óta ez a harmadik. Hogy miről jó ez a sok próbálgatás, hogy ne mondjuk: fészkelődés? mindenki előtt világos, aki e nagyjelentőségű országos testület adminisztrációjának titkaiba csak némileg is be van avatva: vissza kell szivni a létesítendő árvaház fölötti kényuri jogokat, amelyeket a két év előtti alapszabálymódosításba becsusztatni megróptak s amelyekről mi nyomban a kísérlet felmerülésekor megmondtuk, hogy szerencsétlen gondolat volt velük előhozakodni, mert ez lesz az árvaház sirja. Az elnökség nem hitte, szerencsét próbált, de beletört a fejszéje. most aztán takarodót fu. Helyes! Maga kárán tanul a magyar és jobb későn, mint soha.

A pestmegyei jegyzői egyesület közgyűlésének jelentéséből olvassuk, hogy ők már el is fogadták az új alapszabály-tervezetet — némi módosításokkal.

Sajnos, e módosítások közt nyomát se látjuk a pestmegyei elnök, Szegedy Albert által pártolt reformszövegnek, melyet még a múlt évi közgyűlésen is határozati javaslat alakjában szavaztatott meg az egyesület által és végrehajtása végett megkereste a központi egyesületet.

Értjük a járási egyesületek szervezését és a járási küldötteknek a közgyűléseken való egyenjogúsítását. Mikor lenne több és jobb alkalom ez eszme megtestesítésére, mint az alapszabályok módosításakor? És mégis: hol a pestmegyei egyesületnek erre vonatkozó indítványa az idén? Megvalljuk, a tavalyi erélyes föllépés után mi azt reméltük, hogy a pestmegyei egyesület érdemes elnöke az idén már azzal fog beszámolni, hogy agitációját kiterjesztette az egész országra, a többi vármegyei egyesületek közül ennyi nyilatkozott mellette, ennyi ellene. Továbbá szeretnők már egyszer tudni számszerint, hány járási egyesület van tulajdonképpen a hazában? és szeretnők olvasni végre-valahára ezeknek is az együttes beadványát, amelyben jogokat kérnek küldötteik számára. Eddig minden esztendőben volt egy-két ilyen kérvény, amelyeket azonban, mivel mindig csak egy-egy járási egyesület nevében nyújtották be, a közgyűlés persze az elnökség indítványára könyörtelenül visszautasított. Am kérné csak egyszer vagy 60—70 ilyen egyesület (mert száznál több van), akkor bizonyára másképpen bannának velők elnök urék.

De hát az ilyen együttes föllépést csak mozgalomindítással lehet elérni, soha az magától be nem következik. És ha kérdjük, kik lennének leginkább hivatva e mozgalom indítására? mindenki a pestmegyei jegyzőket, az ő egyesületüket fogja megnevezni, már csak annál fogva is, mert a központi megyének legfejlettebb az adminisztrációjára, talán egy megyében sincsen annyi jegyzőség, mint ebben és az egyesület a nagy szám tekintélyével léphet föl.

És miért nem teszivaljon, ha már a múlt évben megkondította a nagy harangot? Ez örök rejtély, amelynek okait mi nem akarjuk kutatni, csak egyszerűen konstatáljuk, hogy a központi elnökségnek több a szerencséje, mint amit megérdemel. Mert ha a pestmegyeiekben volna annyi energia, mint amennyi ész és vezetőképeség bennük lappang: nagyon forróvá válhatna a közgyűlés talaja amazok alatt.

Járási szervezkedés tehát nem lesz, ellenben amint egy járási egyesület közgyűléséről szóló jelentésében olvassuk, lesz ismét szó a nagy közgyűlésen: a jegyzők napilapjáról.

Az elpusztíthatatlan tengeri kigyó tehát ismét felütötte a fejét. Makacs és szívós életű bestia ez: pár év előtt már azt hittük, elpusztult végelgyengülésben, midőn kimutatták róla, hogy táplálására nincs elegendő elemőzsia elnök urék magazinjaiban, de mint minden hulló, egy-két évi koplalásnak oda sem néz ő kelme és ismét elevenen és frissen szökken elibünk. A vidéki járási egyesület, amely foglalkozott vele, igen józanul és bölcsen kimondta, hogy nincs rá szükség, távozzék tehát a sárga — tengerbe. Mindazáltal biztosra vehető, sőt arra méreg vehető, hogy nem fog távozni a balfenekén. Elnök uréknak tetszik az eszme, mert kinék ne tetszenék egy nagy és hatalmas napilap nyergéből fumigálni a világot, szidni a minisztereket, főispánokat, főszolgabirokat és egyéb potentátokat, illetőleg néha vállukat veregetni és megczírogatni az ábrázatukat? Ettől a pozíciótól már csak egy lépés a — képviselőség és amint mondják, ez már magába véve sem kellemetlen hivatal. Hát még a kettő együtt? Hogy valaki főszerkesztő is legyen, honatyja is? Nem méltó ezért küzdeni, ha az ember tisztességgel elérheti? Már pedig van-e tisztességesebb út, mint a tisztelt közvélemény hátán emelkedni a jól megérdemelt magasságokba? Se nem csodálkozunk rajta, se nem kifogásoljuk, sőt még szavunk se lenne a tervhez, ha egészséges alapokon indulna meg. Az egészséges alap ehhez: a tőke.

Még pedig a kész tőke, olyan emberek pénze, akik nem a maguk megerőltetésével adományozzák össze, hanem akiknek lévén miből a szükségesséket fedezni, a fölöslegeikből költhetnek kísérletekre is. Az ilyen pénz azonban sok helyről ritkán folyik össze, mert ha az alapítók őszintén megmondják, hogy itt nagy kockázatról van szó, amelynél fogva az alapítókét eleve elvesztett pénznek kell tekinteni: akkor a sok ember nyomban szétszalad. Az ilyen kiábrándító kijelentéseket, csak kevés, jómódu és mindenre elszánt ember állja ki — ilyenek azonban hol vannak a jegyzők közt? És minthogy hiányoznak, mire van kilátás? Igéretekre, amelyek beteljesednek ugyan tíz eset közül egyben, de kilencz esetben ígéretek maradnak.

És végre is — mit érhetnének el — nem az alapítók, de maguk a jegyzők, abban a tizedik esetben, amelyben a jegyzők lapja tényleg megindulna és fennmaradna? Megmagyaráztuk már egyszer, hogy azt a lapot épen úgy kellene szerkeszteni, mint más napilapot, vagyis az ösmert rovatok mindegyikének kellő terjedelemben feltalálhatónak kell benne lennie, különben általános elterjedésre nem számíthat. Hány jegyző van Magyarországon? Hétezer? Vagy mondjuk a segédjegyzőkkel együtt — tízezer? Mi az egy napilap gyomrának? Félfogra való csemege. Ma a napilap a 30,000 példánynál kezdődik. Ellenben bizonyos, hogy a 10,000 nem fog belőle fogyasztani legfeljebb 3000 példányt. Egy tizedrészt tehát, és így a kilencztizedrészt fogyasztása rámarad a nagy közönségre. És ez a nagyközönség annyira finnyás, hogy a jegyzői érdekek tulságos heves és terjedelmes képviselést nem fogja tűrni, legfeljebb egy kis szerény rovatot enged majd át erre a czélra.

A jegyzők maguk sem kívánnak különben többet. Nos, ha pedig nekik ennyi elég, miért a külön újság és az a nagy kockázat? Hiszen tisztelt jegyző urak és tisztelt elnök urak, önök ezt a rovatot hetenkint ingyen megtalálják az Egyetértésben és pedig egy évtizednél régebb idő óta. Azelőtt, a korábbi elnökség idejében divatban volt, hogy az évi közgyűlés az e rovatban önzetlenül nyújtott támogatásért és a jegyzői érdekek lelkes képviseléseért rendszeren jegyzőkönyvi köszönetet is szavazott az Egyetértésnek. Az új elnökség idejében az erkölcsi elismerésnek ez a barátságos formája elmaradt ugyan, de annál több elismerésben részesítenek bennünket magánleveleikben a hozzánk forduló jegyzők,

akiknek panaszát vagy közérdekű felszólalását mindenkor a legnagyobb készséggel szoktuk közzé tenni.

Rejtélyes dolog valóban, hogy ha a jegyzők az Egyetértésben már bírnak egy ilyen lappal (amely ellen soha legkisebb panasz sem merült föl, hogy önként elvállalt kötelességének teljesítésében nehézkes vagy csak tartózkodó is lett volna) micsoda okból merül föl évről-évre a külön jegyzői lap alapításának terve? Mikor a napilapok száma most is éppen kétszer annyi, mint amennyire szükség van?

Kíváncsiak vagyunk, előfordul-e ismét ez az ügy a közgyűlésen és ha előfordul, mi lesz a határozat?

UJDONSÁGOK.

Ház-üzlet.

* * *

Soha lázasabb városépítkezést nem látott még Európa, mint amilyen most folyik Budapesten. Talán csak az első amerikai települők vertek városokat ekkora rohanással a meghódított új világrész folyópartjain, mint amilyen szédületes iramban most Nagy-Budapest új palotásorai megszületnek.

Szinte bámulatba ejtő, hogy micsoda nagyszerű, új városrészek bujnak elő a földből majdnem rövid napok tartama alatt. Budának Óbuda felé eső része egy modern világáros jellegét öltötte fel szinte észrevétlenül. Óriási palotásorok, boulevardok, sugárutak mindenfelé. A Lágymányosi részről nem is beszélünk. Az új műegyetem környékének grandiózus mérete, a Fehérvári-ut Andrássyut-szerű sugara és a part hatalmas épületsora idelátszik Pestre.

De kint a Liget környéke mivé lett! A Csikagóbból mekkora nagyváros fejtett! És az Aréna-ut modern bérpalotái! Hogy nyeli a város mohó éhséggel azt a kivénhedt, poros erdőcskét. Hogy szorul a természet a kövek közé! Nem adok neki tizenkét-tizenhárom esztendő s a mai Városligetnek csak egy palotásorok közé ékelt tercske lesz a hirmondója. A Liget környéke már ma is óriási forgalmu, hatalmas városnegyed, amelynek külön társadalmi élete van, amelynek nemsokára külön nevet is kell majd adni. A csikagó már szerzett is magának nevet, amelyben benne van keletkezésének és mai egyéniségének karaktere.

De nem csak a külső periferiákon látszik meg a város hatalmas fejlődése. Idebenn maga a város is átalakul, méreteiben monumentálisnak készül. Nincs ma utcája, utja, közútja, sőt tere sem Budapestenek, amelyiken két-három-öt-tíz új ház ne növekedne s ahol ugyanannyi régít ne bontogatnának. Némelyik utcában már járni se lehet az állványok és a téglarakások miatt.

Még a Belvárosban is hihetetlen reneszanszium folyik. A Belvárosban, ahol a nyirkos utcázagok alkonyatában évszázados tradíciók szenyveskedtek. Hol vannak ma már a fekete falu, egyemeletes vityillók! Némelyiknek a helyén akkora modern bérpalota áll, hogy az ember álmélikodva kérdi önmagától:

— Ugyan hogy fért ide ez a kőmonstrum, annak a kalibának a telkére?

Csodásan ujhodik, nő ez a város. Mintha nem is ez lenne az, amelyben pár év előtt tönkrespekulálta magát egy egész hatalmas építőipari cég.

De hát honnan van ez a szédítő föllendülés?

— Honnan?

Hát a lakászsorsorából.

Ez nem abszurdum, amit mondok. Budapest annak köszönheti mai föllendülését, hogy lakásviszonyait a tömeges bevándorlás készületlenül találta, s a lakásínség nyomán a lakászsorsora kifejlődött. Olyan üzletté lett itt a házépítés, amely minden másnál jövedelmezőbb és még igen sokáig az is marad.

Megjósolhatom azonban, hogy a végén önmagát temparálni fogja a szédítő házspekuláció. A tömeges építkezés helyrebillenti majd a lakáskereslet és a kínálat közötti arányosságot és ezzel együtt visszatérnek majd ismét az

elviselhető házbérvizonyok. Ez lesz a végső kialakulás, amely aztán állandósulni is fog Budapest szociális viszonyaiban. Tehát így van benne a mai lakászsorsorában a lakás zuzora biztos ellenszere.

Mérem kockázatni azt az állítást, hogy nem katasztrófa a főváros lakáspolitikai programjának hajótérése. Az a törvénytervezet a baj egész terjedelmét úgy sem orvosolta volna, mert ahhoz sok száz, talán ezer millió kellene. Ellenben a természetes fejlődés biztosan orvosolni fogja.

Csak fel ne forduljunk addig, mint a cigány lova, amelyik már majd megszokta a koplalást.

Garvay Andor.

NAPIREND. Naptár. Szombat, október 2. — Róm. kath.: Laboda. Prof.: Romulus. — Görög-orosz: szept 19. Trofin. — Zsidó: Tisri 17. — A nap két reggel 6 órákor, nyugszik este 5 óra 37 perczkor. — A hold két este 7 óra 27 perczkor, nyugszik délelőtt 9 óra 32 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. A Szent Ferencz-rendiek jubileuma. 9 órákor szentmise, d. u. 6 órákor szentbeszéd, fél 7 órákor litánia. — A budapesti egyetem és főiskolák protestáns hallgatójának Bethlen Gábor körének alakuló ülése a Lónyay-utcai református gimnáziumban. — A Magyar Zsidó Ifjak Egyesületének tisztújító közgyűlése este 8 órákor. — Luxusbóljárás a Tattersalban. — Osztrájsorsorsjáték húzása d. e. fél 9 órákor. — Lóverseny d. u. 2 órákor. — Ismeretterjesztő előadás a II. kerületi Társas-körben este 7-8-ig. — A „Magyarok bejövetele”, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépő-díj 1 korona. — A gödöllői kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9 órától 5 óráig. Belépő-díj 1 korona. — A „Könyves Kálmán” Nagymező-utcai művészeti szalonja rendezés miatt zárva. — Az Uj Művészeti Szalon (IV. kerület, Kecskeméti-utca 8. sz.) Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10 órától 1 óráig. és 3-7-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva délelőtt 9-1-ig. — A Széchényi Múzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Ráth György Múzeum 10-4-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9 órától fél 1-ig és 3-4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9-12-ig. — A Fővárosi könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszer-kiállítás 3-6-ig.

— Személyi hírek. **Abrányi Kornél** miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóiroda vezetője szabadságáról visszaérkezett Budapestre és átvette hivatala vezetését. — **Manninger Vilmos** egyetemi magántanár külföldi utjáról hazaérkezett. — **Bárány Raich** horvát bán marianeci nyári tartózkodását befejezte és ma visszatért Zágrábba.

— **Örm a német trónörökös eselésében.** Adtunk hírt róla, hogy a német trónörökös felesége gyermeket szült. A családi eseményről, mint Potsdam-ból táviratozzák, hivatalosan a következő bulletint adták ki: Márványpalota, éjjel 12 óra 30 percz. A trónörökösnek tegnap este tíz órákor egészséges *jugyermeket* szült.

— **Montecuccoli tengernagy jubileuma.** Az uralkodó gróf **Montecuccoli** tengerészeti parancsnokhoz ötven éves szolgálati jubileuma alkalmából a következő táviratot intézte.

Kedves gróf Montecuccoli tengernagy! Teljes tetterében és alkotó kedvvel éri ön meg ötvenéves jubileumi ünnepét haditengerészetemben való szolgálatának, amelynek vezetése és intézése már évek óta önre van bízva. Oszintén üdvözlöm önt ebből az alkalomból s remélem hogy sikeresen kitar felelősségteljes állásában, amelyet ön gazdag tengerészeti tapasztalásokkal, egész szeretettelvel és odaadásával s a hajóhad harci kiválósága és szükségese fejlődése fölött való széles látókörü örködéssel töltött be. Halálával gondolok az ön háboruban és békében teljesített kiváló szolgálataira s azoknak újabb elismerését önnek a katonai érdemkeresztet a gyémántokkal adományozom. Bécs, 1909. szeptember 28. **Ferencz József** s. k.

— **Ferdinánd király magyar távirata.** **Ferdinánd** bolgár király, aki a szombathelyi tizenegyedik huszárezred tulajdonosa, az ezrednek minap tartott lóversenyére értékes tiszteletdíjat küldött. A királyi ajándékot **Keresztes** huszárhadnagy nyerte el, amiről az ezredparancsnokság német levélben értesítette a bolgár királyt. Mint most Szombathelyről táviratozzák, tegnap megérkezett a király válasza, aki a következő magyar táviratot küldte:

„Keresztes hadnagy, Szombathely. Ötömmel értesültem, hogy díjamat megnyerte. Fogadja gratulációmát. **Ferdinánd rex.**”

— **A czárné betegsége.** A Berliner Tagblatt pétervári tudósítója, az udvar környezetéből szerzett értesülések alapján, beszámol a czárné betegségéről és azokról a körülményekről, amelyek tették, hogy a czárné állapota aggasztóra fordult. Az orosz udvarnál nyomott a hangulat, a czári család szket a czárné életéért. Minden jel arra vall, hogy a czárné lelkiállapota komolyan meg van támadva, mióta kitört a forradalom. A vérontás napjaiban folytonos izgalmak és rettegések gyötörték a czárnét. Mert a betegség már 1905-ben kezdődött, mikor az orosz udvar a vasuti sztrájk miatt Pétervárott egészen el volt zárva a világtól és a czári család minden tagjának élete veszedelemben forgott. A helyzet még rosszabb lett, miután a czári udvar a télipalotából Carskoje Seloba költözött át. Már akkor mutatkoztak a czárnén a kiállott izgalmak súlyos következményei. Idegessége olyan nagyfokú volt, hogy senkit nem tűrt maga körül. Növelte a bajt az akkor egyéves trónörökös betegeskedése. Még alig kezdett járni a trónörökös, aki 1904-ben született, emésztési szervei miatt aggódta az orvosok. Ehhez járult a czárnénak az a félelme is, hogy a forradalmárok meg fogják ölni a fiát, a trónörökösöt. Valahányszor a czári család utazott, a czárné remegett, hogy a trónörökös ellen merényletet fognak elkövetni. Ez a folytonos aggodalom megörölte a czárné idegeit. Alexis nagyherceg temetése után következett be az első súlyos idegroham, amely megrémítette az udvart. Akkor a czárné a Nikolaj vasútállomástól a Péter Pál erődig utazott a gyászoló családdal és ez a több óra hosszát tartó ut felidulta idegeit, mert akkoriban alaposnak látszott a félelem, hogy merénylet fog történni. A temetés után némileg megnyugodott a czárné, külseje nem árult el semmit a kiállott izgalomból, arca rózsás s ő maga néha vidám is volt. De lelkiállapota többé nem nyerte vissza az egyensúlyt és később a franciaországi és angliai utazás nagyon megártott neki. Következett ezután az átköltözködés a Krimbe és az utazás egész Oroszországon át. Ez az ut a czárnéra valóságos kinszenvedés volt, mert folyton aggodót fia életéért. Majd jöttek az aggasztó hírek a görög királyi család veszedelméről és a czárné annyira féltette rokonait, hogy lelkiállapota napról-napra aggasztóbb lett. Az udvar tisztában volt vele, hogy ennek a lelki megrázkódásnak akut kitérőse nem késztetik sokáig. Be is következett a krízis legutóbb és a czári pár minden utiterve meghusult. Sürgősen hívták a czárné kedvelt udvari orvosát, aki tegnap utazott Livádiába. Mindenekelőtt azt fogják eldönteni, vajjon hívjanak-e külföldi specialistát. Az udvar attól fél, hogy a czárné betegsége már krónikussá lett amely kizárja a teljes gyógyulás lehetőségét.

— **Majláth püspök bérmantja.** Segesvárról jelentik: **Majláth** püspök tegnap délután Segesvárra érkezett, hol **Béldi** László főgondnokkal az élén a róm. kat. egyházközség szeretettel fogadta. A főpap a szorongásig megtelt templomban szeretetre és a hitélet gyakorlására buzdította beszédében a híveit, ma pedig fényes segédlettel misét mondott és bérmált. A főpap a hatóságok tisztelgésének mellőzését kérte és csak az egyháztanács és egyesek látogatását fogadta. A püspök innen Sárpatakra utazott.

— **Boulangier özvegye.** Párisból jelentik, hogy ott tegnap hetvenkét éves korában meghalt az egykor annyit emlegetett Boulangier tábornok özvegye. Boulangier özvegye véletlenül ugyanazon a napon halt meg, amelyen tizenhét évvel ezelőtt Boulangier Brüsszelben agyonlőtte magát.

— **Betérés a szerb külügyminiszteriumba.** Belgrádból jelentik, hogy a külügyminiszteriumban megkísérelt aktalopásról szóló hírek az a története, hogy **Knesevics**, a miniszteriumhoz beosztott csendőrmester, aki az utóbbi időben léha életet élt, szeptember 27-én este a miniszterelnök iratai közt turkált és amidőn észrevette, hogy megfigylik, meg akart szökni, de elfogták és őrizet alá vették.

— **Négyezer munkás kenyér nélkül.** Londonból jelentik: Cardiffban a kambriai kőszénbányák tulajdonosai négyezer munkásnak fölmondtak. A munkások nyolcz órai munkaidőt követelnek.

hogy G
óta sut
napokb
orvosai

képvise
Kálmán
etének,
régibb
vántul
Lajos o
küldött
történe
elnök ö
helyezte

Ezt a
Justh C
teszem
tásának
életben
lett ugy
mes ir
legerős
amikor
lent és
mi min
bajtársa
hunytát
léke ál

Th
Tudom
bridgeb
kező tá

„A
nemzete
ad kifej
sének
Amerika
tusa.

festvére
festpara
dött viz
lást vég
tették m
szatérte
le, noha
motorok
léghajó
a házak
manővri
is megf
— Zúric
kezdett
négy lég
résztvett
ján van.

—
gedi tan
meg a s
nak eml
tanyák
zenkét
1849-ber
agyon. A
aranyak
Lefanti I
vén aró
másután
ban elte
Lefantit
nitósága
jelölte h
alakított
tik össze
összeget.
fragédiáj
előkészít
a nyilván
állítását
séggel va

— E
községbe
zett szai
gyújtották
Rövid idő
pajta, 70
szálastaka
ronára be

— **Nagybeteg főrendiházi tag.** Kaposvárról írják, hogy *Ghernel* Gyula, főrendiházi tag néhány nap óta súlyos betegen fekszik ötvösi kastélyában. A napokban műtétet végeztek rajta, amely sikerült és orvosai most már hisznek felgyógyulásában.

— **Thaly Kálmán halálához.** *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke akadályozva volt, hogy *Thaly* Kálmán temetésén részt vegyen. Az elnök kegyeletének, amely a függetlenségi párt egyik legregibb tagja és tiszteletbeli elnöke iránt megnyilvánult, oly módon adott kifejezést, hogy Mérey Lajos országgyűlési képviselő, a képviselőház küldöttje által saját koszoruját is letétette a nagy történelmi koporsójára. Mérey Lajos *Justh* Gyula elnök óhajására a következő szavak kíséretében helyezte el a koszorút:

Ezt a koszorút a képviselőház elnökének, nagym. *Justh* Gyula nevében mély bánata bizonyosságul teszem le az ő egyik legregibb barátjának és pajtásának *Thaly* Kálmánnak koporsójára. Akik a közéletben hosszú időközön át egymással, egymás mellett ugyanazon hazafias célokért, ugyanazon nemes irányzattal és fegyverekkel harcoltak, azok legerősebbjeik egyikét éppen akkor veszteni el, amikor reá szükség lenne, kettős veszteséget jelent és megrendítő fájdalmat okoz. *Justh* Gyula és mi mindnyájan, akik *Thaly* Kálmánnak barátai és bajtársai voltunk, kettős veszteségnek érezzük elhunytát, kettős fájdalommal gyászoljuk őt s emléke áldott marad közöttünk.

Thaly Kálmán elhunyt alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia szeptember 30-án Woodbridgeből (Egyesült-Államok, Amerika) a következő táviratot kapta:

„Átérezve azt az óriási veszteséget, mely a nemzetet *Thaly* Kálmán halálával érte, gyászának ad kifejezést a betegségyógyó egyletek szövetségének Woodbridgeben tanácskozó főgyűlésén Amerika minden részéből egybegyűlt 127 delegátusa. — Orkes elnök.”

— **A levegő meghódítása.** Grazban a Ren ner testvérek léghajójukkal ma délután Patiorek hadtestparancsnok és a katonai léghajóosztály kiküldött vizsgáló-bizottsága jelenlétében próbafelkészítést végeztek, amely kitűnően sikerült. Nagy ivben tették meg az utat a kastély parkjáiig, onnan visszatértek a kiindulást pontig és simán szállottak le, noha meglehetősen heves északi szél fújt. A motorok és a kormánykerekek jól beváltak s a léghajó kormányozhatónak bizonyult. A városban a házak fedelén temérdek ember nézte a léghajó manővrozását. Ugyanekkor a gráci községtanács is megtekintette a léghajót és a balloncsarnokot. — Zürichben a nemzetközi léghajóverseny ma kezdetét vette egy versenynyel, melyen huszonegy léghajó, köztük a Radetzky II. Bécsből is résztvett. A célpont a Bodeni-tónak svájci partján van. A start gyöngye szél mellett történt.

— **Emlékoszlop két szabadságharcosnak.** A szegedi tanyák tanitósága körében mozgalom indult meg a szabadságharc egyik gyászos mozzanatának emlékében való megörökítésére. A szegedi tanyák között, az ugynevesett Vágó-járásban, tizenkét tölgyfa jelöli meg azt a helyet, ahol 1849-ben két menekülő honvédtisztlet lőttek agyon. A két menekülő tiszt köpenygalérba varrt aranyakkal ért a szegedi tanyákhoz s egy oltani Lefanti Illés nevű juhászember, tudomást szerezvén arról, hogy a tisztelnél arany pénz van, egymásután mindkettőt lelőtte s künn a pusztaságban eltemette őket. A büntett kitűdött s Lefantit felakasztották. Most a szegedi tanyák tanitósága indított mozgalmat a tizenkét tölgyfa-jelölte helyen emlékoszlop állítása végett; megalkotották a bizottságot s társadalmi uton gyűjtik össze az emlék fölállítására szükséges pénzüsszeget. A két menekülő honvédtiszt életének és tragédiájának történetét Szécsy György, a szobor-előkészítő-bizottság elnöke megírta s nemsokára a nyilvánosság elé bocsátja. Az emlékoszlop felállítását a jövő tavaszra tervezik s nagy ünnepséggel való leleplezésére készülnek.

— **Egy magyar község pusztulása.** Pápasalamon községben *Ihász* P. Antalnak a kertjében elhelyezett szalmakazalját ott játszadozó gyermekek felgyújtották, miből rémületes tűzvész keletkezett. Rövid idő alatt lángba borult 63 lakóház, 60 pajta, 70 sertésöl, 10 istálló és tömérdek szalma és szalastakarmány. A kárt hozzávetőleg 150.000 koronára becsülik, emberéletben nem esett kár.

— **Wright-féle repülőgép a hadseregben.** Hirt adunk róla, hogy a közös hadseregnek nemsokára lesz egy Wright-féle repülőgépe. Most a repülőgép megszerzésének módjáról hivatalosan a következőket teszik közzé: *Lieben* Róbert osztrák nagyiparos néhány nappal ezelőtt Párisban megszerzett egy Wright-féle repülőgépet, amely Juvisy mellett *Lambert* gróf, az ismert aviatikus vezetésével sikeresen megtette az átvételnél szükséges próbarepülést. A kísérleteknél jelen volt Boom 99. gyalogezredbeli kapitány is, akiről azt tartják, hogy ő lesz az első repülőgép kormányzója, továbbá *Knoller* osztrák mérnök. A gép valószínűleg október végén érkezik Bécsbe s a kellő felszerelés után megkezdik vele a kísérletezést. *Lieben* Róbert csak annyiban áll a hadvezetőséggel összeköttetésben, hogy a repülőgépet Steinfeldben és a szükséges személyzetet, amely a katonai aeronautikai intézetből kerül ki, a hadvezetőség bocsátja rendelkezésére. *Lieben* viszont kölcsön adja a gépet katonai kísérletekre és katonai gépvezetők kiképzésére is. A kísérleteknek különösen az a célja, hogy a repülőgépeknek hadi célokra való használhatóságát előmozdítsák.

— **Munkásgimnázium megnyitása.** Az Erzsébetvárosi munkásgimnázium egyesület munkásgimnáziumában ma kellett volna a megnyitásnak lenni. A növendékek azonban olyan nagy számmal jelentkeztek, hogy párhuzamos órákról kell a gimnázium igazgatóságának gondoskodnia. Így a megnyitó előadás csak október hó 5-én, kedden lesz.

— **A gyilkos pálinka.** A rendőrség a tömeges pálinkamérgezés ügyében most megállapította annak a pusztulásnak a hivatalos adatait, melyet szerinte az egész országban a metylalkohollal kevert rum és pálinka okozott. Az országos bírósági vegyelemző hivatal és az áldozatok boncolása ugyanis kétségtelenül a metylalkohol mérgezésének tulajdonítják azokat a haláleseteket, amelyek az ország különböző részein pálinkaivás közben történtek. A metylalkohol élettani hatásában az egészséges, normális szervezet nem támadja meg, ellenben az alkoholistának meggyengült szervezetére végzetes következményekkel jár. Az illető elveszti érzékelési képességeit, megvakul és fuladási tünetek közt, kínos szenvedés után bekövetkezik a halál. A nyomozás által eddig megállapított lajstrom szerint metylalkohol által meghaltak és megbetegedtek; Tótrádácson 12 meghalt, 14 megbetegedett, Jankahidán 2 meghalt, 13 megbetegedett, Nagyváradon 12 meghalt, 28 megbetegedett, Komáromban 2 meghalt, Pozsonyban 2 meghalt, Szamoslippán 3 meghalt, 11 megbetegedett, Derecskén 1 meghalt, Budapesten 10 meghalt, Alsóháromban 8 meghalt, 5 megbetegedett, Pilisvörösvártól 5 meghalt, Piliszentivánon 2 meghalt. Megállapították, hogy az 59 halálesetet okozó metylalkohollal kevert pálinkát és rumot az Atlanta borkereskedelmi és kávé-behozatali r.-társaság volt igazgatója, Szabó István székesfehérvári születésű 42 éves ember gyártotta, nap-nap után felfogadott más-más, mindig új munkással. Amikor az első halálesetek megtörténtek, Szabó megszökött. Most a bíróság elfogató parancsot adott ki ellene. A méregkeverő igazgató 178 czm. magas, testes, széles vállu, arca barna, haja világos barna, szeme kék, bajusza vöröses, nyírott, tömött, több aranyfoga van.

— **A Hermes közgyűlése.** A „Hermes” magyar általános váltóüzlet részvénytársaság baranyavári *Ullmann* Adolf elnök elnöklésével ma tartotta meg XVI. rendes közgyűlését. A közgyűlés hozzájárult az igazgatóság amaz indítványához, hogy a 242,195 K 53 f-t kitevő tiszta nyereségből a tartalékalap és a tisztviselők nyugdíjintézete megfelelő dotálása után osztalék fejében részvényenként 18 korona fizetlenség ki. A felügyelő-bizottságba az eddigi tagokon kívül új tagul *Lukács* Géza dr.-t, a közgyűlést követő igazgatósági ülésen pedig az igazgatóság elnökévé baranyavári *Ullmann* Adolfot, alelnökké *Trebtsch* Ignác udvari tanácsost választották meg.

— **Letartóztatott utonállók.** E hónap 14-én a Vizafogónál egy hét tagból álló csavargó társaság megtámadott egy szerb embert, akit megvertek s elvették 25 koronáját. A detektívek az utonállókat tegnap egy kültelki korcsmában elfogták akkor, amikor javában mulattak. Ezek: *Likavec* Jónás, *Eggenhoffer* Géza, *Knyapek* Ferencz, *Szmikál* István és *Goltik* János. — Letartóztatták még *Jelencsák* János nyolczszor büntetett csavargót, aki a gubacsi erdőben egy napszámot rabolt ki.

— **Peary Newyorkban.** Peary ma Port-Land-Maineből feleségével együtt Newyorka érkezett és nagy néptömeg fogadta óriási lelkesedéssel. Peary a Roosevelt-gőzössel érkezett, mely résztvett a Hudson-Fulton ünnepély alkalmából rendezett disz-hajószemlén. A szemle közben Peary gőzösének parancsnoki hidján tartózkodott és a folyamon sorakozó összes többi gőzösök gőzkürtjeikkel és harangjaikkal üdvözölték.

— **A vértanuk emlékezete.** Az egyetemi egyesületek elnökei értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy idén is méltó ünnepélyt szentelnek a nemzeti vértanuk emlékezetének. A rendezéssel az egyetemi kör elnökségét bízták meg. Az ünnepélyt a Vigadóban tartják október 6-án délelőtt fél 11 órakor. A műsor a következő: Himnusz, megnyitó beszéd, tartja *Tóth* László, az Egyetemi Kör alelnöke, szavaltat *Jászai* Mari, a Nemzeti Színház tagja által, Magyar nóták előadja a Kóczé zenekar, ünnepi beszéd *Bakó* László, a Nemzeti Színház tagjának szavaltata, záróbeszéd, tartja *Sulyok* István joghallgató. Szózat, elmondja *Jászai* Mari. Szózat, énekl a közönség. Az ünnepi matinéra szóló jegyek díjtalanul kaphatók az egyetemi körben (IV., Egyetem-tér 5.) A budapesti egyetemi ifjusági egyesületek 50 tagu küldöttséggel résztvesznek az Aradon tartandó emlékünnepélyen is. A küldöttséget *Ember* Sándor, az Egyetemi Kör tb. elnöke és *Kirner* Vilmos, az Egyetemi Kör ezidei elnöke vezeti.

A Ferencvárosi Iparoskör, mint ipartársulat az aradi vértanuk kivégzésének 60-ik évfordulója emlékére e hó 5-én, kedden este nyolcz óraker gyászünnepélyt rendez. Az ünnepi beszédet *Sztankovits* János tartja, alkalmi költeményt *Zsarta* Ferencz szaval.

— **Az angol suffragettek viselt dolgai.** Az angol suffragettek ugyancsak furcsa eszközökhöz fordulnak, hogy a női szavazati jogot kivívják. Most már arról érkezik tudósítás, hogy a suffragettek a gyújtogatástól sem igen riadnak vissza. *Asquith* miniszterelnöknek legutóbb a birminghami Bingleyhallban tartott beszéde alkalmával ugyanis a suffragettek a miniszterelnök utvonalaiba eső egyik házban állást foglaltak, minden valószínűség szerint abból a célból, hogy a miniszterelnök ellen tüntessenek. A rendőrség neszt vette a dolognak és a kérdéses ház körül erős kordont vonva, meghíusította a suffragettek tervét. A rendőrség utóbb házkutatást tartott ott és ekkor az egyik emeleti helyiségben petrolummal átitatott 3 köteg rongyot, továbbá több csomag gyufát és üres petrolumos kannákat találtak, amiből arra következtettek, hogy a suffragettek a Bingleyhall üvegfedelét fedő vászonhuzatot akarták felgyújtani. A rendőrség ugyanis a suffragettek esetleges kódobásai ellen védelmül vásszonnal takartatta be a hall összes ablakait és üvegtetőzetét. *Miss Keeville*, a suffragettek egyik vezetője be is ismerte ezt a tervet, a többiek azonban tagadják és azt állítják, hogy csupán meg akarták ijeszteni *Asquith*ot. Eközben pedig a uifragettek panaszkodnak kényszermunkára ítélt társnőiknek a börtönökben való durva bánthatalmazása ellen. A szociálisták vezetője, *Keir Hardie*, nyilvánosan tiltakozik a fegyintézeti hatóságok durva önkénye ellen, *Forbes* Robertson, ismert nevű színész pedig hasonlóan nyilvánosan tiltakozott az éhségstrájkban résztvevő fogolyoknek gyomorszivattyuval való erőszakos táplálása ellen. Egy újabb jelentés szerint *Keir Hardie* szocialista képviselő csakugyan meginterpellálta *Gladstone* belügyminisztert, hogy igaz-e az a hír, hogy a fogságban levő suffragettek éhségstrájkját erőszakos táplálással akadályozzák meg?

A miniszter helyett *Mastermann* al-államtitkár felelt és kijelentette, hogy a hír igaz és hogy a fogoly hölgyeket gyomorszivattyu alkalmazásával táplálják.

Keir Hardie erre kezeit összecsapva, így kiáltott fel:

— Reitenetes erőszak!

A képviselők azonban nevetve kiáltottak feléje:

— Micsoda? Hát már az is baj, ha valakinek enni adnak?

Az interpelláció végét homéri kacaj nyelte el.

— **A megcsalt férj.** A Dunaparton tegnap este elfogta a rendőrség Szabó Sámuel hajóst, aki gyilkosságot követett el. A hatalmas szál ember csapodár feleségén s a csabítón akart boszút állani, de míg azok épen maradtak, a golyója ártatlan embert ért, aki nyomban meghalt.

A hajós Drávapalkonyán lakott, szemrevaló fiatal feleségével. Míg ő a vizet járta, az asszony otthon, a faluban összeszűrte a levét a bírónak. Szabó egyszer csak hivatalos írást kapott, amelyben a bírósághoz hívták békéltető tárgyalásra. Nem tudta mire vélni a dolgot, mert ő neki semmi baja sem volt a feleségével, minden pénzt neki küldte, és jól is bánt vele. Fölvilágosították aztán, hogy az asszony az ő tudtán kívül beadta ellene a válópórt. Szabó hazament Drávapalkonyára. Elővette az asszonyt, a lelkére beszélt, s kijelentette, hogy mindent megbocsát neki, csak dobja ki a bírót és vonja vissza a válópórt.

— **Agyonlöltek** — mondotta — ott a tárgyaláson, aztán magamat pusztítom el, ha oda mersz menni!

A végzés tudniillik úgy szól, hogy ha az asszony nem jelenik meg, a bíróság úgy veszi, hogy a házaselek kibékültek. Az asszony nem is ment el s esküdözött az urának, hogy hűséges lesz hozzá. A falusi bíró biztatására azonban mindössze azt tette meg, hogy ügyvédjé útján a tárgyalás elhalasztását kérte. Így azután Szabó, aki visszatért a hajójára, a minap csak megint megkapta a végzést a békéltető tárgyalásra október 11-ére. Most már revolvert vásárolt és úgy ment haza Drávapalkonyára. Elrejtőzött a faluban s este rálesett a feleségére, aki a bírónak kiment a préházba. Utánuk osont s az ablakon keresztül rájuk lött, azután futásnak eredt. Ekkor találkozott Győri Lászlóval, a bíró szőlőcsészével. Hogy tanuja ne legyen a dolognak, erre az emberre is rálött, azután tovább futott. A préházban a hűtelen asszonyt és a bírót nem találták el a golyók, a szőlőcsészét azonban a szívére érte a lövés. A szerencsétlen ember nyomban meghalt. Szabó Budapestre szökött, itt fogták el az este.

— **A fehérvári vértanúk emléke.** Székesfehérvárról írják nekünk, hogy a szabadságharc alatt kivégzett székesfehérvári polgárok emlékére állított emlékművet október 6-án leplezik le ünnepelesen. Az ünnepély sorrendje: 1. Délután 10 órakor ünnepélyes gyászmise a belvárosi plébánia (Szent István) templomban. 2. Délután két órakor gyülekezés a Városháza téren, fél három órakor menetben felvonulás az erzsébetligeti emlékműhöz. 3. Hymusz, éneklés az egyesített dalárdák. 4. Megnyitó beszéd, tartja dr. Holly Géza ügyvéd. 5. Október 6. Irta Philipp István tanár, szavalja Fiáth Imre járásbíró. 6. Szabadságdal, Huber Károlytól, előadja a Déli Vasúti Műhely Dalegyesület. 7. Ünnepi beszéd, tartja Erdőssy Bódog tanár. 8. A város nevében dr. Saára Gyula átveszi az emlékművet és egyúttal koszorút helyez rá. 9. Rákóczi dal, Révfy Gézától, előadja a Polgári Dalkör. 10. A székesfehérvári „Függetlenségi Kör” koszorúját dr. Holly Géza a lenők teszi le, utána pedig a többi testületek koszorútelele következnek. 11. „Szózat”, éneklés az egyesült dalárdák.

— **Barrison Lona** Budapesten. A *Royal Orfeum* októberre a szenzációk egész sorával lepte meg a közönséget. *Barrison Lona* neve magaslik ki a gazdag programból s a variété-színpadnak ez a csillaga — akit még csak egy ízben volt alkalma közönségünknek látnia — kivételes élvezetet szerzett a zsúfolt nézőtérnek s ritkaságszámba menő sikert önmagának. A diva mellett a *Fecske* című matrózdrama a program fénypontja s előrelátható, hogy idegrázó és megható jeleneteit meg fogja nézni Budapest minden színházlátogatója. Nem kevésbé hatott a *Clafouti* című bakakomédia is, amelyet viharos kacagás kísért mindvégig s a közönség végtelen sokat mulatott a *Caillavet* és *Flers* pompás bohóságain. Az új kuplék és táncszámok is mind elsőrangúak és díszre válnak a *Royal Orfeum* hors concours álló műsorának. *Barrison Lona* a vasárnap délutáni előadásán is fellép.

— **Kereskedés pénzhamisító géppel.** Hamis koronások készítésére való öntvényekkel és gépekkel kereskedett Kispesztén *Rosinger* Armin 53 éves című és *Danka* Antal 48 éves kőműves. A rendőrség értesült a dologról, két detektívet küldött ki s ezek a két csalót bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták. *Rosingernek* régebben üzléte volt Budapesten s család bukás miatt 3 évi börtönt ült.

— **A nemzetközi gépkocsiforgalom szabályozása.** A nemzetközi automobilforgalom egységes szabályozása céljából Franciaország kormánya diplomáciai konferenciát hívott össze. A magyar belügyminiszter képviselőjében *Böcs* Gyula miniszteri tanácsos, kereskedelmi és pénzügyminisztérium képviselőjében pedig *Kriszlinkovich* Béla, a Magyar Automobil Klub igazgatója utazott Párisba. A magyar, osztrák és német delegátusok október 4-én Párisban előkészítő értekezletet tartanak. A diplomáciai konferenciát, amelyre az összes európai államok kormányai hivatalosak, október 5-én a köztársaság elnöke fogja az Elyséeben megnyitni. Rendezni fogják az egységes hajtási irány kérdését, a gépek és vezetékek vizsgálatainak kölcsönös elismerését, az utak és akadályok egységes jelzését, a jeladást (kürtjel és lámpa), a vámkérdést és nyilvántartást. A tárgyalás valószínűleg több hétig fog tartani.

— **Fölleszített vasuti pénztár.** Az elmúlt éjjel a bajai vasútállomás raktárpénztárába betörték és a vasszekrényt felfeszítve, 400 korona hivatalos pénzt, a pénztáros 300 koronáját ellopták. Három raktármunkást a lopás gyanúja miatt őrizet alá vettek.

— **A japán gyermek.** A japán iskolás fiúk bő, szürke és kék csikos nadrágot viselnek, mely a parasztságára emlékeztet, de a vászon keménysége folytán nem vet annyira ráncot s a térd magasságában harang alakban áll a testtől, hogy inkább szoknyának lehet nézni. A zubbony vagy a kimonó fölött bő vászon öv tartja össze ezt a nadrágot a derékon. Fejükön fekete, széles ellenzövel ellátott sapka van, melynek homlokán egy sárgaréz cseresznyevirág, a japánok kedvelt virága díszel. A sapka tulnagya van szabva s önkéntelen mosolyra fakad az ember egy ilyen nebuló láttára, mert a mélyen fejbe nyomott sapka a fület erősen kifelé nyomja. Csupa előlő tüli iskolás fiút látni az utcán. A japán gyermek szereti az iskolát s örömmel megy oda. Valóban igen okosan van beosztva a tanórarendjük. Nem fárasztják a gyermekeket agyon a sok üléssel, hanem sok szabad mozgást engednek nekik. Látni kell azt a vig életet, mely a hosszú órákú szünletelekben a nagy iskolaudvarokon uralkodik. Sehhol sem látni verekedő fiukat, nincs szűkség a fedésre, az igaz, hogy nem is pirongatják meg a fiukat, ha például a háztetőre másznak. Minnek is, legfőkébb nagyobb testi ügyességie teszert a gyermek. Gyakran találkozhatni kint a szabadban egész iskolával, tanítóik vezetése alatt; he-tenként egy-kétszer tesznek kirándulást, hogy látókök bővíljen. Ebben a tekintetben az állam segítségére van az iskolának.

— **Hamiskártyások a vonaton.** Kedden délután Budapestről Kolozsvár felé elindult személyvonat utasai között Mezőtelegd állomás közelében nagy izgatást okozott egy segítségért kiáltó női hang, mely egy harmadosztályú fülkéből hallatszott. Nagy Borbála, kávéházi feliróné Püspökladányban felszállva, véletlenül egy olyan fülkébe került, ahol két fiatal ember kártyázott, akik csakhamar rábírták, hogy ő is részvegyen a játékban. Mikorra a vonat Nagyváradra ért, elnyerték a leány minden pénzét, azután pedig üldözték durva viselkedésükkel. Mezőtelegdén a leány sikoltozására a szomszédos szakaszból odarohantak az utasok, a teletseket ártalmatlanná tették s átadták a csendőröknek, kik igazolásra szólították fel a két fiatal embert. Ekkor kiderült, hogy azok *Kohn* Armand és *Silbermann* Imre hamiskártyások, akik a fővárosból ki vannak tiltva. A leány visszakapta a pénzét, a hamiskártyásokat pedig letartóztatták.

— **Beketow bucsija.** Beketow Mátyás cirkusz-igazgató következő sorok közlésére kér bennünket: Tekintetes Szerkesztőség! Budapesten most fejeztem be a hatodik cirkuszévadot és büszke megelégedettséggel mondhatom: mint eddig mindig, most is a tisztelt sajtó és a nagyrészt közönség teljes támogatásában volt részem. Engedje meg, hogy ezért a támogatásért önkönnék és kedves közönségemnek ez uton hálás köszönetet mondva, arra kérem, hogy jóindulatukban, pártolásokban a jövőben is részesítsenek. Viszontlátásra. Kiváló tisztelettel: Beketow Mátyás igazgató. — Szombat estét tartja meg Beketow igazgató tiszteletestélyét.

— **Eheltűntetők.** A hétfői tüntetés alkalmával elfogott zavarók fölött ma itélkezett a VII. kerületi kapitányság, amely Markovics Ede kereskedősegédét 50, Magyar Dezső asztalossegédét 50, Tóth András cipőfőlérszkészítőt 50, Neumann Simon szabósegédét 50, Schwarz Bernát betűszedőt 30, Szál Tóbiás gépmestert 30, Klerman Béla gépmestert 30, Gurecski József cipészsegédét 30, Benkovits Lajos festőmunkást 30, Márk Zsigmond segédmunkást 30, Sipos Ignác kereskedősegédét 30, Selhalter Ferenc asztalosanonczot 50, Bános József fodrászsegédét 30, Szönyegi István cipészsegédét 30 koronára ítélte a Kbtvk. 78. szakasza alapján.

— **Holttest az árokban.** Gumpoldskirchenből jelentik, hogy a temető közelében, a déli vasút föl-tése mentén egy szőlőben borzalmas fölfedezést tettek a szüretelők. Egy elég mély árokban a vas-uti töltés alatt a szőlő szélén holttestet találtak. Rémülten értesítették a csendőrséget és kiszállott a vizsgálóbizottság. Az árokban víz volt és a fenéken egy gyermek holtteste hevert. A vizsgálóbizottság megállapította, hogy a szerencsétlen gyermek 12 éves lehetett és a jelekből következtetve kétségbe-esen védekezett támadója ellen. A 12 évesnek látszó fiu nyaka a csigolyáig át volt metszve, fején és nyakán több késszurást találtak s minden kétséget kizáró módon konstatálták, hogy kégyilkosság történt. Az egész környék csendőrsége nyomozza a gyilkost.

— **Egerék a tolvajok szolgálatában.** Leleményes módon rabolt ki két londoni csavargó, Williams és Head, egy londoni bar-ban idomított egerek segítségével négy hölgyet. A hölgyek egy kis asz-talka körül ültek és javában szürcsölték az abszintot, amikor két csavargó belépett. Észrevétlenül a hölgyek mögé kerültek és mindegyik-nek a vállára egy-egy idomított egeret csem-pésztek. Az idomított állatocskák azonnal futká-rozni kezdtek és a következő pillanatban a höl-gyek sikongva a székekre ugráltak és iszonyu si-koltozást meg jajveszékést vittek véghez. A bar-ban leirhatatlan kavargás támadt. Williams és Head felcsaptak lovagolnak és a hölgyek segít-ségére siettek. Meg is szabadították őket a csunya kis állatkáktól, de egyben igen ügyesen elszedték ékszereiket és pénztárczáikat is, amit annál köny-nyebben megtehettek, mert a pinczerek és a ven-dégek abban a dicséretes törekvésben, hogy ők is valamiképp hasznára legyenek a hölgyeknek, velük versenyt kiáltoztak és örültek módjára ide-oda szaladtak. A hölgyek nem győztek eléggé hálál-kodni Williamsnak és Headnek, akik emelt fővel távoztak diadaluk színhelyéről. Am egy detektív, aki véletlenül szintén a korcsmában volt és végig-nézte az egész jelenetet, utánuk ment és letartóz-tatta a két leleményes tolvajt.

— **Házasság.** *Sági* Ilonka és *Sági* István makói áll. főgimn. tanár házasságot kötöttek.

Hegedűs Géza székesfehérvári fogalmazó, *Hegedűs* Ferencz operatőr fia, eljegyezte *Karácsonyi* Boris-kát, *Karácsonyi* Lipót dr. ügyvéd leányát.

Ungár Géza polgáriskolai tanár Kiskőrösről el-jegyezte *Vogel* Gizikét Ujpesten.

— **Házajánlékok.** Jegggyűrűk legelőnyösebben *Polgár* Kálmán művész-ékszerlepelén, Budapest, VII., Erzsébet-kört 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Kinváltás Londonban.** A legliberálisabb or-szág fővárosában, Londonban nagyon csunya esz-közökkel do'gozik a rendőrség. Londonból ugyanis czekek közlik: Három nappal ezelőtt hire terjedt, hogy a rendőrségnek sikerült *Luard* tábornok fe-lecségének a gyilkosát kipuhatolni és letartóztatni. A tábornokné ugyanis 1908. augusztus havában nagyobb sétát tett férjével. Hazatérésük után egy-két órával a tábornok a ház hátsó részében meggyilkolva találta feleségét. A közvélemény ma-gát a tábornokot vádolta meg a gyilkossággal és ezt *Luard* annyira szívére vette, hogy öngyilk-os lett. A rendőrség folytatta a nyomozást, a melynek során két nappal ezelőtt egy *Woodroof* nevű öreg erdőkerülő tartóztatott le a gyilkosság gyanúja alatt. Tegnap azonban kiderült, hogy *Woodroof* teljesen alaptalanul került a rendőrség kezébe. A „Daily Express” ebből az alkalmából erős támadást intézett a londoni rendőrség ellen, amely kínzásokkal és egyéb erőszakos eljárás-sal beismert vallomásokot csikar ki teljesen ártal-tan emberektől. A lap tudósítója most is *Luardot* tartja a gyilkosság szerzőjének. A rendőrség tulka-pása az alsóházban is szóba fog kerülni.

— **Fővárosi Orfeum.** A tulajdonképeni téli sze-zont teljesen új műsorral kezdi meg az igazgató-ság és vasárnap, október 3-án délután tartja első mérekelte árú délutáni előadását. A műsor e hónap-i starja *Josephine Sabel* lesz, aki Amerikában a legelső jellemalakítónőnk közé tartozik és ahol csak eddigél Európában fellépett, mindenütt a legna-gyobb sikereket aratta. Az igazgatóság szerződtette továbbá az angol *Leslie* fivéréket, akik egy zenei „szkets” előadásával a lehető legnagyobb nevetést fogják előidézni. *Mac-Ban* buzogányvetései egy-szerien el fogják ragadtatni a közönséget. Amit ezek a művészek e téren felmutatni képesek, az még eddigél nem volt látható. Az est humoráról *Jean Paul*, német komikus, továbbá *Aalbach* és *Baumann* magyar komikusok stb. gondoskodnak. A „Családi béke” című új magyar bohóságtól ritka nagy sikert remél az igazgató, *Fábián*

Kornél
tizenöt
tozatos
rendű
többek
homok
a feno
előad
10-1
pénzár

nyolcz
számu
gáz ki
val k
fölröb
nosné,
Kálmá
vedtek
nás er
tőkat k
elpuszt
esen-u
kocsi
fit, al
kórház

X
X
zete (B
adott k
irva a
járásai,
bevéltá
nak fen
tak. E
fájdalm
dekló
megkül

X
szám a
relt tor
gyerne
X
képvise
zottsági
hazassa
megnal
1-én de
királyi
tartása
2-án de
családi

Cs
üdvéer
városi
pápai k
hajója
több m
Öz
e hó 30
pesten.
Da
halt. Ifj
társá é
Vá
tekintél
G
munkat
éves k

(E rova

Dr.
Bud
Kiváló
gáktól
= Ne

BA
NÖI
LEGE

Megérk
MODE
tel me

Kornélia kabaretművésznő szerződését további tizenöt napra hosszabították meg. A rendkívül változatos októberi új műsor egy egész csomó elsőrendű különlegességet foglal magában. A többek között Miss Violet Wegnert, Les Krisantos homokfestőket, a szép dán művésznőt, Frederikson, a fenomenális műkerékpáros Ebellingeket stb. Az előadások kezdete pont 8 órakor. Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a Fővárosi Orfeum nappali pénztáránál.

Rendőri hírek. Gázrobbanás. Ma reggel nyolcz órakor Steiner Zsigmond Lajos-utca 15. számú sapkaüzletében megrepedt a gázcső és a gáz kiszivárgott rajta. Hűtő Ede szerelő gyertyával kereste a repedést s közben a kiömlő gáz fölrobbant. A műhelyben dolgozó Hagerbeck Jánosné, Zimmer Erzs, Steiner Sarolta és Hász Kálmán munkások könnyebb égési sebeket szenvedtek. Sebüket a mentők kötötték be. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy az ablakokat s ajtókat kidobta helyükből s az üzlet berendezése is elpusztult. — **Elgázolás.** A Váci-körut és Szerencsen-utca sarkán a 26. számú közúti villamos kocsi elütött egy munkásosztályhoz tartozó férfit, akít eszméletlen állapotban vittek a Rókus-kórházba.

x Szép a bajusz Hajdusági podróval.

x Dr. Könyv Izzo villanygyógyító és Röntgen-Intézete (Budapest, IV., Károly-körut 24.) új prospektust adott ki, melyben ábrákkal szemléltetve vannak leírva a villany-, fény- és Röntgen-gyógyászat összes eljárásai, melyek csaknem az összes idült betegségeknek beváltak, még oly eseteknek is, melyek évek óta állanak fenn és eddig minden orvosi kezeléssel dacoltak. E gyógyeljárások igen kényelmesek és teljesen fájdalommentesek. Az Intézet a prospektust minden érdeklődőnek kívánatra szívesen ingyen és bérmentve megküldi.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherczeg-utca 8. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Bob hashajtó a logkellemebb, 10 fillér.

— **Halálozások.** Bocsári Svastics Gábor volt orsz. képviselő, Somogy vármegye törvényhatóságának bizottsági tagja szeptember 29-én, életének 81-ik, boldog házasságának 43-ik évében, rövid szenvedés után meghalt Budapesten. Hült tetemét Budapesten október 1-én délután 3 órakor a gyászházban: VIII., Szentkirályi-utca 6. szám alatt, a római kat. egyház szertartása szerint beszenteltek és Szentgálóskéren október 2-án délután 3 órakor ujjalagos beszentelés után a családi sírboltba helyezik örök nyugalomra.

Csesznák Benő nyugalmazott altábornagy lelkiüdvéért ma délelőtt gyászistentisztelet volt a józsefvárosi plébánia-templomban, melyet Krizsán Mihály pápai kamarás, apátplébános szolgáltató. A templom hajója megtelt ájtatos közönséggel, melynek sorában több magasrangú katonatiszt is volt.

Ozv. Teleszky István szül. Krammarics Kornélia e hó 30-án, életének 61-ik évében elhunyt Budapesten.

Dancs József 70 éves korában Brassóban meghalt. Ifj. Dancs József, a „Brassói Lapok” belmunkatársa édesatyját gyászolja az elhunytban.

Végvási Imre, a nagyváradi ügyvédi kar egyik tekintélyes tagja, Nagyváradon meghalt.

Guly Sándor, a szentesi „Alföldi Elenék” volt munkatársa, majd a „Szentesi Lap” szerkesztője, 43 éves korában Szentesen meghalt.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltéskor nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

BRETT SAROLTA

NŐI KALAP-KÜLÖNLEGESSEGEK TERME Budapest, Párisi-u. 2.

Megérkeztek legújabb párisi és angol Női KALAP-MODELLJEI, melyeknek megtekintése tisztelőit meghívom a revüimre és az előkelő hölgyvilágot.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Laczkovics kapitány.

(Színmű 4 felvonásban. Írta Abonyi Árpád. Bemutató a Nemzeti Színházban.)

Szerencsésen belejutottunk már a szürke homályba. Megint talány előtt állunk, amikor azt kérdezzük: mi a kritériuma annak, hogy a Nemzeti Színházban előadásra elfogadjanak egy darabot? Mert igaz, hogy Abonyi Árpád az ugynevezett akkreditált drámaírók közé tartozik a Nemzeti Színházban. Előadtak már tőle különböző irányú darabokat, nagyon is nem egyenlő eredménnyel. De most az a devise járja, hogy selejtezni kell. El a közönszerűséggel! El a félsikert ígérő színművekkel, amelyek csak rövid életre vannak kárhoztatva! Azért egészítették ki a drámabírálo bizottságot hétre. Azért van két viczedirektor és egy fődirektor, akik mind szigorú műértő szemmel és kérélhetlen bírálattal végzik a selejtezés keserves mesteriségét. És ezért semmisítették meg már megkötött szerződéseket és dobtak vissza ennyi, meg ennyi már elfogadott darabot. Az íróra, annak régebbi érdemeire való tekintet nélkül dobálták vissza a szerzőknek azokat a darabokat, amelyek már előadásra vártak.

Nem kicsinyeljük Abonyi Árpád régebbi érdemeit. Lehetnek több érdemei, mint amennyiről én tudok. De a mostani darab nem áll azon a színvonalon, melyet a Nemzeti Színház megkövetel, vagy amelyet megkövetelni látszik. Nem új és nem meglepő a szerző tárgya. Alakjai chablonosak, meséje érdektelen. A humort a darabban egyetlen alak képviseli: egy huszárszázados, később őrnagy. Ez a humor is nagyon problematikus, mert attól függ, hogyan játszzák meg. Az egyeslelki, szókimondó, becsületes gondolkozásu, magyarul beszélő, de német ajku katona alakja ez. Ha a színész, aki az alakot ábrázolja, nem tudja játékával érvényesíteni a humort, akkor vége ennek az alaknak is. Mert tartalombeli, lényegben rejlő humor nincs sem a szerepben, sem az egész darabban.

Ami pedig a színművön átvonuló tragikumot illeti, az inkább származás szomorúság, mint tragikum. A gazdálkodni nem tudó és ezért teljesen tönkremenő magyar földbirtokost mutatja be a szerző oly módon, hogy egész darabja a nem sikerült pumpolások láncolatából áll. A földbirtokos persze az ország régi nemeseiből való. Egyike azoknak, akik soha mást nem tudtak, csak azt, hogy vagy a meglévő vagyonból éltek, anélkül, hogy azt fentartani tudták volna, vagy kölcsönt kértek, amíg kölcsönt kaphattak. Mikor aztán már kölcsönt sehol sem kaphattak és arra figyelmeztették őket, hogy jó volna dolgozni is, szépen és gavallérosan meggyilkolták önmagukat.

Van e, aki rá nem ösmerne? Nem az életből... Ah, az élet mégis kissé másképpen fest! De a színdarabokból, a regényekből, a számtalan novellából és tárczából, amelyekben ez az alak oly gyakran fölmerül, hogy az olvasó is, a néző is torkig jölkött már vele. Igen nagy más érdekességeknek kell kárpótolniok a színházi közönséget, hogy ezt az alakot is elfogadják legalább a látszat szerint.

De hol vannak ezek a nagy érdekességek? Vagy úgy? ... Nem is a tönkrement földbirtokos volt a főalakja a szerzőnek, hanem Laczkovics kapitány. Egészen újszerű kapitány ez. Olyan, amilyen az életben nem fordul elő. Félig-meddig nyárspolgár, aki garast garásra rakott mindig és oly fukar, mint egy Harpagon. Igaz, hogy a fukarsága nem a pszichos fősvénység kategóriájába tartozott, mert mikor kis barátnője segélyt kér tőle, bőkezűen ad. Gavallér és üzletember egy személyben; katona is. Nagylelkű és kicsinyes. Szóval, olyan keveréke a karaktervonásoknak, hogy egyáltalában nem egészítődik ki karakterre.

Ez a sokoldalú és magában véve jelentéktelen kapitány bejár Szalánczy földbirtokos házába. Ennek a földbirtokosnak két lánya van. Eleintén nem tudjuk, kinek udvarol a kapitány: az öre-

ebbnek-e, vagy a fiatalabbnak. A fiatalabb ropant bizalommal van a kapitány iránt; mindent közöl vele, még a családi titkokat is. Az öregebb leány ezt a bizalmaskodást rossz szemmel nézi, pedig nem szerelmes a kapitányba. Akibe ő szerelmes, az más. Az egy léha, haszontalan, semmirevaló naplopó. Egy segédjegyző, akinek sejtelve sincs az életről és annak komolyságáról.

Amde a fiatalabb lány sem szerelmes Laczkovics kapitányba, csak — mint mondani szokták — igen nagyra becsüli. A kapitány addig jár a házba, míg az öreg Szalánczy meg nem akarja pumpolni. Ez az első pumpolási kísérlet. Pumpolás No. 1. Igen nyomoruságos jelenet ez. A földbirtokos valami főherceget akar rangjához illő módon fogadni, de nincs pénze. S miután hiába szalasztotta pénzért az ügyvédjét, a kapitány tárczáját akarja megcsapolni. Ez nem áll rudnak, minek folytán kiutasítja vendégét a házból. A birtokát eladja a földbirtokos s az árából a főherceget méltóan fogadja. De most már semmi vagyona nem marad.

Azután az öregebb lány férjhez megy a semmirevaló körjegyzőhöz. A második felvonás azzal telik el, hogy Szalánczy újból pumpolni akar. Most már csak ezer forintot akar kölcsön kérni, de nem kap. Ez úgy elkeseríti, hogy leugrik az emeletről és meghal. A két árva magára marad. A segédjegyző — az öregebb árvának a férje — a lóversenyből akar meggazdagodni s közben sikkasztásra vetemedik. A két nőnek már annyi pénze sincs, hogy ebédet főzhetne. Ekkor újra megjelenik Laczkovics kapitány, aki pénzt ad. De ekkor két dolog tudódik ki: egyik az, hogy Laczkovics kapitány mindig szerelmes volt az öregebb, most már férjnél lévő Szalánczy-lányba s a másik az, hogy a Szalánczy-lány is szerelmes a kapitányba. S miután ez szépen, rendjén kitudódott s miután a segédjegyző pénz hiányában meg is veri a feleségét, mit tehetett mást Laczkovics kapitány? ... Párban megöli szerelmesének férjét, hogy feleségül vehesse imádoztját.

Aki ebben a mesében a mesészövé képtelenségét a chablon nem látja, az igazán rövidlátó. Eleitől végig majdnem minden érdektelen ebben a színdarabban. Ami zajt üt benne a harmadik felvonás végétől kezdve, az a dikció. Az élénkség látszatát viszi a színdarabban ez, de szintén csak külsőségekben. Csak igen naiv lelkűeket vezethet félre ez a látszat, mert az illúzió fölkelésének a sikere a színészek játékától függ.

Ami igazán érdekes volna a darabban, valami rendkívüli mesészövésféle, vagy a lelkek igazi zavarának rajza, nagystílu, vagy érdekesítő fordulat, sehol az egész darabban. Mindenhol ott ül a mindent lenyűgöző chablon, amely még a nyelvezetből sem hiányzik. Választékos ez a nyelvezet, de mondhatnám: nagyon is választékos. Annnyira, hogy a drámaiasságot el is nyomja. Ugy ki van czirkalmazva minden, hogy még novella-stílinek sem válik be. A kesernyés és színpadiatlan motívumok közt azonban legkesernyésebb és legszínpadiatlanabb a pumpoló földbirtokos, aki két teljes felvonást foglal le a maga számára, anélkül, hogy egyetlen-egyszer is föl tudná ébreszteni a közönség igazi érdeklődését.

Az ábrázoló színészeknek sok mindent sikerült megmenteniök, ami különben menthetetlenül elveszett volna, első sorban is, mint említettem, az élénkség látszatát. A tönkrement földbirtokosi Somlay játszta elég gondosan és a szerepbe való elmerüléssel. De minél jobban részletezte szerepét, annál világosabb volt, hogy az alak, melyet játszott, a tiszta chablon és teljesen érdekesség nélkül való. A czimszerep Odry kezében volt, aki abból, ami menthető volt, legtöbbet mentett. Dikciója és játéka egyaránt fölvilanyozta a közönséget, különösen a harmadik felvonás közepétől kezdve. Dezső a semmirekellő segédjegyző léhaságát nagy törekvéssel, de sajnos, kevés sikerrel játszta. A sikert maga a szerep elleneszenes volta tette lehetetlenné. Sok sikere volt *Rajnainak* a németajku tiszt szerepében. Ezt a szerepet tisztán a játék mentette meg. A nők közül *Váradi Aranka* játszott

legnagyobb sikerrel. Játéka megkapó, beszéde szívhez szóló, minden mozdulata érdekes volt. A semmiből tudott valami olyast alakítani, ami emlékezetben meg tud maradni. *Aczel* ilona játéka kevésbé volt kielégítő. Kissé mozdulatlan volt a két első felvonásban s csak későbbben élénkült meg valamiképpen, de akkor is bizonyos erőltettség látszott meg rajta. A szerepét érdekessé nem tudta tenni. V. *Molnár* Rózi észrevette magát, pedig ugyancsak elenyészően kicsiny, jelentéktelen szerepe volt.

A nézőtér nem telt meg egészen. Ugy látszik, a közönségnek kevés bizalma volt a darabhoz. A fogadtatás nem volt tulságosan meleg s szeizót minden felvonás után kitapsolták ugyan, de a ház egész hangulatán észre lehetett venni, hogy a darab az összes motívumokkal együtt a publikumot meglehetősen érintetlenül hagyta.

Tímár Szaniszló.

(*) A Tatarjárás — századosor. A Vígsház sikeres operettje, a „Tatarjárás“ ma ért el a századik előadásához. A jubiláris alkalomra szépen megtelt a nézőtér és a közönség sokat tapsolt a szereplőknek és a szerzőknek. A minapi előadás *Kálmán* Imre, az operett zenéjének szerzője egy intermezzót dirigált, amelyet a külföldi előadások számára komponált. Az új szám is tetszett.

(*) Az Operaházban holnap „A tévedt nő“ (La Traviata) fog színe kerülni a következő szereposztással: *Violetta*—Sándor Erzsé, *Flóra*—Berts, *Annie*—N. Valent, *Alfréd*—Arányi, *György*—Szemere, *Duphol*—Kornai, *D'Obigni*—Hegedűs, az orvos—Szendrői, *Gaston*—Pichler, a szolga—Juhász. Vezénylő karmester *Benkő* Henrik, rendező *Alszevgy* Kálmán főrendező. (Évi bérlet 102.) Vasárnap „Carmen“-t adják *Szamosi*, *Ambrusné*, *Környei*, *Takács*, *Berts*, *Payer*, *Kornai*, *Mihályi*, *Ney* B. és *Pichler* fellépésével. (Évi bérlet 103.) Hétfőn, október 4-én öfélése a király nevenapján tartandó vegyes magyar műsorú ünnepi előadás az Operaházban csaknem minden tagja közreműködik részint a Hymnus éneklése, részint „Bánk bán“, és „Sába királynőjének“ első felvonásában, illetve a „Magyar táncgyűveleg“-ben való szereplése kapcsán. A műsor egyes számainak vezénylete *Kerner* István karnagy, *Benkő* Henrik, *Márkus* Dezső, *Szikla* Adolf karmesterek között oszlik meg. A részben meghívott közönség jelenlétében tartandó előadást bérletben (104) rendezik. Az eladásra még fentartott jegyek egy a városi jegyirodáknak, mint az Operaház elővételi pénztáránál már ma vásárolhatók.

(*) A Royal-orfeum októberi műsora. Ma este mutatta be a Royal-orfeum új októberi műsorát, amely egész sereg vonzó, szenzációs számban bővelkedik. Ezuttal mutatkozott be a budapesti közönségnek *Barrison* Lona, a világszerte ismert varietédíva, akinek ügyes produkcióit a közönség sok tapssal honorálta. A mai estén játszották *Caillavet* és *Flers* kacsagató, fordulatokban bővelkedő bohózatát, amelynek főszerepét *Szécsi* Magda kreálta nagyon ügyesen. Sikertült alakítást produkáltak *Boross* és *Kabók* is. A műsor többi száma is sikert aratott, amelyből bőven kijutott *Varjas* Antalnak, aki új dalokat játszott és énekelt, *Solti* Herminek és a többi szereplőknek is.

(*) Diszeloadás az Operában. Az Operaház igazgatósága elhatározta, hogy a színház főnállásának huszonötödik évfordulóját mégis megünnepeli. A jubiláris est október 4-én, a király nevenapján lesz, a kizáróan magyar szerzők műveiből összeállított következő műsorral: I. Hymnus (Erkel F.) éneklés a m. kir. Operaház összes magán- és karénekes tagjai. II. *Bánk bán* I. felvonása. III. *Erkel* F. Ünnepi nyitány (E-dur). IV. Magyar táncgyűveleg. V. *Sakuntala*-nyitány (Goldmark.) VI. *Sába királynője* I. felvonása.

(*) *Tornai* Gyula kiállítása. A jeles orientalista festőművésznek: *Tornai* Gyulának kollektív kiállítását már rendezik a városligeti műcsarnokban. A művésznek másfél száz darabból álló kollektívja a palotának kilencz termét tölti meg s így egész nagy kiállításnak illik be. A kiállítást maga a művész együttesen rendezte *Paúr* Géza műtárossal s a rendezéssel még a jövő hét elején teljesen elkészülnek. A festményeken kívül, amelyeknek felét nagyobb méretű képek teszik, a művész kiállítja egy nagyobb csoport keleti stílusban tervezett szőnyegét, selyemfüggönyeit, butorait úgy, hogy a kiállítás színtere híven a néző elé varázsolja a színeiben,

formáiban gazdag keletet. A kiállítást a sajtó képviselőinek október 8-án mutatják be, míg az ünnepélyes vernissage 9-én lesz, amelyre meghívták a Társulat védőjét: *József* főherceget is.

(*) A Rákóczi-síremlék-pályázat. II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek a kassai székesegyházban állítandó síremlékre másodizben hirdetett nyilvános pályázat beküldési határideje csütörtökre járt le. A pályázatra művészeink rendkívül erősen készültek s összesen huszonhét pályamunkát küldöttek be. A terveket a Műemlékek Országos Bizottságának előadója: dr. *Eber* László vette át s azokat a városligeti Iparcsarnokban állították ki. A pályázó művészek a következők: 1. *Istók* János szobrász, *Gerster* Kálmán építész. 2. *Margó* Ede szobrász, *Dudits* Andor festő, *Lux* Kálmán építész. 3. *Markup* Béla szobrász. 4. *Csikász* Imre szobrász, *Novák* Sándor festő. 5. *Homonnay* Jenő szobrász, *Novák* Sándor festő. 6. *Zala* György szobrász, *Foerk* Ernő építész. 7. *Tóth* István szobrász, *Révész* Imre festő, *Kotál* Henrik építész. 8. apáti *Abt* Sándor szobrász. 9. *Radnai* Béla és *Pongrácz* Szilárd szobrászok, *Gondos* Imre építész. 10. *Füredi* Richárd szobrász, *Körösfői* Aladár festő, *Lechner* Jenő építész. 11. *Sárkány* István építész. 12. *Lukácsy* Lajos szobrász, *Radó* Sándor építész. 13. *Tóth* Zoltán szobrász. 14. *Merkly* Ferenc szobrász. 15. *Sztehlo* Ottó építész. 16. *Mikola* Ferenc szobrász. 17. *Róna* József szobrász. 18. *Beck* O. Fülöp szobrász, *Hikisch* Rezső építész. 19. *Strobl* Alajos szobrász, *Bobula* János építész. 20. *Füredi* Richárd szobrász, *Körösfői* Aladár festő. 21. *Betten* Gyula szobrász.

Az emlékek költségeire 250.000 koronát irányoztak elő, de 300.000 koronánál többet semmiesetre nem tehetnek. Az első pályadíj 6000, a második 5000, a két harmadik 3000—3000 és a negyedik 2000 korona. A díjazásokon kívül a bizottság esetleg néhány tervet meg is vásárol. A bíráló ülést a legjobb esetben a jövő héten tarthatják meg; mert a Magyar Képzőművészek Egyesülete csak a mai szombaton megtartandó ülésében delegálja két tagját a zsűribe.

(*) A Chanteclair premiérje. Rostand legújabb darabjának, a „Chanteclair“-nek — hir szerint — november elsején lesz a premiérje a Porte Saint Martin Színházban. A próbákat tegnap kezdték meg Rostand személyes felügyelete alatt. A „Chanteclair“ szerzője következetesen hallgat darabjáról és az ő kivánságára maradtak el a darab előadását jelző kommunikék. Mondani sem kell, hogy ez a látszólagos nemtörődés a legügyesebb reklám. Már ezideig több mint harmincezer franknyi jegyet árusítottak el a színházjegyirodák. Egy-egy földszinti ülőhelyért száz frankot fizettek.

(*) *Buridán* számar. A Vígsházban a jövő héten mutatják be *Fiers* és *Caillavet* vigjátékát, a „Buridán számar“-t, amely a párisi Gymnase-színházban már a háromszázadik előadásához közeledik. A Vígsházban, amely az „Erény utjai“ és a „Király“ szerzőinek már annyi vidám és sikeres estét köszönhet, *Fiers* és *Caillavet* legújabb művét is hozzá méltó gondossággal és körültekintéssel készíti elő. A férfi vezetőserepeket *Góth* Sándor, *Hegedűs* Gyula, *Fenyvesi* Emil, *Vendrei* Ferenc és *Tanay* Frigyes játszzák, a női szerepekben pedig *M. Harmat* Hedvig, *Kornai* Berta, *Hegedűs* Gyuláné és *Abelovszky* Margit lépnek fel. A „Buridán számar“-t *Molnár* Ferenc fordította.

(*) Irodalmi matiné Nagyváradon. Vasárnap, október 3-án rendkívül érdekes irodalmi matiné rendez Nagyváradon a „Nyugat“ szerkesztősége. Szépirodalmi jellegű felolvasások mellett irodalmi állapotaink ismertetése és kritikája is szóba kerül a matinéban, melynek szereplői *Ignotus*, *F. Kafka*, *Margit*, *Ady* Endre, *Hatvány* Lajos, *Lengyel* Menyhért és *Juhász* Gyula. Az irodalmi esemény iránt Nagyváradon széleskörű érdeklődés mutatkozik.

(*) A művészet könyve. A magyar könyvkiadás egyik legnagyobb szerű vállalkozásának, a *Műveltség Könyvtárának* második sorozatát a *Művészet Könyve* indítja meg. Méltó folytatása az előbbi hatalmas köteteknek. Amellett, hogy a művészet kérdését mindenki számára érthetően és rendkívül vonzóan tárgyalja, jelentékeny nyeresége tudományos irodalmunknak. A kötetnek a képzőművészetek történeti és technikai fejlődését tárgyaló részét *Lyka* Károly írta, a zene fejlődés-történetét pedig *Kacsóh* Pongrácz. Mindkettő kitűnő név a magyar művészeti irodalomban. Mindkettő nagy tudással, izléssel és egészen egyénien oldotta meg feladatát. Nem életleírásokat adnak, mint a sablonos művészettörténetek, hanem a művészet lelkébe világítanak bele. Megmutatják, mint indulnak el a művészetek gyámoltalanul utjukra és mint fejlődnek a különböző behatások alatt azzá a nagyszerű kulturfaktorrá, melynek ma látja őket minden mű-

velt és intelligens ember. A művészet nem elszigetelt jelenségként bontakozik ki előttünk a szerzők könyvéből, hanem mint valami szükség-szerűség, mely nélkül el sem képzelhető a művelődés folyamata. A képzőművészetek gyökerei a szükségéből nőnek ki és továbbfejlesztőjük, átalakítójuk a megszokás. Az emberi teremtő erőnek nem önkényes alkotása a zene sem. Forrása a játékosztón, mely az embert arra készítette, hogy túlradó érzéseinek engedve, játszzék a hangjával, kezdetleges nyelvének szavaival. E játék közben felfedezte a ritmust, és minthogy a ritmos mozgások és hangsorozatok gyorsabban gyakorolhatóak be, mint a szabálytalanok és kevesebb fáradsággal is járnak, sajátos örömeiknek lettek forrásaivá. Szerzők az elméleti fejtegetések mellett természetesen egy pillanatra sem feledkeznek meg a művészetről, mint valóságáról sem. Minden nagy alkotóról és alkotásról megemlékeznek. Különösen a képzőművészeti rész nyújt sokat a szemnek. A szobrászat, festészet és építészet legbecesebb alkotásait szebbnél-szebb reprodukciókban mutatják be. 551 szövegrép és 11 színes műmelléklet díszíti a kötetet. Minden kép valóságos műretek. Kezdetből fogva bemutatják mindazt, ami jelent valamit a művészet történetében. A kötet különben mint olvasmány is mindvégig lebilincselő. A népszerűsítő tudomány írásművészetének valóságos mintája. A kötet gyönyörű kiállításáért, nyomásáért és díszes kötéséért a kiadó Athenaeumot illeti meg a dicséret. A kötet ára, mint az előbbieké is: 24 K.

(*) Tagfelvétel a Gyermekszínházban. A *Feld* Zsigmond igazgató vezetése alatt álló közneveltségek örvendő *Gyermekszínház* e hó 17-én vasárnap kezd meg ezidei előadásait. Ugy mint minden évben, ezidén is tagfelvétel lesz. Jelentkezni lehet hétfőn, október hó 4-én és kedden, 5-én délután 4—6-ig a Gyermekszínház helyiségében. (*Révay-utca* 18. szám.) A felvételre jelentkező gyermekek csakis szülőik kíséretében jelenhetnek meg.

FŐVÁROS.

(*) *Bukovszky* György ünneplése. A főváros fertőtlenítő intézetének igazgatóját, *Bukovszky* Györgyöt ma délelőtt rendkívül meleg ünneplésben részesítették abból az alkalomból, hogy huszonöt esztendeje áll a főváros szolgálatában. Az ünneplés megjelentek *Magyarevits* Mláden dr. tiszti főorvos, *Szabó* Sándor dr. tiszti főorvos-helyettes, több tiszti orvos és kerületi orvos, azonkívül a fertőtlenítő intézet egész személyzete.

(*) A nagy férfiak sírhelye. A temető-igazgatóság előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a keresési-temetőben jelöljenek ki egy parcellát, ahová a nagy férfiak földi maradványait helyezik el. Az igazgatóság az arkádus sírboltok körül félkörben akarja kihasítani a parcellát, ahová összegyűjtik minden budapesti temetőből a nagy férfiak temetét. Ennek a parcellának a gondozásáról állandóan a főváros gondoskodnék.

(*) Új villamosvonal. A Városi Villamos-vasut új villamosvonal létesítésére kér engedelmet. A bemutatott tervek szerint az új vonal a Népszínház-utcából kiárazólag az Aggteleki-utczán, a Bezerédy-utczán, a Tisza Kálmán-téren, a Légszesz-utczán, Mosonyi-utczán és Festelich-utczán át haladna, azután átszelné a keleti pályaudvar fõhomlokzata előtt levő parkot s a Bethlen-utczán és a Bethlen-téren keresztül egészen a Damjanich-utczáig menne. Az új vonal felső vezetékű lesz. A közlekedési ügyosztály a terveket átvizsgálva, azokat pártolólag terjeszti a közlekedésügyi bizottság elé.

(*) Kétszázmillió hektoliter víz eltűnése. A vízvezetési igazgatóság közli a következőket: A napilapok azon hírére, hogy a székesfővárosi vízművek megépítése óta mintegy 220 millió hektoliterre menő víz pazaroltatott el, amelyet állítólag a közönség fel nem használt, a vízművek igazgatóságának rendelkezésére tegnap a szokásosnál nagyobb vizsgálóbizottságok jártak be a főváros területét és hydrophon segítségével vizsgálták meg a csőhálózatot. Nem akadtak semmi olyan különösebb jelre, amely nagyobb vízmennyiségnek felhasználatlanul való eltűnését mutatná. A vízművek igazgatósága különben a nagyközönséget teszi felelőssé a hiányért, mert évek óta hangzó panaszok szerint is nagyon pazarolja a vizet. Ami pedig az egyes házakban lévő csőberendezést illeti, azokért a vízművek igazgatósága felelősséget nem vállalhat, mert nincs módjában meggyőződni arról, hogy azok rendben vannak-e és sokszor megtörténik,

hogyan ezután is nagymennyiségű viz kerül veszendőbe. Az ellenőrzéssel és a pénzbüntetésekkal sem tud a városi hatóság e bajon gyökeresen segíteni, mert a legtöbb háziur nem tesz jelentést, hanem a hibás csővezetéknek, vagy megrepedt csővön engedni folyani a vizet. Így áll elő az óriási vízdeficit.

EGYESÜLETEK.

(-) A Magyar Tanítók Turista Egyesületének gyűlése. A Tanítók Turista Egyesülete Róser János igazgató elnöklésével ma tartotta első gyűlését az iskolai évben. Jelentést tettek a gyűlésen a nagy szünetekben a magyar tanítók számára rendezett külföldi utról. A jelentés szerint a magyar tanítók Európa összes államaiban nagymértvű kedvezményeket kaptak a vasuton, csupán a magyar államvasutak nem adtak semmiféle kedvezményt. A magyar tanítók a külföldi tanítóknak lehetővé akarják tenni a hazánkban való kirándulást. Ezért az összes európai nyelveken tájékoztatót adnak ki a külföldi tanítóság számára. Határozatba ment az is, hogy pályázatot hírdetnek olyan kalauzoló könyv megírására, amely a vidékről kiránduló iskolák számára hézagpótló munka lenne. Ez a vidéki iskoláknak utmutatást adna a fővárosban való tartózkodás czéljára. Az előterjesztett jelentést örömdetesen tudomásul vették.

SPORT.

(-) **MAC nemzetközi őszi viadala.** A MAC nemzetközi őszi viadalára a nevezések lezárultak. Kvalitás tekintetében oly hatalmas gárda van együtt, amilyen Magyarországon még alig jelent meg egy atletikai viadalon. A nagyevű külföldi versenyzőkkel, mint Walker, Duncker, Weinstein, Rau, Dvorak, Jodas, Izsák Irsákkal oly magyar versenyzők veszik fel a küzdelmet, mint Bodor, Rácz, Simon, Wiesner, Jankovich, Kovács, Domonkos, dr. Vadon, Kóczán, Mudin István és Imre, Schiller, Rácz László, Strausz, Antal Pál, Szathmáry, Kövesdy, Nagy, Holics, Pivnyik, vagyis hazai versenyzőink színe java. A verseny egyik szenzációs száma kétségkívül a 100 yardos Királydíj lesz, hol hazai sprintereink a világrekorderrel veszik fel a küzdelmet. Sprintereink most olyan formában vannak, hogy ha vereséget is fognak szenvedni, maga a küzdelem a világ bajnok mögött szenzációsnak ígérkezik. A másik nagy attrakció Wiesner találkozása lesz a németek büszkeségével, Braunnal a 1/4 angolos Andrassy-díjban, nemkülönben Duncker gátfutása. A 4-szer 100 m-en a két régi rivális, a MAC és BEAC találkozik ismét. Mindkettő hatalmas formájú versenyzőkből áll, úgy hogy a verseny maga páratlan küzdelmet fog eredményezni. Koczán újra potondra lép s a győzelmet aligha nem ismét egy új világrekordot, edménevez. Maga a 220 yardos handicap is egyönyörű versenynek ígérkezik. Az egyik előutamban a három legjobb magyar 200-as futó Simon, Rácz, Wiesner fogja összemérni erejét Braun és Walkerrel. Ez külön verseny lesz. A 4 első 3 méter előnyt fog kapni Walkertől s hogy ha netán rekordjavítás történne, hogy az érvényes legyen, Walker 3 méter hátrányról indul a többiek pedig scratchról. Szenzációs küzdelem ígérkezik Bodor, Dvorak és Nagy között az I. angolon. A verseny pontosan fél 3 órakor kezdődik a margitszigeti sporttelepen. A jegyek ára mérsékelten felémeltet s azért elővételben is kapható Kertész Tódor, Zubeck, Plöckl és Haas és Olbrichnál. Sportjegy ára elővételben 1 kor. 50 fill. Helyszínen 2 kor. Állóhely elővételben 60 fill., helyszínen 1 kor.

(-) **A Testgyakorlók vívása.** A vívóidény elején vagyunk ugyan, de a MTK vívógárdája is teljes akcióba lépett, hogy ott, ahol júniusban elhagyta, most ujult erővel tovább folytassa. Az elmúlt év befejezésül rendezett házi verseny és nagy akadémia hű képét adta annak az iránynak, amely mellett a MTK vívószakosztályát vezetik: iskolájánál művészi szempontok mérvadóak a versenyzés nivóját pedig az ellenfél megbecsülésében a lovasias és korrekt felfogásban keresi. A vívást ezúttal is Bach Benő klubmester vezeti, aki mellé sikerült Gellér Alfréd Ludovica-académiai vívómestert is megnyerni. Fordulópontot jelent a klub vívási fejlődésében az az örömdetes körülmény, hogy a versenyzők és haladók rendszeres kiképzését többszöri felkérésre egyik legjelentősebb magyar mester Rákossy Gyula vállalta magára. Rákossyt nemcsak kiváló egyéni rátermettsége, hanem iskolájának kitűnően bevált rendszere avatja a mesterek legjobbjává. A rendszeres training, melynek élén dr. Fuchs Jenő szakosztályvezető áll, úgy tűnik, mint kardra megkezdődött már. A klub novembertől kezdve havonta handicap-háziVERSE-

ket tart, amelyek gazdag díjazása már biztosítva van. A M. T. K. versenyvivői ezidén már nagyobb számmal neveznek a testvéregyesületek versenyeire és háziestélyeikkel az érdeklődő nyilvánosságnak adnak alkalmat a vívósport megismertetéséhez. A Ferenciek-tere 3. sz. alatt levő klubhelyiségben tagok által bevezetett vendégeket nagyon szívesen lát az egyesület.

(-) **Egyetemi vívás.** Az egyetemen nagyban folykna a bírátkozások a Budapesti Egyetemi Athletikai Club október hó 1-én megnyitott vívókurzusára. A vívás vezetője ez évben is dr. Gerencsér László, a klub kitűnő mestere lesz, aki mellett az idén először a széles körben előnyösen ismert Hallósy Odón mester fog működni. A klub fiatal versenyvivő gárdája, melynek legerősebb tagjai dr. Dányi Dezső, dr. Bogár Zsigmond, Palotai-Kovács Károly és Halász Zsigmond voltak, az idén számos új erővel gyarapodott, akik ebben a nemes sportágban is méltóan fogják képviselni a klub színeit. A vívóórak ugy a haladók, mint a kezdők számára heenként háromszor, kedd, csütörtök és szombati napokon lesznek, d. u. 4 órától est 9 óráig, a kub IV. Központi egyetemi vívótermében. Beiratkozni minden nap 12 és 12 óra közt és a vívóórak alatt a klubhelyiségben lehet.

Budapesti őszi meeting.

— Hatodik nap. —

A szombati napot a kétlévesek dominálják, mert hat futam közül három számukra van fenntartva. Az egyes futamokra nagy nevezések vannak s ha a jelek nem csalnak, a kötelezettek javarésze indulni is fog s így népes mezőnyökre lesz kilátásunk, ami természetesen maga után hozza a nap sikerét.

Két jól díjazott handicap áll a szakavatottan összeállított program középpontján: a *Kétlévesek nagy handicapja* és az *Októberi handicap* három éves és idősebb lovaknak. Az előbbinek distancziája 1500 méter s a huszonhárom indulásra jogosult között több elsőklasszisu youngstert látunk. A súlyelosztást szerencsésnek mondhatjuk, mert a gyengébb képességű pályázók sincsenek szigoruan elbírálva s ennek következtében bármelyik pályázó megnyerheti a versenyt. Természetesen a sikerült handicapelés nagyon megnehezíti helyzetünket a nyerő megállapítását illetően s keztyűs kézzel kell hozzáfognunk az esélyek bonczolásához. Magunk részéről a nyerőt és a helyezettet *Fejedelem, Rivoli, Vezér, Hedjira* közül várjuk, de jól állanak a skálában a német *Damascener*, továbbé *Pica, Iram, Schön Agnes* és *Whisky* is.

Az *Októberi handicap* szintén nagy mezőnyt fog startjához gyűjteni. A skála élén 66 kilóval *Álnok* van, amit kissé tulszigoru bírálatnak vagyunk kénytelenek venni, ha tekintetbe vesszük, hogy utána *Vincenz Albert* 59 1/2 kilóval következik, mert a Tokio-mén legutóbbi formája alapján nagyon ki van eresztve. Komoly ellenfeleknek kell tekintenünk *Tábornokot, Belle Reinet, Hannát, Viganót* és ha a táv inyére van: *Kunilindet*.

A *Szent-Lőrinczi díj* nem nagy mezőnyvel fog lefolyni. *Gracieuse* kiemelkedő chance-al megy küzdelembe, míg a helyekért *Duhaj, Becksereki* és *Tulipán* küzdhetnek.

A *Kétlévesek versenye* 1000 méterén, ha itt indulna, az első esélyt *Fejedelem* számára kell megítélnünk a német *Rune II.* és a már elfogadható formákat mutatott *Taranto* előtt. Jök még e futamban *Balaton, Indiscretion, Vezér, Formosa, Bonaccident, Rascal*.

Jelöltjeink:

- I. *Gracieuse—Tulipán—Duhaj*
- II. *Rivoli—Hedjira—Vezér*
- III. *Vincenz Albert—Tábornok—Kunilinde*
- IV. *Bézigue—Ibykus—Tchabouk*
- V. *Fejedelem—Rune II.—Taranto*
- VI. *Pretzner lov.—Titi II.*

Ha gyermekét

egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, adjon neki dr. Hommel-féle Haemalogent! Óvást a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Az Országos Biról és Ügyészai Egyesület október 10-én, vasárnap tartja Kolozsvárott évi rendes közgyűlését.** A közgyűlés a kolozsvári kir. törvényszék közgyűlési termében fog lefolyni.

§ **Uj ügyész megbízottak.** Az igazságügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Hammer Jenőt, a tordai ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt a tordai ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá, Karsai Béla vágujhelyi járásbírói joggyakornokot pedig a vágujhelyi járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

§ **Megsemmisített halálos ítélet.** Lipcséből jelentik, hogy a birodalmi törvényszék ma tárgyalta a július 10-én Trierben gyilkosságért halálraítélt Breuer vádlottnak újra felvett perét. Az ítéletet megsemmisítették és a pört újabb tárgyalás céljából visszautalták a trieri esküdtszék elé.

§ **A zálogkövetítők ellensége.** Sokak emlékeztében van még az az öngyilkossági kísérlet, melyet Csukay Sándor követett el Szerényi előszobájában. Csukay Sándor a zálogkövetítők ellen indított erélyes akció, több memorandumban fejtegette a nagyközönség rovására elkövetett visszaéléseket s azért akart öngyilkos lenni, mert úgy találta, hogy igazán nem méltányolták eléggé. Csukay amikor kétségtelen bizonyítékai voltak a zálogkövetítőknél folytatott visszaélésekről, az illetékes hatóságoknál följelentést tett. Ezeket a vádakat a bíróság alaposan találta, többeket el is ítélte. A zálogosok közül többen följelentették Csukayt, hamis vád miatt. A bíróság azonban Csukayt fölmentette. Csukay most már támadói ellen büntető feljelentést tett a sérelmére elkövetett hatóság előtt való rágalmaszás és becsületsértés miatt. Ebben az ügyben a büntető járásbíró becsületsértés vétsége miatt harmincz-harmincz koronára ítélte Adler Gyula, Bleier Antal, Feil Márk, Goldstein Henrik, Heller Herman, Hegyi József, Hoffmann Jánosné, Klein Armin, Komjáti Mór, Lampel Lipót, Stern Lázár, Salz Dávid, Székely Simon és Weisz Lipót zálogkövetítőket. A büntető törvényszék főlebbviteli tanácsa ma tárgyalta ezt az ügyet és helyben hagyta az első bírói ítéletet. Csukay különben a bíróság rehabilitációja mellett a kereskedelmi kormány részéről is megkapta a teljes elégtételt. Akciója elérte célját: a kereskedelmi kormány az ő akciójának hatása alatt elrendelte a zálogkövetítői intézmény fokozatos megszüntetését. Így ma már a negyvenkét zálogkövetítői intézetből mindössze tizenhét áll fenn, de ezek is nemsokára megszűnnek és helyettük állami fiók-zálogházakat állítanak föl. Csukaynak ezt a szolgálatát a kereskedelmi kormány is méltányolta s tekintettel arra, hogy az öt éves harczban egész existenciáját fölládozta, sőt életét is kockára tette: mint szakképzett asztalosnak, körülbelül harmincz ezer korona befektetéssel egy műasztalos-gyár berendezését tette lehetővé.

§ **Ügyvédi kamarák köréből.** A nagyváradi ügyvédi kamara Pap Sándort Szilágycseh székhellyel az ügyvédek névjegyzékéből törölte. — A pozsonyi ügyvédi kamara közhíré teszi, hogy dr. Kulka Móricz ügyvéd Zsolna székhellyel és dr. Stein Viktor Pozsony székhellyel az ügyvédek névjegyzékébe bejegyeztetett.

§ **Báró Rauch felesége.** A bécsi polgári törvényszék tanácsa ma tárgyalta báró Rauch Pál horvát bán házassága érvényessége kérdését. A bán 1888. év április 26-án Bécsben feleségül vette Bechle Matild Rozinát. Hét év után a házasságot a zágrábi érseki konzisztórium ítélete alapján felbontották. A báróné, aki még 1895. év szeptember havában a katolikus vallástól áttért az ev. ref. vallásra és az erdélyi ev. ref. egyház konzisztóriumára a válásra vonatkozó ítéletet módosította, — férjhez ment Gregorics Antal osztrák vadász főhadnagyhoz, ki szintén a református egyház híve volt. Gregorics a katonai szolgálatot elhagyva 1896-ban Münchenbe költözött, ahol még most is mint akadémiai festő él. 1907-ben a házastár-

sak különváltak és az asszony, aki harmad izben is házasságra akart lépni, a magyar igazságügyminiszterhez beadott kérvényben felvette azt a kérdést, érvényes volt-e második házassága. A magyar igazságügyminiszterium kérdést intézett erre az osztrák igazságügyminiszterhez, mely először a gráci tartományi törvényszéket, majd pedig a mikor ezt illetéktelennek mondták ki, a bécsi polgári törvényszéket szolgáltatta fel a második házasság érvényességének megvizsgálására, amelynek érvényessége ellen három momentum szolt. Első sorban is formális hiányok, amennyiben a házassulandók törvényes kihirdetése és a házasságkötés színhelyén való hatheti tartózkodásra vonatkozó rendelkezés be nem tartása. Mint házassággátló körülmény a fennálló házassági kötelék, amennyiben a Rauch báróval kötött házasság felbontására vonatkozó határozat vitás. És végül harmadszor Gregorics főhadnagy házasságát a katonai hatóság hozzájárulása nélkül kötötte meg. E kifogás azonban a jelen perczben csekély szerepet játszik, minthogy a katonai parancsnokság hozzájárulása csak házassági tilalom, de nem akadály. A mai tárgyaláson Gregorics asszonyt dr. Reisch Tivadar, Gregorics Antalt dr. Jellinek Lajos képviselték. A Rauch báróval kötött házasságot illetőleg dr. Köld Siegfried, a Gregoricsal való házasságot dr. Jolovics Róbert védtek. Az egyes felek képviselőinek előadása után a szenátus elhatározta, hogy ítéletét írásban közli a felekkel.

§ Háromszázötvenezer koronás bukás. A királyi ügyészség nemrég vétkes bukás miatt tett vádat Frommer Fülöp és Talián Vilmos, a Frommer és Talián cég tagjai ellen, akik üzletükben két évi fennállása alatt az üzleti költség levonása nélkül nem kevesebb, mint háromszázötvenezer koronát vesztek el. A vizsgálat megállapította, hogy a csődbe jutott cégtagok hallatlan könnyelműséggel vezették üzletüket s a könyvelés is rendetlen volt. Az ügyészség vádirata ellen a terheltek Fried Vilmos dr. és Pető Sándor dr. ügyvédek útján kifogásokkal éltek. Ma tárgyalta a kifogásokat a büntető törvényszék vádtanácsa Langer táblabíró elnöklésével és helyt adva a védők részéről felhozott kifogásoknak, a terheltek ellen megszüntette a további eljárást. A megszüntető határozat ellen egy a királyi ügyész, mint pedig a hitelezők képviselőiben megjelent pótmagánvádlók felfolyamodást jelentettek be.

§ Az elefántápoló halála. Érdekes kártérítési ügyben volt ma a perfelvétel a budapesti törvényszéken. Özvegy Szokola Istvánné keresetet adott be Budapest székesfőváros közönsége ellen kártérítési kötelezettség megállapítása, illetve havi 100 korona tőke, vagy ennek megfelelő 30.000 korona megváltási tőke letétbe helyezése iránt. Keresetében előadta, hogy férje Szokola István a székesfőváros tulajdonát képező állatkertben tizenöt éven át mint elefántápoló volt alkalmazásban heti 20 korona fizetés, természetbeni lakás és ingyen tüzelő javadalmazás mellett. A mult 1908. évi szeptember 18-án férje az állatkertben a „Siam” nevű elefántot, mely előzőleg már bécsi ápolóját is agyon tiporta, a külső ketrecből a belső ketrecbe akarta eresztetni. Az elefánt eközben férjét ormányával megragadta, földhöz vágta és agyarával úgy keresztyül döfte, hogy nyomban meghalt. A szerencsétlenségért az özvegy a munkaadó Budapest székesfőváros közönségét teszi felelőssé, mert az állandó joggyakorlat értelmében a veszélyvel járó foglalkozások által másnak okozott kárért a gazda még akkor is felelősséggel tartozik, ha őt a kötele gondosság elmulasztása nem is terheli, ha csak nem igazolja, hogy a kárt a károsított hibája okozta. A főváros jogi képviselője dr. Kobler Ferenc tiszti ügyész tagadta a felpereső követelésének jogos voltát s azzal érvelt, hogy a bekövetkezett szerencsétlenséget magának az elhunynak vigyázatlansága idézte elő. Az érdekes perben ítéletre csak hónapok mulva kerül majd a sor.

§ Fölmentett férjgyilkos. Meglepetéssel hozott tegnap a szegedi esküdtbíró, Szabics Imréné, szentesi, 28 éves asszony júniusban egy éjjel, mikor férje aludt, a falról lekasztotta férje fölött vadászfegyverét és hátába lött az urának, aki néhány pillanat mulva meghalt. Az asszony ezután a rendőrségre rohant, ahol csak azt mondta:

„Megöltem az uramat!” — A szegedi esküdtbíró két napig tárgyalta az ügyet. Az asszony beismerte a gyilkosságot és azzal védekezett, hogy az ura állandóan ütötte-verte, három kis gyermekkel is kegyetlenül bánt és szeretőket tartott. Vallomását a tanúk is igazolták, mire az esküdték a védő beszéde után a férjgyilkos asszonyt nem bűnösnek jelentették ki és a verdikt alapján az esküdtészek fölmentette.

§ A gyilkos automobil. Az idén Szent István-napján este a fővárosi rendőrségnek Aszódról azt telefonozták, hogy ott egy Budapest felé haladó automobil elgázolta Szikora István tizenkét éves leánykáját, aki nyomban meghalt. A főkapitányság az összes őrszobákkal közölte a hírt azzal, hogy a gépkocsit fel kell tartóztatni. Az automobil a Váci-úton száguldott végig, de a kocsiban ülők a rendőrök megállj! szavára rá sem hederítettek. Kévs vártatva mégis megállt a gépkocsi, mert benzinje kifogyott. Az automobilon Schenk Lajos, Albert Antal, Pfannenschmidt Henrik sofförök és Entinger Róbert kocsimester ültek s azt vallották, hogy a gépkocsit ki akarták Budapest és Hatvan között az országúton próbálni s nem ok az okai a kis leány halálának, aki egy szénásszekér mögött egyenesen az automobil elé szaladt. A pesti vidéki törvényszék ma Hets Ödön ügyvéd védelme után Entinger Róbertet, aki a gépkocsit vezette, gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt két hónapi börtönrre ítélte s büntetésébe az elszenvedett vizsgálati fogsággal öt hetet beszámított.

KÖZGAZDASÁG.

A török beruházási program.

Budapest, október 1.

Az a hatalmas lökés, amelylyel az ozmán birodalom magát politikai lánczaitól megszabadította, immár érezhetővé lesz közgazdasági téren is. A *Noradunghian* Gábiel kereskedelmi és közmunkaminiszter által közzétett expozé oly messzemenő és mélyreható átalakulásokat sejtet közgazdasági téren, amelyekkel a világgazdaság belátható időn belül számolnia kell. Az új régime emberei nem hiába töltötték életük hosszú idejét számkivetésben a nyugati kultúra góczpontjain s ha reformtörekvéseik vallási és belgazgatási téren csak részben valósulhatnak meg, a közgazdasági élet az, amelyen mihamarabb érvényesülni és hazájukat az évezredek tespedés néköiből felszabadítani fogják. A közlekedésügyi feladatok megoldása képezi a török kormány első gondját. A vasúti hálózat kiépítése és az egész világ vasúti vonalaival való összekapcsolása, a meglévő tengeri kikötők kiépítése és kibővítése, új modern kikötők létesítése, a belvizek hajózhatóvá tétele, a közúti hálózat kiegészítése és jókarba helyezése, hidak építése, mocsarak lecsapolása és a vízrendszernek réttöntözési célokra való hasznosítása az egész vonalon, a Maritzától le az Euphrates völgyéig, ezek azok a nagyszabású munkák, amelyeknek részletes terveivel a világ most megismerkedhetik. Az örmény nemzetiségű kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter magaslátán áll a modern közgazdasági feladatoknak. Az ő programja maradó emléket fog létesíteni a török birodalom megújulásának történetében s milliók fogják áldani azt az államférfiut, aki népének anyagi boldogulásához előkészítette a talajt. A program csak azokat a feladatokat öleli fel, amelyeknek a megvalósításához a kormány közvetlen befolyása és anyagi jótállása szükséges, mert az egész program okosan és helyesen a konzessionális rendszer igénybevétel fog megvalósíttatni. Tökeerős vállalatok kapják az engedélyt a beruházások eszközléséhez és bizonyos időn át való kihasználásához. Belviz-szabályozó társulatok szervezésével megoldatik a vízszabályozás és réttöntözés kérdése és sok millió hold termőföld szabadíttatik fel egyrészt a mocsár, másrészt a futóhomok átka alul. Az évezrednél tovább rombadótt Euphrates-tigrisvölgyi vízművek feltámadnak ha-

lottaikból és ontják majd áldásukat a 2.800.000 hektárnyi területre, amely a régiek írásaiban paradicsomi állapotáról és százszoros termékenységéről említetik s emberemlékezet óta mindig a hódítások célja volt. A miniszter tudja, hogy a nép boldogulása csak úgy érhető el, ha a külvilággal való érintkezés lehetővé tétetik, ha termékeit és iparcikkjeit a világgazdaságra hozhatja és onnan szeresheti cserébe azokat az ipari készítményeket, amelyeknek az előállítására a török iparosság még eddig berendezve nincs. Nagyszabású iparfejlesztési akció jár majd ezzel karöltve és számolniok kell az ipariparoknak is a piac jövőbeli átalakulásával. Lényeges lesz a beruházási program megvalósítása a mezőgazdasági termelési ágakra is s tartanunk kell attól, hogy a magyar buza és a magyar liszt a mezopotámiai buza és őrleményeinek konkurrencziájával fog találkozni; mert mi türes-tagadás, ami adókkal megterhelt, már jórészt kihasználts csak nagy költséggel termőképes állapotban tartható szántóink termése alig bírja majd a versenyt a kedvezőbb éghajlati viszonyok alatt megművelt, vegyi alkatrészénél fogva elsőrendű gabonatermő föld, trágyázás nélkül, olcsó munka- és géperővel előállított terményével. A Euphrat-Tigrisvölgy vízrendezése és a török birodalom más részeiben eszközözendő csatornázás, vízvezetés és stb. hatalmasan fogja emelni az említett vidékek jólétét és az ottani piac felvevő képességét, csak hogy ennek a piacnak az előnyeit az iparos Ausztria huzza majd az előnyeit, míg a földművelő Magyarország csak a hátrányai-
val ismerkedik majd meg.

A nagyszabású beruházási terv megvalósítására rövid nyolcz esztendő van szána. Ekkor a török birodalom vasúti hálózata Konstantinápolytól a szélrózsa minden irányában kiindulva összeköttetésbe fogja hozni a régi Byzanc-ot délnék a Kapfölddel, kelettel Indiával, ázsiai Oroszországgal, Chinával és Perziával, északnak és nyugatnak Europa összes államaival. Belvizei hajózhatóvá tétettek, tengeri kikötői a modern technika minden vimányával felszerelve. A veszedelmes mocsarak kiszáritva, a közlekedési vonalak mentén virágozó ipartelepek és egy megelégedett népesség, amelyet a modern tévtanok meg nem ingathatják évezredek megnyugvásukban. Mert az iszlám tanainak gyakorlati érvényesülését egyhamar nem fogja kiirtani az európai modern irányzat, amelynek áldásos voltáról még apostolai sínesenek meggyőződve.

Ezen általános vonásokban eszközölt ismertetés után vegyük elő a térképét és tekintsük meg azt a vidéket, amelyen a török birodalom beruházásait eszközölni óhajtja. A birodalom részei most 30.026 kilométernyi műúthálózat hoz kapcsolatba. Most ehhez épül katonai utvonallal Ruméliában 1334+510 km., Anatóliában 1951+840 km. A beruházási terv szerint 9.600.000 török font költséggel még újabb 8150 kilométer műút fog kiépülni, a meglévő utak felépítményei és műtárgyai kijavíttatni és az egész úthálózat jókarbantartása biztosíttatni. Az egész birodalom 8 felügyeleti kerületre osztatik és a felügyelők alá a vilajetekben és szandzsákokban működő utépítő mérnökök és azok segédzemélyzete alá lesz rendelve. Az építési költségek kezelését a Banque Agricole eszközli a mérnökök és felügyelők utalványozása és ellenőrzése mellett. Az úthálózat oly állapotba helyeztetik, hogy azon az automobil-közlekedés — amelyre a birodalom részéről nagy szerep vár — kifogástalanul lebonyolítható legyen. A beruházási terv második fejezete a vasúti hálózatot tünteti fel. Most a birodalomban a következő vasúti vonalak vannak üzemben:

1. Konstantinápoly—Adrianopol—Mustatapascha határ	355.025 — km.
2. Adrianopol—Dedeagats	148.998 — "
3. Saloniki—Üsküb—Mitrovitza	362.890 — "
4. Üsküb—szerb határ	84.601 — "
5. Szaloniki—Monasztir	218.566.10 — "
6. Dedeagats—Szaloniki	444.938.44 — "
7. Bodonna—Feredijk	38.859.84 — "
8. Kilindir—Karassouli	26.793.30 — "
9. Katonai szárnyvasút	1.597.32 — "

Együtt Európában 1682.269.32 km.

Ezen európai hálózat kiegészítésére a következő vonalak fognak épülni:

1. Ro
2. De
3. Dr
4. Jan
5. Flo
6. Pa
7. Ka
8. Ga
9. Ba
10. Mo
11. Kir
12. Tr
13. Ni
14. To

tovább
1. Mi
2. Ko
3. Gh
4. M

E
közöns
és kie
európa
azonba
e vasu
Á
nalak

Haj
Izsm
Ham
Eszk
Alay
Szm
Mag
Bou
Alla
Szm
Aidi
Pará
Gaz
Tire
Eud
Seuk
Den
Tsch
Mer
Bey
Ray
Bey
Jaffa
Dam
Kaif
Mon

Eg
Ez
szitók

1.
2.
3.
4.
5.

6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.

19.
20.
21.
22.
23.
24.

Ez

T

1. Rodosto—Muradli	10 km.
2. Demir Hiszszar—Dzsuma-i—Bala	107 "
3. Drama Cavalla	32 "
4. Janina—Sarandos	78 "
5. Florina—Durazzo	270 "
6. Pappi—Ebbassan	14 "
7. Karaferna—Trapezika	56 "
8. Gabrés—Trapuzika—Kozana—Janina	280 "
9. Baba-Eski—Kirk Kilissze	45 "
10. Monasztir—Perlepe	14 "
11. Kirk Kilissze—bolgár határ	45 "
12. Tren—Preszbe-tó	10 "
13. Nisavec—Ohrida-tó	17 "
14. Topsin—Vardar	4 "

Együtt 1012 km.

továbbá a következő politikai vonalak:

1. Mirdar (szerb határ) Szkutári-Lutsini kikötő elágazással Ipek és Djakovo-nak	310 km.
2. Komanovo—bolgár határ	78 "
3. Ghida—Platamonte (görög érintés)	90 "
4. Mitrovicza—Novibazar—Onvatz	230 "

Együtt 708 km.

E 708 kilométer politikai és 1012 kilométer közönséges vonal együtt 1720 kilométert tesz ki és kiegészíti a most meglevő 1682 kilométernyi európai hálózatot 3402 kilométerre. Lehetséges azonban, hogy ha a viszonyok megengedik, hogy e vasúti vonalak szaporítsanak.

Ázsiai Törökországban most a következő vonalak vannak üzemben:

Hajdar Pasa—Iszmidt	91.270,95 km.
Iszmidt—Angora	435.564,85 "
Hamadie—Ada-Bazar	8.730,00 "
Eszki—Cheir—Konia	433.685,40 "
Alayud—Kutahia	10.105,70 "
Szmyrna—Alacheio	168.969,62 "
Magnesia—Soma	92.000,00 "
Bournabati szárnyvasút	5.087,00 "
Allachebir-Afion--Kara-Hissar	251.335,88 "
Szmyrna-Aidin	102.926,25 "
Aidin—Diner	247.278,75 "
Paradixo—Boudja	2.318,00 "
Gazi, Emer Szejdi-Köi	1.449,00 "
Tireh	47.863,00 "
Eudeunich	25.395,00 "
Seuke	22.130,00 "
Denizli	9.460,00 "
Tschivril	30.571,00 "
Mersina—Adana	67.000,00 "
Beyruth—Damaszk - Mezirib	249.147,00 "
Rayak—Aleppo	331.911,94 "
Beyruth—Dzsebail	19.000,00 "
Jaffa—Jeruzsalem	84.630,— "
Damaszk—Medina	132.000,00 "
Kaiffa—Deraa	161.000,00 "
Mondania—Broussa	41.702,23 "
Együtt Ázsiában	4.539.536 —

Ezt a hálózatot a következő vonatokkal egészítik ki:

1. Pandermo—Soma	190 km.
2. Samsoun—Sivas és kiágazásai	434 "
3. Angora—Yozgat partja—Sivas	408 "
4. Sivas—Erzerum (via Sarikli)	542 "
5. Sarikli—Eghine—Karpout—Diabekir	390 "
6. Diabekir—Bitlisz—Van tava	250 "
7. Erepli—Nigde—Cesarea	187 "
8. Cesarea—Sivas	204 "
9. Rayak—egyiptomi határ	385 "
10. Helif—Bagdad (via Sadidje)	645 "
11. Hanikie—Sadidje	120 "
12. Bagdad—Nedjef	175 "
13. Trapezunt vagy Teveboli-Erzerum	380 "
14. Erzerum—Bayazid	360 "
15. Nedjef—Zubeir—Bassora	410 "
16. Zubeir—Perza öböl	110 "
17. Harran—Ourfa	30 "
18. Ada-Bazar—Hafsa és Erepli elágazás	170 "
19. Diabekir—Ourfa	690 "
20. Tripoli—Kattane	103 "
21. Mekka—Djedda	75 "
22. "—Medina	470 "
23. "—Sanaa	960 "
24. Sanaa—Vörös-tenger	260 "

Építendő új vonal Ázsiában 7945 klm.

Ez a most létező 5489 kilométerrel együtt ázsiai

Törökországra (Arabia és Jemen betudásával) 13434 kilométert tesz ki. Az egész vasúti hálózat ezekhez képest körülbelül 17000 kilométert fog kitenni.

A vasúti hálózat nagy arányával teljesen összeillik a kikötők építése is, amelyek egy csapásra föllendítik majd a természeti kincsekben gazdag ország külkereskedelmét is.

Vajda Mihály.

Emelkednek a cukoripari részvények. Mióta a czukorkartelt nyélbeütötték a magyar és az osztrák czukorgyárosok, s köztudomású lett, hogy mindjárt 2 koronával fölemelik az árakat, azóta a Magyar Czukoripari R.-T. papírosai iránt állandó érdeklődés mutatkozik. E papírok nap-nap után emelkednek a tőzsdén s még a mostani általános hanyatlás sem árthatott nekik, sőt napról-napra fokozottabb mértékben fordult feljűk az általános figyelem. De még így is föltűnő, hogy ma nem kevesebb mint 70 koronával szöktek föl e papírok 2190 koronáról 2260 koronára. Ez az ár-emelkedés már föltűnül a normális mértéket s többféle találgatásra adott okot, anélkül azonban, hogy bármi konkrét dolgot tudtak volna fölhozni s így marad az a föltevés, hogy a spekuláció vásárolja a papírokat. Itt említjük meg egyúttal, hogy a finomított tárgyalást kezdtek a nyerscukor-gyárakkal is a kartelhez való csatlakozás tárgyában. Ezek a tárgyalások egyelőre nem vezettek eredményre s így a tárgyalások most már arra céloznak, hogy a nyerscukorgyárak csatlakozását a jövő 1910—11. termelési évadra lehetővé tegyék. Az új alapokra fektetett kartel-tárgyalások kilátásai meglehetősen kedvezőek, csak a magyarországi gyárak támasztanak némi nehézséget nagyobb követelésükkel. Egy további akadálya a kartel létrejöttének a magyar czukorgyárakkal való meg egyezés, melyet az osztrák nyerscukorgyárakra is ki kell terjeszteni.

A Schwarzerfeldé Szanatórium Részvénytársaság megalakulása. A Schwarzerfeldé Szanatórium Részvénytársaság tegnap tartotta alakuló közgyűlését az Országos Tisztviselőbank Részvénytársaság helyiségében a részvényesek élénk részvétele mellett. Közgyűlési elnökkel Kostka Antal dr. min. tanácsos, kir. kincstári jogügyi igazgató választott meg, aki konstataulta, hogy az 1.200.000 koronára tervezett alapítási költségvetés teljesítésére az igazgatóság tagjai lettek: Kostka Antal dr. min. tanácsos (elnök), Miskolczy Imre dr. ny. oszt. tanácsos (alnök), Babarcsi-Schwartzler Ottó dr. udv. tanácsos, főrend, Rónay Akos, az Országos Tisztviselőbank Részvénytársaság vezérigazgatója, Rádai Gyula, a Budapesti Hírlap nyomdai igazgatója és Kómlós Jenő (ügyvezető igazgató). A felügyelőbizottság tagjaivá: Romy Béla dr. min. tanácsos (elnök), Bodor Pál bankkezelő (alnök), ifj. Miskolczy Imre dr. cs. és kir. kamarás, Hívös Rezső bankigazgató; pótaggokká pedig: Vörösvári Ferencz bankkezelő és Dévay Szöllösy István gyógyszerész választottak meg. Jogtanácsossá az igazgatóság Halász Lajos dr. ügyvéd, országgyűlési képviselőt nevezte ki. A szanatórium igazgató-főorvosa Babarcsi-Schwartzler Ottó tanár marad.

Hogyan kezelik a közmunkákról szóló törvényt?

E címmel keddi számunkban szóvá tettük azt, hogy Miskolc város csatornázási munkálatainál a szállítást két cikkben nem a legolcsóbb pályázók kapták meg. E hírünkre ma Lippay Béla mérnök, nyug. máv. felügyelő hosszabb levélben közli velünk, hogy téves adatok alapján foglaltunk állást:

„Mert, pl. az — írja — hogy a nyertes Lenarduzzi-czég a betonmunkákra pályázók közt a 9-ik helyen állott — csupán egy oly hibás feltevéstől eredő — téves összeállításban szerepelt, melyet az elbírálásnál a város közönsége figyelembe nem vehetett, sőt a hibát ki kellett küszöbölnie, nehogy éppen az odaitelési határozatot semmisítse meg a kormány. Ugyanis a versenytárgyalási műveletbe egyebek közt az a hiba csuszolt be, hogy ez, a minisztérium által eredetileg jóváhagyott kiírási művelet anyagán felül még a közcsatornák u. n. „házi bekötését” is felve-

vette a pályázat anyagába. E tételeket az odaitelés alkalmával letelelenül ki kellett zárni, nemcsak a miniszteri előzetes jóváhagyás hiánya miatt, le azért is, mivel ezek mennyiségéért, a kiírási művelet végleges szavai szerint: „a város szavatosságát nem vállalt” és csupán tájékoztatást kívánt vele nyújtani a pályázóknak. A házi bekötések megtörtént kizárása után pedig a nyertes Lenarduzzi-czég 687.153 koronás ajánlatánál csupán egyetlen pályázó volt 9000 koronával olcsóbb; ámde ennél a város közönsége a közszállítási szabályrendelet 29. §. 7 pontjára helyezkedett; mivel ez a legolcsóbb czég (Berger és Vida) a csatornázási munkálatokkal — eddigi praxisában, specieliter nem foglalkozott. Hasonlóképp téves a közlemény második konkrét adata is, mely szerint a kész betoncsövek szállításával megbízott Walla József R.-T. a második helyen állott! mivel a legolcsóbb czég (Hirschler Imre) időközben csődbe jutott és így az odaiteléskor tényleg Walla József R.-T. lett az elsővé.

Szívesen adunk helyet e felvilágosításoknak mert magunk is éppen azt intencziáltuk, hogy a közszállítási törvény rendelkezései tartassanak be. Hogy Miskolc városa nem lépett azon törvényhatóságok hosszú sorába, amelyek a törvényt megszegték, szívesen elismerjük. Hogy azonban az ilyen félreértésre volt ok, azt Lippay Béla felvilágosításai igazolják legjobban, mert hiszen éppen a hibás kiírás miatt jött létre a látszólagos törvénytársítás.

Jubiláló gazdasági egyesületi titkár. Szolnok-Doboka vármegyei gazdasági egyesület titkára, Szemmary József a napokban ünnepelte titkárságának 25 éves jubileumát. Az ülést gróf Wass Béla nyitotta meg, aki beszédében lelkes szavakkal méltatta Szemmary József titkár érdemeit, melyeket a gazdasági egyesület felvirágoztatása körül szerzett. Ezután felolvasták Darányi földművelésügyi miniszter üdvözlő leiratát.

Török kereskedők Budapesten. A török iparos és kereskedővilág és az ujtörök katonai és tisztviselői körök legkiválóbb képviselői, miként ezt a napilapok már több ízben jelezték, magyarországi és ausztriai tanulmányutjuk folyamán e hónap végén Budapestre érkeznek s néhány napot fővárosunkban fognak tölteni. A gazdaságilag és politikailag egyaránt nagy horderejű látogatásnak fontosságát felismerve, a kormány széleskörű intézkedésekkel készül az érdekeltségből alakult fogadóbizottság működését támogatni. E tárgyban a mai napon a kereskedelemügyi minisztériumban Szterényi József államtitkár elnöklésével értekezlet is volt s az érdekeltségből kiküldött végrehajtó-bizottság holnap, szombaton délelőtt 11 órakor fog a Magyar Kir. Kereskedelmi Múzeumban értekezletet tartani a program végleges megállapítása és a további intézkedések megtétele céljából.

Baromfi-kiállítás Szegeden. Szegedről jelentik: Ma nyílt meg Szegeden az országos baromfi, galamb- és házinyul-kiállítás, melyet a magyar gazdasági egyesületek rendeztek. A három napos kiállítás anyaga 500 hatalmas ketreczet és negyven udvart tölt meg.

A repülőgép-technika tanulmányozása. A nagy iparos államok már erős versenyt fejtenek ki a repülőgépipar terén is. Nagy gyárak és részvénytársaságok alakultak a modern technika e legújabb alkotásainak fejlesztésére. Nálunk azonban még csak a hírlapok rovataiban reptülnek; a valóságban seholy. Repülőgépet ugyan mutatnak néha drága pénzért; de repülést nem. Repülőgép-iparról még nem is álmodunk. Hanem valami mégis mozog már. A műegyetem tanácsa két gépészmérnök kiküldését javasolta a külföldre a repülőgép-ipar tanulmányozása végett. A kereskedelmi miniszter ki is küldte. Remélhetőleg olyanokat, akik tapasztalataikat a katedrán is értékesíteni képesek.

Villamos vasutak forgalma. A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság vonalain a múlt év szeptember hónapban összesen 539.011 korona bevételt értek el. A múlt évnek ugyanebben a hónapjában a bevétel 470.286 koronát tett ki. Január 1-től az összes bevétel 4.581.463 korona volt, a múlt év ugyanezen időszakában elért 4.135.635

TÉLIKABÁT 35, selyem 45, prima ölt. 30 frt, vagy 45, vagy 30 frt, angol 45, átmeneti 30 frt, béléssel 45, kabát 30 frt.

Csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben. Angol készpénzrendszerű őrizzabüternék. ZÉLINGER SAMU Budapest, IV., Belyáros. Magyar-u. 3. l. em. Kossuth Lajos utca mellett. Telefon 116-59.

korona bevétellel szemben. — A Ferencz József földalatti villamos vasuton szeptember hónapban 317.363 utas után 47.794 koronát vettek be. A f. évi január hó 1-től összesen 3,081.331 szállított személy után 475,057 korona volt a bevétel. — A Budapesti Közúti Vaspálya Társaságnak szeptember hónapban 1,088.616 korona bevétele volt, a múlt év szeptember havában 1,010,302 korona. Az összebevétel január 1-től szeptember 30-ig 9,260.428 korona volt; a múlt év hasonló időszakában 8,585.472 korona.

Fizetőképzetlenség. A bécsi hitelezői védegyelet közli, hogy Herczeg és Társa cég, Budapesten fizetőképzetlen.

Magánkézből — részvénytársaság. Pannónia Borkereskedő R.-T. czimen vállalat van alakulóban Vágszereden a Magen Dávid Fiai borkereskedő és szőlőbirtokos cég átvételére és folytatására.

Iparjogvédelmi vitaest. Az Iparjogvédelmi Egyesület tudvalevőleg elhatározta, hogy az iparjogvédelmi reformjavaslatok megvitatására sorozatos vitaüléseket rendez. Az első ilyen előadás tegnap este volt. Az első előadó Bernauer Zsigmond volt, aki a tervezetnek „szabadalom tárgya” czimű fejezetét taglalta, mire via indult meg, amely a tervezet hibáit éles bírálatban részeseítette.

Az ipari hitel szervezése. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége igazgatóságának dr. Chorin Ferencz elnöklésével tartott ülésében dr. Hegedűs Loránt ügyvivő igazgató bemutatta az ipari hitel szervezésére vonatkozó tervét. Hegedűs szerint új erőforrásokat csak az ipari hitel megfelelő szervezése nyithat meg. Magyarországon ugyszólván az egész megtakarított pénztöke a takarékpénztárakban van betétként elhelyezve. E tőkét a vidéki intézetek központosítására irányuló törekvések felhasználásával akként lehetne az ipar számára biztosítani, hogy a vidéki takarékpénztárak általuk iparvállalatokra adott kölcsönöket szavatosságuk mellett egy központi intézetre engedményezik. A központi intézet arra fix kamatozású kötvényeket bocsát ki, amelyek részben a helyi intézetek által adnak el, részben a külföldi tőkék behozatalára éppen oly alkalmasak, mint a záloglevelek. Az intézet szervezete hasonló lenne a „Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjának” szervezetéhez. A kibocsátandó kötvények az ipari befektetés természetének megfelelően 25—30 év alatt amortizálható 5%-os kötvények lennének. A becsések szigorítását s a fedezetek biztonságát az így megállapított kettős szervezet a legtejjesebben biztosítaná. Ipari hitelünk szervezésének sürgős szükségességét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy míg Németországban 2415 millió márka ipari kötvény volt a tőzsdén jegyezve, addig Magyarországon mindössze 23 millió. A legüdvösebb az lenne, ha sikerülne a három nagy magyarországi pénzesportoknak együttesen megteremtene a magyar ipari hitelnek illető központi szervezését. Amennyiben bármely okból ez a legegészségesebb megoldás most nem létesülhetne, elő fog állni az a másik lehetőség, hogy egyes pénzintézeteink külön-külön veszik fel üzletkörükbe az ipari hitelnyújtásnak ezen alakját. Mindkét megoldási eshetőségnek közös alapja az, hogy a jogi helyzet tisztázassék. Ez csak úgy érhető el, ha a törvényhozás az 1905. december 27-iki törvény mintájára az ipari kötvényeket szabályozza s az így megállapított típusnak megadja az 1907. évi XXXII. törvényczikk kedvezményeit. — Ezért indítványozza, hogy a Szövetség intézzen előterjesztést a kormányhoz az ipari kötvények szabályozása és kedvezményei tárgyában s a maga kebelében állandó bizottságot alkosson az ipari hitelek szerzésének kimunkálása céljából. Szana Zsigmond a temesvári fiók alelnöke ismertette azután idevágó tanulmányát, amelyben nagy vonásokban hasonló módon kívánja a magyar ipari hitel kérdését megoldani. A két tetszéssel fogadott érdekes előadás-hoz az ügyvivő igazgatóság tagjai közül többen szólottak hozzá, majd elhatározták, hogy mindkét

tervezetet a Szövetség nagyválasztmánya elé terjeszti.

Az októberi felmondások és a gabonatözsde. A gabonatözsden. a határidőpiacon ma igen élénk volt az irányzat. Ez annak volt tulajdonítható, hogy ma volt az októberi határidőnek első felmondási napja és — várakozáson aluli mennyiséget mondottak fel. Felmondottak ugyanis mindössze 13.000 mm. búzát, 19.500 mm. rozst és 1000 mm. ó-tengerit. Azt beszélik azonban, hogy föltéve, hogy a határidő még néhány fillérrel emelkedik, nagyobb mennyiségű búzát mondanak föl, még pedig jobbminőségű román árut, amelyet erre a célra készletben tartanak. Az üzlet ma meglehetősen élénk volt, de az árak ingadoztak, több ízben drágább árak kerültek fölszínre, majd a kulisz realizálása folytán az árnyereség elvesztést ismét. Az októberi buza tegnapozhoz képest 10 fillérrel drágult, de az áprilisi csak 1—2 fillérrel, minek következtében a deport a tegnapi 3 fillérről 10 fillérrel emelkedett. A rozs is 10 fillérrel javult, a report áprilisére 40 fillérről 35 fillére csökkent. A zab is igen szilárd volt, mert a várt felmondás elmaradt. A tengerit azonban teljesen elhanyagolták, az ára alig változott. A készáruüzletben csekély forgalom mellett körülbelül 5 fillérrel nagyobb árat fizettek. A déli tőzsdén nagyobb emóció nem volt, de az üzlet zárlatig elég szilárd volt, mert a vidékiek most már tájékozódtak az itteni piac eseményeitől és egyre-másra vásárló megbízásokkal keresték fel itteni megbízottait. Az októberi buza 2—3 fillérrel, a rozs ugyanannyival, a zab még további 5 fillérrel javult délelőtti árához képest, de a tengeri délben is változatlan volt. A mai üzlet lefolyásából ismét kitént, hogy az üzlet iránya, amióta a jegyzések importparitást elérték, a külföldi börzék armozgalmától függ. A határidőpiacon egybéként a mai üzlet mindjárt megnyitáskor igen szilárdan és a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben rendkívül sürgős kereslet mutatkozott, mire csekélységgel még tovább emelkedtek az árfolyamok, melyek később aztán élénkebb kínálatra kissé legyengültek, de zárlat előtt ismét jó vételkedv mutatkozott, minek folytán újra behozták az iménti veszteséget. A zárlat meglehetősen szilárd volt. Az októberi buza 10 fillérrel a tegnapi zárlaton föltul, 28.36 koronán indult, 28.40-ig tovább javult, azután 28.30-ig gyöngült, majd ismét 28.48-ig emelkedett és zárlatkor 28.44 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva. végeredményképen ma az októberi buza 24 fillérrel, az áprilisi buza 10 fillérrel, az októberi rozs szintén 10 fillérrel, az októberi zab 20 fillérrel, az áprilisi zab csak 2 fillérrel emelkedett, az áprilisi rozs és a májusi tengeri változatlan maradt.

A magyar és osztrák kávépiacon. A triezti és fumei kávépiacon az utóbbi napokban bizonyos élénkség észlelhető. Az elmúlt héten 300 santosít adtak le 43—58 koronáért és 1000 zsák Riot 43—52 koronáért. Trieszt és Fiume részére újabban a Moravia gőzös hoz 42.000 zsák kávé. A hajó már elhaladt Gibraltárnál s néhány nap múlva érkezik Triesztbe, majd pedig Fiuméba. Kávérakományt hoz az Adria hajóstársaság Arad gőzöse is, amely múlt hó 18-án indult el Rioból 94.000 zsák kávéval. Ugyancsak kávérakományval vannak utban a Melpomene gőzöse 39.000 zsák kávéval és a B. Kemény Adria gőzöse 45.000 zsák kávéval. Határidőre kevés eladás történt. Fiume és Trieszt részére a múlt héten Rioban 5000, Santosban pedig 37.000 zsák kávé hajóztak be.

Kövezetvám visszatérítésének megtagadása. A székesfőváros javadalmi díjegyzeke szerint oly átkelő szállítmányok után, amelyek a város utait nem érintik és ezt a körülményt a vasúti közgei igazolják, a kövezetvám visszatérítendő. Ez ilyen visszafizetési vámkon minden Budapestben átkelő áru közvetítésével foglalkozó kereskedő számadásaiban tekintélyes összegekkel szerepelnek. A magyar államvesztek igazgatósága egy újabb keretű rendeletében helybeli államainak megtöltötte az áru azonosságának bizonyítására szolgáló igazolvány kiállítását, még pedig mindazokra az árukra nézve, amelyek bérlet raktárakban vagy rakhelyeken fekszenek, mert — amint az igazgatóság mondja — az ilyen raktárakban vagy rakhelyeken az állomáson kívül fekvő vámköteles helyektől származó küldeményeket is elhelyezhetnék. Ennélfogva a budapesti kereskedők címére érkező, de a főváros utcáinak érintése nélkül továbbmenő áruk után is meg kell ezentul fizetni

a fővárosi kövezetvámot, hacsak a továbbítás nem ugyanazokban a kocskiban történik, ami a tömeges áruk kivételénél elég ritkán fordul elő. Az illetékes kereskedelmi testületek e sérelmes intézkedés megszüntetése iránt meg fogják tenni a kellő lépéseket.

Szubvenczió a gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjalapjának. Darányi Ignác földmívelésügyi minisztertől leirat érkezett az O. M. G. E.-hez, melyben tudatja, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, illetőleg a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének indokolt felterjesztésére a gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjalapja javára első államsegélyrészlet gyanánt tizezer koronát utalványozott ki.

A Leánykiképzési-Egyet forgalma. Az Első Leánykiképzési-Egyet mint szövetkezeti szeptember havában 1,630.500 — K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,461,500 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 1:0.622 K 13 fill. fizetett ki. 1909. jan. 1-től szept. 30-ig bezárólag 15,973.000 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 14,039,900 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 1,031.474 K 32 fill. és az intézet fennállása óta 14,894,429 K 91 fillér fizetett ki.

A szerb állatkivitel új irányai. Ismételtlen megemlékeztünk már arról, hogy Szerbia új utakat keres állatkivitele számára, még pedig tengeri utakat. Ez irányban ma történt az első tényleges újítás. Ma lép érvénybe ugyanis a szerb kormány és a szaloniki kikötő-társaság között kötött szerződés, amely szerint az utóbbi naponként Szerbiából jövő száz szarvasmarha, ötszáz juh és négyszáz sertés számára istállót bocsát rendelkezésre. Szerbia a társaságnak évenként huszonhétezer frankot fizet s ezért a török kormány az állatok vámmentes keresztülvitelét garantálja. Az állatokat többnyire Egyiptomba és Maltába szállítják. A szerb kormánynak ez az első lépése, hogy gazdasági tekintetben Ausztriától és Magyarországtól függetlenül tegye magát.

Sorsolás. A Tisza-szegedi sorsjegyek nyerevény-kölcson huzása ma délelőtt volt a lotóijóvédeki igazgatóság helyiségében. Kihúzták a következő sorsszámokat: 37, 189, 212, 274, 462, 578, 586, 624, 645, 930, 936, 989, 990, 1015, 1027, 1102, 1464, 1697, 1716, 1921, 1963, 1998, 2326, 2340, 2348, 2456, 2768, 2834, 2838, 2887, 3050, 3134, 3159, 3281, 3331, 3358, 3587, 3924, 3941, 4118, 4131, 4209, 4362, 4389. Ezek közül a 180.000 koronás főnyeremény 3941 sorozat és 29 nyerőszámia eset. Két-kétezer koronát nyert: 936—56, 3941—36, 2348—83, 3159—12 és 3924—43. A kihúzott sorsszámok összes többi nyerőszámai egyenkint 240 koronát nyertek.

Dr. HÖNIG IZSÓ
VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÜNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.
Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102—39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle lámpa fűrdők szilváj és vörönyelmeszedés ellen.	Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Elektromágneses gyógyítás	Idégyengességi állapotok.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Álmatlanság. Fejfájás.
Magas feszítésgű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Hűdások (Paralysis).
Kék fényvel való kezelés.	Idegfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, ischias).
Villamos hőfűrdők (Elektrotherm).	Garinovelúsvadás (Tabes).
Villamos fényfűrdők.	Szívbetegségek.
Villamos massage (Vibratio).	Vörönyelmeszedés.
Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés.	Köszvény és osz, rouma, izületi és osontbajok.
Villamos vízfűrdők.	Székrekedés. Daganatok.
Szénsavas fűrdők.	Anyagcserebajok (Elhízó ezukorhaj, verszegénység)
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.	Bőrbajok. Bőrviszketeg.
Ezelés egész napon át	Lopus.
	Hajkullás, kopaszág.
	Szörtelenítés (nőknél az arezon).
	Aranyeres csomók.

Szén, koksz, téli fűtéshez

briket és antracit

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.

Telefon: detail: 75—28. 26—27. } 104 Interurban.

Radnay Károly

Budapest, Uaczi-körút 78.

Sürgőnyezim: ANTRACIT Budapest

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonatözsde.

Budapest, október 1.

A készáru piacra ma is szilárd volt az irányzat. Bőséges külföldi kínálattal szemben a malmok jó vételkedvet mutattak és mérsékelten drágább árakat is szívesen fizettek. Mivel másrész az eladók sem voltak valami nagyon rátartósak, igen élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 75.000 q buza kell el a tegnapiaknál 10—20 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 29.25 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 28.40 korona 76 kilós fejérmegyei buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs tartott, a zab szilárd, az árpa és a tengeri változatlan. Forgalmába került: 2700 q rozs 19.20—19.35 koronás árakon, 1400 q árpa 14.40—14.50 koronás árakon és 100 q zab 15.70 koronás áron. A határidőpiacról közgazdasági rovatunkban számolunk be.

A készáru piacra elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 77.5 k 29 K, 100 q 77.5 k 28.80 K.
Pestvidéki: 200 q 78 k 28.85 K, 200 q 77.5 k 28.80 K, 150 q 77 k 28.75 K.
Tolnai: 300 q 78 k 28.95 K.
Bolgár: 5000 q 78 k 28.55 K, 1000 q 77 k 28.55 korona.
Bánsági: 3000 q 77.5 k 29 K nov. száll.
Becskei: 4000 q 77.8 k 28.90 K.
Törökbecsei: 4000 q 79 k 29.25 K nov. száll.
Román: 1000 q 81 k 29 K, 6500 q 79 k 28.70 K, 7500 q 79 k 28.80 K, 5000 q 79 k 28.90 K, 5000 q 79 k 28.80 K, 3000 q 79 k 28.70 K, 4000 q 78.8 k 28.80 K, 3000 q 78.5 k 28.60 K, 5350 q 78.5 k 28.60 korona.
Fejérmegyei: 100 q 77.5 k 28.70 K, 100 q 77 k 28.60 K, 100 q 76 k 28.40 K.
Rozs: 100 q 19.20 K, kpf par, 100 q 19.25 K kpf par, 2500 q 19.35 K kpf par nov. száll.
Árpa: 300 q 14.50 K kpf par, 1000 q 14.50 K kpf par, 100 q 14.40 K kpf par.
Zab: 100 q 15.70 K kpf.

A készáru jegyzése a mai tozsán a következő volt:

Buza	kilós	Arn 100 kg.	kilós	Arn 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.90—29.40
"	76	—	80	29.40—29.60
"	77	28.25—28.60	81	—
"	78	28.45—28.80	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.70—29.05
"	76	—	80	28.90—29.30
"	77	28.05—28.40	81	—
"	78	28.25—28.60	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.80—29.10
"	76	—	80	29.—29.40
"	77	28.20—28.55	81	—
"	78	28.35—28.70	82	—
Bánsági	75	—	79	28.90—29.20
"	76	—	80	29.10—29.30
"	77	28.25—28.60	81	—
"	78	28.40—28.80	82	—
Bácskai	75	—	79	28.90—29.30
"	76	27.90—28.40	80	—
"	77	28.25—28.60	81	—
"	78	28.40—28.80	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.25—19.50
középmínőségű uj	—	—	—	19.05—19.15
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.75—15.05
II-rendű	—	—	—	14.40—14.60
Zab I-rendű	—	—	—	15.40—15.70
II-rendű	—	—	—	14.80—15.20
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.20—15.30
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A határidőüzletben kötetelt:

Délután:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
Buza okt. 28.36—28.40—28.30—28.44—28.34—28.48.
Buza apr. 28.20—28.14—28.22.
Rozs októberre 19.26—19.54—19.54—19.38.
Rozs áprilisra 20.10—20.12—20.02.
Tengeri májusra 14.90—14.02—13.98.
Zab októberre 15.04—15.22—15.16.
Zab áprilisra 15.46—15.48—15.42.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	28.44—28.46
Buza áprilisra	28.20—28.22
Rozs októberre	19.32—19.34

Rozs áprilisra	20.—20.02
Tengeri májusra	14.—14.02
Zab októberre	15.18—15.20
Zab áprilisra	15.40—15.42

Budapesti gabonaforgalom.

1900. szeptember 29-ől 1909 szeptember 30-ig.

	Érkezett	Elszállított
	métermázs	
Buza	6954	4467
Rozs	2280	—
Árpa	4023	58
Zab	6181	—
Tengeri	815	1215
Liszt	204	15304
Korpa	—	4673

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, október 1. (Saját tudósítónktól.) Az eladók ma, tekintettel a budapesti szilárd jelentésekre, drágítani akarták a buzát, de a konzum visszautasítón viselkedett és a forgalom nagyon csekély volt. Belföldi buza, rozs és zab ára 5 fillérrel emelkedett, tengeri ártartó volt és árpa is artott.

Jegyzetelt: buza: tiszavidéki 14.95—15.35, bánsági 14.70—15.—, mosoni 13.95—14.15, tótfelvidéki 13.90—14.15, déli vasuti 13.85—14.25, marchfeldi 13.70—14.10, romániai 14.45—14.70, orosz 14.95—15.— korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.95—10.15, csepeli —.—.—, pestmegyei 10.—10.15, déli vasuti 9.90—10.10, különféle magyar 9.90—10.05, osztrák 9.90—10.15 korona.

Árpa: Morvaországi 8.10—9.—, marchfeldi 7.50—8.20, tótfelvidéki 8.—10, csepeli 7.20—8.—, győri 6.80—7.20, közép-dunai állomások 6.95—7.30, déli vasuti —.—.—, északmagyarországi 6.75—7.30, tiszavidéki 6.80—7.20, maláta 7.25—7.50, takarmány 7.—7.25 korona.

Magyar tengeri 7.95—8.15, Cinquantin 10.55—10.95 korona.

Magyar zab 7.90—8.50, válogatott 8.40—8.70 korona.

Értéktözsde.

Gyenge megnyitás után bécsi vásárlásokra megszilárdult az irányzat, de az árfolyamok úgy a nemzetközi, mint a helyi értékek piacán ma alacsonyabban zárultak, mint tegnap. Élénkebb kereslet volt a Magyar hitel, a Rimamurányi és a Városi vasuti részvényekben, de a vásárlásokkal szemben mindig akadt megfelelő kínálat. A helyi értékek közül élénkebb forgalom volt a Salgó, a Drasche és a Magyar cukoripar részvényeiben, azonkívül kereslet volt a Hazai bank, a Belvárosi takarékpénztár, az Északmagyarországi, az Ujlaki téglagyár, Danubius és a Magyar villamosági részvényekben. A járadékpiacra az előtözsden bécsi vásárlásokra némi javulás volt észlelhető. Forgalmába került: Osztrák hitel 666—666.75—665.75—665.50 koronán, Magyar hitel 769—769.50—769 koronán, Államvasut 759.50—756.75 koronán, Leszámitolóbank 486.25 koronán, Jelzálogbank 451—450.75 koronán, Rima 682—680—690—688 koronán, Városi villamos vasut 305—302—306.50—303.50 koronán, Közuti 607—605—606.50 koronán, Magyar koronajárak 91.85—91.90 koronán, Drasche 544 koronán, Hazai bank 285.50 koronán, Salgótarjáni 628—627—632 koronán, Agrárbank 438—439 koronán, Kereskedelmi r.-t. 623 koronán, Magyar cukoripar 2230—2260 koronán, Ujlaki téglagyár 338 koronán, Adria 432 koronán.

A előtözsden előfordult kötések:

Osztrák hitel 666—666.75—666, Magyar hitel 769—7.75—767.75, Osztrák-magyar államvasut 759.50, Leszámitolóbank 486.25, Jelzálogbank 451, Rimamurányi részv. 682—680—690—688, Városi villamosvasut 305—304—302—403.50, Közuti vaspálya 607—605, Déli vasut 129—127.75, Magyar koronajárak 91.85—91.90 koronán.

A déli tözsden előfordult kötések:

Osztrák hitel 666—665.75—666—666.50, Magyar hitel r.-t. 768—769—768.50—769, Osztrák-magyar államvasut 756.75, Leszámitolóbank 486.25, Jelzálogbank 450.75, Városi villamosvasut 304.50—306.50—303.50, Közuti vasut 603.50, Déli vasut 128.25 K.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 6—8 korona, okt. hónap végére 20—22 korona.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, október 1. A bonyolult magyar politika helyzet és az osztrák parlamenti zavarok következtében az előtözsden ma a spekuláció realizációkra kényszerült s ennek tulajdonítható, hogy alpesi és rimamurányi részvények hanyatlottak. Hitel- és államvasuti részvények gyengülése csak mérsékelte. — Korlátok közt érdeklődés jelentkezett Keleti vasut-értékek iránt, amelyeknek javukra vált a kedvező üzemműtató. Javultak fegyvergyári részvények is. Prágai vasműértékek némi emelkedő irányzatot mutattak. A déli tözsde megnyitásakor a forgalom nyugodt volt és az árfolyamok alig változtak. A forgalom későbbi során a hangulat javult, Hitel-, Laenderbank és Unionbank részvényei élénkültek, ellenben alpesi gyengült, mert a berlini bányáértékek piacán bágyadtabb lett az irányzat. Korlátok közt Lloyd, keleti vasut és fegyvergyár részvényei ismét emelkedtek.

Tizenegy óraker: Osztrák hitel 666.—, Laenderbank 490.50, Union 578.—, Államvasut 756.50, Déli vasut 127.50, Alpesi r. 724.—, Rimamurányi 682, Keleti vasut 543.—, Fegyvergyár 691.—, Prágai vasmű 2825.—, Salgótarjáni 628.—, Török sorsjegy 202.— korona.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 666.50, Magyar hitel 770.—, Anglo 312.—, Bankjegyesület 544.50, Laenderbank 493.50, Union 578.50, Államvasut 756.75, Déli vasut 128.25, Dunagőzhajózás 1025, Alpesi 732.75, Prágai vasmű 2830.—, Rimamurányi 689, Orosz járadék 160.45, Török sorsjegy 202, Lloyd 531, Keleti vasut 516, Fegyvergyár 692, Jelzálog 450 korona.

Bécs, okt. 1. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 112.80, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —.—, Magyar hitelbank részvény 768.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —.—, Rimamurányi 684.—, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 429.—, Magyar koronajárak 92.—, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 91.75, Magyar nyere-m.-kötv. sorsjegy 209.—, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —.—, Magyar Jelzálogbank 449.— Magyar kereskedelmi bank —.—

Bécs, okt. 1. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.10, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.55, 1860-as sorsjegy 169.25, Osztrák hitel-sorsjegy 505.—, Angol-osztrák bankrészvény 810.—, Bécsi Bankverein 544.—, Osztrák magyar bank 1774, Déli vasut 127.25, Dunagőzhajózás társ. 1022.—, Dohány részv. —.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.50, Osztr. Lloyd 520.—, 4.2 száz. ezüst jár. 95.05 98.40, Osztr. koronajárak 94.95, 1864-es sorsj. 314.— Osztrák hitelintézeti részvény 665.—, Union-Bank 579.—, Osztrák Laenderbank 479.75, Osztrák-magyar államvasut 755.10, Elbe-öngyvi vasut —.—, Alpesi részvény 732.— 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.77, Lipótkohó 503.—, Török sorsjegyek 201.— K. Kedvtelen.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, okt. 1. A tözsde irányzata ma nem volt egységes, ami különösen a bányapiacra jutott kifejezésre, miután sokfelé nyereségrealizációkat hajtottak végre, míg másrészről az ipari kerületekből érkező kedvező hírek nem jutottak érvényre, Bochumiak, Hohenthohe- és Rhombach-részvények többet mint 1% -ot veszítettek. Bankok is egyetlen bank kivételével veszítettek a százalék tört részének erejéig. Szintúgy amerikai vasutak, amelyek közül csakis Canada Pacific-részvényekben fejlődött ki Londonra jobb tizlet magasabb árfolyamok mellett. Ugyanez az eset állott be a varsó-bécsi vasutnál, amely 3 százalékos nyert. Orosz járadék és török sorsjegyek is végül jelentékenyen javultak. A további folyamatban az irányzat egyenletlen maradt, bár az üzlet meglehetősen nyugodt volt, tartott árfolyamok mellett. Végül bányáértékek és gőzhajós részvények fedezésekre ismét javultak. A készpénzpiac ipari értékei különösen az Iron Monger jelentésére gyengébbek voltak. Napi pénz mintegy 5 százalékos, magánleszámitolási kamatláb 3 1/2 százalék.

Berlin, (Zárlat.) okt. 1. (Saját tudósítónktól, Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.10, osztrák hitelrészvény 209.60, Déli vasut 25.20, orosz bankjegyek 217.35, 4 százalékos új orosz kölcsön 88.—, Disconto Commandit 199.25, Dinamitruszt 179.25 Harpeni 206.10, Unifikált török járadék 94.—, 4.2 százalékos ezüst jár. —.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.90, Magyar koronajárak 92.10, Osztrák-magyar államvasut 162.— Bécsi váltóár 85.05, Olasz járadék —.—, Alt. villamos-

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatával oldál a gyomor-bajosoknak és székazorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szerenád.

Követlek titkon, he nem vallva, mondva,
Csak lelkem sir halk, rejtelmes dalokba;
Tiltanak tőlem, sugják, tudom én is,
Tehtek róla, ha szeretlek mégis.
Szeretlek. E szó, oh milyen kevés,
Tartalma mély. Hat évi szenvedés,
Hat évi rabság, megalázás, bánat,
Az égben, tudom, hogy megkoronáznak
Az angyalok, kik látják oda fenn:
Mily égő pokol a nagy szerelmem.
Te voltál, vagy és leszel egyedül,
Kihez e bús szív vágyón menekül,
Te is megszenvedsz értem, jól tudom,
Megyünk a könyvel megzengett uton.
Száz Circe édes, büvös hangja hív,
Száz vihar közt is tiéd lesz e szív,
Tiéd egyedül, te jó, te szelíd,
Ki rám emeljed egyszer szemeid,
S rám mosolyogtál, mint aki megért,
Ezért imádlak, Madonnám, ezért.

Nem tudja más, csak a nap, csillagok,
Erdők és rétek, hogy tiéd vagyok,
S a vadgalambok hajlós lombokon:
Ök látják búsan sápadt homlokom.
S a hosszú éjszakák, mikor az álom
Csak nem pihen meg fáradt szempillámon.
Tanum a szél, mely piros hajnalon
Titkon elcseni forró sóhajom,
S úgy száll vele az alvó föld felett,
Mint mikor hab hajt rózsalevelet . . .

Kiss Menyhért.

(Leférvre szelleme.) William T. Stead, az angol békebarát és hírlapíró, a ki nagy spirítusza, írja a „Matin“-ben ezt a furcsa történetet. Stead megígérte Vjasszenszkij orosz hercegnek, hogy elutazik Mourmelon-le-Grandba és végignézi ott fiának repülési kísérleteit Bolotoff-féle repülőgépen. Steadnak egy szeptember 16-án megtartott spirítusza séance-án azonban megjelent a szerencsétlenül járt Leférvre aviatikus szelleme és figyelmébe ajánlotta Steadnak, hogy a fiatal orosz herceggel vizsgálta meg jól repülőgépeinek motorát, mert hiba van benne. Stead még 18-án megtelefonozta a dolgot a hercegnek s 20-án elutazott Mourmelon-le-Grandba. A motor, úgy látszott, hogy

teljesen rendben van. Mikor azonban a herceg elhelyezkedett a gépen s fel akart emelkedni, a motor felmondta a szolgálatot. Így bizonyosodott be, hogy a szegény összezsuzott testű Leférvre szelleme igazat mondott.

(Harriman özvegye.) A „Daily Mail“ newyorki munkatársának sikerült a minap megintervjuvnia Harriman-nak, az imént elhunyt vasutkirálynak özvegyét. Harrimanné mintegy hatvan éves nő, akit férjének halála megrázott ugyan, de meg nem tört. Ramapov hill-i, még nem egészen kész kastélyában él, amely Harriman tervei szerint épült rengeteg birtokán. Huszonöt milliót szánt a vasutkirály a kastélyra és a hozzátartozó gyönyörű parkra, mert az volt az akarata, hogy Ramapov Hill Amerika legszebb magánbirtoka legyen. Özvegye készségesen megfelelt az újságíró minden kérdésére.

— Az a nyolcvan millió dollár (400 millió korona) — mondta — amit férjem után örökölök, természetesen csak hozzávetőleg 80 millió. Nagyobb részt hullámzó értékek teszik a vagyont s úgy állván a dolog, a megbecsülésekor az ember inkább kevesebbet számít, mint többet. Voltaképpen magam se tudom, mekkora lesz a vagyonom, de semmiestre se tulságosan sok ahhoz, hogy férjem terveit megvalósítsam vele. Férjem a jótékonyt nagy stílusban művelte, de nem úgy, mint mások: tüntető módon, hanem szinte titkosan. Ebben is követem majd példáját. Mory leányom lesz ebben a jobb kezem. Régóta előreláttam, hogy leányom segítségére szorulok majd, s azért kora gyermekébe óta ugyszóiva kiképeztem a jótékonyt gya-korlására.

Kijelentette ezután az újságíró kérdésére az özvegy, hogy egyáltalán nem szándékozik vagyont oly módon szétosztani a szegények között, mint a hogy Russel Sage milliárdos özvegye cselekszi, mert neki négy hajadon leánya van, róluk jartozik első sorban gondoskodni.

(Veszélyes-e a jegesmedve.) Staby Lajos, egy ismert sarkvidéki vadász azt írja, hogy a jegesmedve nem veszedelmes az emberre nézve. Nem tagadja ugyan, hogy a jegesmedve a sarkvidék lakójának, az eszkimónak, aki őt lándzsával és primitív karddal támadja meg, félelmes ellensége lehet, azonban egy olyan embernek, aki jó ismétlő-puskával megy ellene, a veszedelme többé nem olyan nagy, előrebocsátva természetesen, hogy az illetőnek hideg vérét meg kell őriznie és hogy biztos kezűnek kell lennie. Hogy a rosszul talált lövés után a jegesmedve tüstént rátor támadójára, az természetes. Közvetlenül a támadás előtt a

jegesmedve is, mint a többi állat, a hátsó lábaira áll és így kitűnő célt nyújt a lővészre. Egyébként azonban a legtöbb meglőtt állat a lövés után som-támadja meg ellenfelét, különösen ha oldalról lőnek rá, vagy hátulról. Ilyen esetben addig megy tovább, amíg össze nem esik. Egyébiránt a jegesmedve szívós életű és egyedül a fejébe lőtt golyó teríti le rögtön, ha szíven lövik, akkor van rá eset, hogy 100—200 méternyire is elmegy, amíg összeesik.

(Amerika az európai női divat ellen.) A nagy amerikai szabócégek már hosszú idő óta azon vannak, hogy a divat terén valahogy függetlenítsék magukat Páristól és Londontól, ámde buzgalmaik mindeddig meddő maradt és Amerikában még most is, mint mindenütt a világon, az angol férfidivat és párisi női divat járja. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy az amerikai szabók hiába tervezteknek szebbnél-szebb divatmodelleket, az előkelő amerikai közönségnek az európai minták jobban tetszenek és ha amerikai szabó nem szolgálja ki megelégedésére, hát egyszerűen Londonban, vagy Párisban dolgoztat. A napokban Newyorkba nagy ruhakiállítás nyílt meg, hogy ezzel egyrészt emeljék az amerikai szabóipart, másrészt pedig a közönség meggyőződésére, hogy az amerikai szabók is tudnak eredeti alkotni és nem kell mindenben Európát majmolni. Am a kiállított modellek nem igen ütnek el az európai divattól, legföljebb azt lehetne mondani, hogy némileg túlzottak. Igazán eredetiek csak az elnevezések. Egy automobiliöltözék például „sarki-öltöny“ néven van kiállítva a nőruhák közül pedig egy kinyitással díszített ruha keltett feltűnést. Ez a kosztüm csak annyiban különbözik más nőruháktól, hogy a nyaktól kezdve kékes-fekete bőrszalag tekergőzik a ruha körül. Hogy a kiállításnak meglesz-e a várt sikere, az még kérdés.

(Zsidók üldözése Szibériában.) Pétervárról jelentik: Bjelusszuff, a Duma képviselője, aki szibériai utjáról most tért vissza, hallatlan zsidóüldözésekről szolgáltatott Stolypin miniszterelnöknek adatokat. Szibéria valamennyi városából tömegesen utasítják ki a zsidókat, még az olyanokat is, akik évtizedek óta lakosai valamely községnek. A kiutasítást a hatóságok példátlan kiméletlenséggel hajítják végre. Egy nehéz betegségben fekvő zsidót úgy rángattak fel a rendőrök ágyából s kihurcolták a vasútra. A szerencsétlen ember ott halt meg kínzóinak keze között. Irkuczkban a zsidó tanítóképzőt, amelyet annak idején a kormány engedelmével nyitottak meg, becsukták; valamennyi tanárát és tanulóját kiutasították.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

83

Csak mikor ismét a bárónő mellett űk az ottománon, s látta, hogy a szép asszony minő nyugodtan mosolyog a szeme közé, — tért lassan magához a törbe került diplomata. A bárónő aztán nem vesztegette tovább az időt azzal, hogy gróf Lorrain kedélyállapotában gyönyörködjék. Sietős dolgai lehettek még, azért röviden elmondta utasításait.

— Ön egy félóra mulva bucsut vesz Páristól; a hajnali gyorsvonattal elutazik Nimesbe. Holnap délután két órára oda érkezik s akkor haladéktalanul jelenteni fogja magát Lionville tábornoknál. A tábornoknak mondja el, hogy honnan jő, mondja el mindazt, amit ma nálam látott és még látni fog; Laroche Helénnek pedig adja át ezt a levelet.

A bárónő kihuzta az ottomán előtt álló asztalka egyik fiókját s egy lezárt borítékba tett levelet vett ki.

A levél Laroche Helén nevére volt címelve s így hangzott:

„Kisasszony, a harc közöttünk véget ért. A férfi, ki engem szeretett, mielőtt önt ismerte volna, szabadságát visszaadja önnek. Tudom, ön mélyen szereti őt, talán nem kevésbé szenvedélyesen, mint én, s a lemondás csak úgy fog fájni önnek, mint nekem fáj, mikor ő elhagyott. De azért, e mindkettőnk által imádott férfi boldogságára kérem önt, fogadja sorsát megadással s vegyen példát rólam, ki akkor sem szüntem meg szeretni őt, mikor tudtam, hogy önért hűtellen lett hozzám. Nyugodjék bele a meg-másíthatatlanba, s a lemondáshoz adjon önnek erőt az a tudat, hogy az ön szerelme csak vést hozott e férfira s jövőben is ut-

át állaná ama szent hivatás betöltésében, melyre őt a sors kiszemelte, — mig én nemcsak megszabadítottam őt a veszélyből, melybe ön miatt jutott, hanem támogatni is fogom tudni nagy feladata megoldásában. Lehet, ő is érzi ezt, s azért választott engemet; én meghajlok akaratára előtt s követem őt, valamint megadással fogok kitérni az utjából, ha valaha meggyőződöm, hogy emelkedésének akadálya vagyok.

Engedje remélnem, hogy nem csatlakoztam önben, midőn nagynak és nemesnek hívém; csak ez a hit adott nekem erőt ahhoz, hogy e levelet intézzem önhez s elfogadjam azt a megbízást, hogy leveleit, melyeket jegyesemhez intézett, visszaküldjem önnek.

Özv. Moulinsné
született Villmers bárónő.

Lorrain gróf a levél elolvasása után kérdőleg tekintett a bárónőre, ez azonban gyorsan felvilágosította.

— Ön azon csodálkozik most, hogy én ilyen levelet merek írni. Nagyon kérem, osszassa el minden aggodalmát. Az a nő, akinek ez a levél szól, nagyon jól tudja azt, amit ön soha nem is gyanított. Mikor elolvassa, meg-lássa, egyszerre nagyon szívesen elfogadja az ön vigasztalását. Csak jól tudja ön a türelmet és a nagylelkűt játszani!

Lorrain gróf még egy kérdést kockáz-tatott.

— Tehát csakugyan ön volt, aki Du Char-rast az én törömből kiszabadította?

A bárónő kedvtelentül válaszolt:

— Az egy hosszú történet, amit elbeszélni most nincs időm. Végezze el, amivel megbiz-tam s legyen meggyőződve, hogy du Charras Kamill sem Laroche Helén férje nem lesz, sem — miniszter!

XLVII.

A herceg nagyon szeretetreméltó volt ma. A hölgyek megérkezése után elhagyta rideg környezetét, melyben mindenki kötelességének tartotta, hogy tükörré változtassa az arcát s az ő komor

kedvéhez illő tekintettel lesse szavait. A herceg azonban keveset szólott, az exczellenciás urak tehát folytonosan hallgattak, mi nagyon unalmas lett volna, ha a herceg mulatságosnak nem találja vala azt a nagy zavart, amelyből egész óra alatt nem tudtak magukhoz jönni.

Végre felállt s meghajtá magát, mi a cercle végét jelenté. Az urak erre gyorsan elszéledtek: egy azonban, kinek a herceg megelőzőleg intett volt, még mellette maradt.

— Saint-Ivon marquis — szólott hozzá barátságosan mosolyogva, ön csak maradjon velem. Rossz kedvem másoknak szólott, önnek senkije nincsen, akiért megsérthette volna a ház asszonyát; úgy lehet, ezért ajánlotta is önt különös figyelmembe.

Saint Ivon meghajtotta magát a herceg előtt.

— Fenség, rendelkezék velem. A bárónő kegyére azonban érdemetlennek érzem magamat.

— E kérdést majd vele intézze el. Nekem azonban addig is tegyen egy szolgálatot; keresse föl Du Charras Kamill urat s mondja meg neki, hogy beszélni kívánok vele.

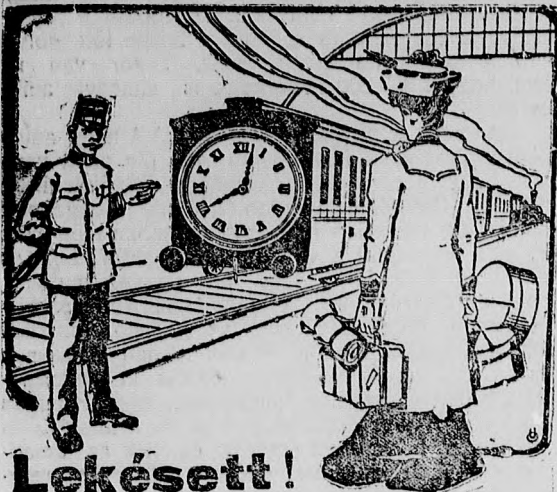
Saint Ivon megdöbbenve hallgatta e szavakat. Honnan tudhatja a herceg, hogy ő Du Charrast ismeri? A bárónő mondta volna neki, hogy ő rá bizza ezt az üzenetet? A bárónő mit sem tudhat az ő viszonyokról. S mi bírhatta volna rá, hogy őt a herceg figyelmébe ajánlja? Hiszen alig ösméri két hét óta, s azalatt talán négyszer beszélt vele, mikor estélyein megjelent. Minő czéljai lehetnek vele e rejtélyes nőnek? aki nem tudni honnan jött? honnan származnak milliói? melyek létezéséről oly ékesszóló bizonyosságot tesz mesészerű pazarlásával; — aki első feltűnéssel meghódította az egész társaságot a hercegtől kezdve az utolsó emberig? Minő ösz-szekötöttségben áll e nő Du Charrasval? Pártfogója? Szeretője? Titkos tagja a forradalmi ligának? Vagy csak be van avatva titkaikba?

(Folyt. köv.)

NE MENJEN EL ESTE GONO NÉLKÜL!

Eredeti tubus (utasítással) 30-szori használatra 2 kor. 5 kis tubus dobozban (utasítással) 50-szori használatra 3 kor.

A GONO-kremlt előzetesen használva, a legbiztosabban meg van védve az összes nemi betegségek ellen. Használata tiszta, egyszerű és kellemes. Főraktár: Török József gyógyszerár VI., K. rály-utca 12. szám. Kapható minden gyógyszerár és drogeriában.

Lekéssett!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órá

POLGÁR KÁLMÁN

művész
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
részletfizetésre
Kivátsok és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Nagy képes árjegyzék ingyen és borsosán küldeték

958. sorozat Bon 028. szám
Polgár Sándor
m. kir. szab. nyert orvos m. és kőszerezés
Budapest, VII., Erzsébet-körut 50. sz.
Köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15%, azaz tizenöt százalékos árkedvezményt adni az ered.
F. Bergerand fils,
párisi különlegességek
(évszerek) gyármanyaiból. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldeték.
Kivátsok az „Egyetértés”-ből. 25705

Két millió

KORONA

nyereményre játszik évente 10 huzásban

ha 48 havi 5 kor. 50 filléres részletfizetésre megrendel ná'unk

- 1 darab Hazai első takarékpénztár sorsjegyet
- 2 darab Erzsébet királyné szanatorium sorsjegyet
- 1 darab József sorsjegyet
- 1 darab Bazilika sorsjegyet

Mind az öt sorsjegyet összesen 48 hónapig havonként 5 kor, 50 fillért fizet és ha postautalványon az első 5 koronás részletet megküldi, azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részleteket. Így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre eső minden nyeremény Önökre illeti. Az utolsó részlet kifizetése után kiszolgáltatjuk mind az öt eredeti sorsjegyet.

- 1. a 48 hónap alatt az öt sorsjegyet nyereménye az Önö.
 - 2. a 48 hónap elteltével öt sorsjegyet kap mellet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
 - 3. ha a sorsjegyeket megtartja, 70 évig 600 huzás számtalan nyereményre játszik, amely idő alatt minden sorsjegyet okvetlenül nyer.
- A további fizetésekhez postacsékket és minden egyes huzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Legközelebbi huzás október 5-én.

Főnyeremény: hatszázezer korona.

Központi Váltóüzlet Részv.-társ.

Budapest, V. kerület, Szabadság-tér 22. szám.

Alapított 1835-ban a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.

AUTOMOBILOK MERCEDES AUTOMOBILOK

a Semmering-i verseny győztese.

A magyarországi utak legmegfelelőbb automobilja. — 1910-es modellek már megrendelhetők.

BÁRDI GARAGE VI., Mozsár-utca 9. sz.
(A Fővárosi Orfeum mellett.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 1. —

Kiszázeések. A bosnyák-hercegovinai országos kormány főnöke Vucaak Mijot, a mitroviczai horvát alreálgimnázium valóságos tanítóját a szerajevói főreáliskolához valóságos tanítónak;

az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Kormányos Simon szabadkai törvényeségi irodatisztát a szabadkai törvényszékhez telekönyvezetővé, Borhy Dezső budapesti ítéletábrái díj-nokot a dunavecsei járásbírószághoz innokká;

a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Fangler Ferenc győri segélydíjas pénzügyi számgyakornokot, valamint Solyomi Aladár budapesti lakost ideiglenes minőségű pénzügyi számtisze-teké, Makay Emil, Csikós János és Pollák Andor okle-veles gazdákat ideiglenes minőségű kataszteri becső-biztosi gyakornokká;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Gaál Zoltán az aradi kath. főgimnáziumhoz rendes tornatanítónak, Sági István okleveles tanítót a párdányi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Kaufmann Béla okleve-les tanítót a rudolfsznadi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Gergely Irén okleveles tanítónak a danapenteli állami elemi népiskolához rendes tanítónak, László András okleveles tanítót a pilisboros-jezői, Tombory Géza okleveles tanítót a barátmaji, Gaál Gizella okleveles tanítónak pedig a felsőturcséki állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónak, Rottár Emil okleveles tanítót a czakónázi állami elemi népiskolához rendes tanítónak;

a honvédelmi miniszter dr. Kilián Géza végzett joghallgatót díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokká;

a fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzó Szvat Mihály fiumei lakost hivatalsszolgává nevezte ki.

Anyakönyvezetők megbízások. A belügyminiszter Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében a kiskunfélegyházi anyakönyvi kerületbe Kukányi Lajos árvaszéki ülnököt anyakönyvezető-helyettesé, a szabadkai I. anyakönyvi kerületbe Müller Béla nagyváradit lakost a X. fizetési osztály III. fokozatába sorozott állami anyakönyv-vezető-helyettesé nevezte ki és őket ezen minőségé-ben egyszersmind a házassági anyakönyv vezeté-sével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Megecsősítés. A belügyminiszter Bentze Györgyöt a nagykallói állami elmeegógyintézetnél ideiglenesen viseli gazdái állásában végleg megecsősítette.

Athelyezések. Az igazságügyminisztérium vezetésé-vel megbízott miniszterelnök dr. Manuszj Tivadar balassagyarmati és dr. Vecsei Gyula lugosi törvényszéki jegyzőket kölcsönösen athelyezte.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Somogyi Béla barátmaji és Szakály Mária felsőturcséki állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónak a pilisborosjezői állami elemi népiskolához, Schillinger József párdányi állami elemi iskolai tanítót a csanádpalotai állami elemi isko-lához helyezte át

Névgyaroslások. A belügyminiszter Pillitzer Her-mann budapesti lakos, valamint Ilona, László és Zoltán nevű kiskoru gyermekei „Pető”-re, kiskoru Grünbaum Lajos budapesti lakos „Győző”-re, Grünbaum Imre budapesti lakos családi nevének „Győző”-re kert átvál-toztatását megengedte.

Pályázatok. Az aradi tanítóképző intézetnél gya-korló iskolai tanítói állásra október 20-ig; a hátszegi adóhivatalnál díjas adóhivatali gyakornoki állásra 14 nap alatt; a zólyomi adóhivatalnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét alatt; a királyi kuriánál irodatisztai állásra 2 hét alatt; a módosi adóhivatalnál adóhivatali ellenőri állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

szept. 30. okt. 1.		szept. 30. okt. 1.	
méter		méter	
Inn	Schäring 1.81 1.81	Fisza	M.-Sziget 0.73 0.04
Duna	Passu 2.80 2.35		Tekeháza 0.02 0.02
	Linz 0.15 0.07		V.-Namény 0.70 0.90
	Pécs 0.44 1.01		Tekaj 0.13 0.40
	Pozsony 1.19 2.75		Tiszafüred 0.14 0.30
	Komárom 1.94 2.72		Szolnok 0.12 0.24
	Budapest 1.30 1.60		Csongrád 0.02 0.67
	Paks 0.60 0.72		Szeged 0.18 0.07
	Nehács 1.30 1.48		T.-Bece 0.27 0.11
	Gombos 0.2 2.08		Titel 1.20 1.26
	Lividék 1.32 1.80	Ondaca	Hoór 1.10 0.14
	Pancsova 0.23 0.58	Tapoly	Barfa 0.30 0.30
	Orsova 1.24 1.24	Podgor	Ladiméz 0.24 0.17
Morva	Norvafalu 0.20 0.30	Sajó	Zsoltza 1.30 1.32
Vag	Zsolna 0.20 0.16	Hernád	H.-Németi 0.19 0.18
	Trencsén 0.12 0.16	Berettyó	Margitta 0.11 0.25
	Szered 0.32 0.45		R.-Ujfalu 0.24 0.20
Rába	Szt.-Gothard 0.48 0.52	Körös	Csucs 0.50 0.40
	Sárvár 0.01 0.89		N.-Várad 0.16 0.16
	Győr 1.78 2.36		Belényes 0.20 0.94
Dráva	Várasd 1.52 1.94		Tenke 0.24 0.28
	Zákány 0.48 0.78		Curahonc 0.34 0.34
	Bárcs 0.18 0.34		Borosjenő 0.58 0.54
	Eszék 1.04 1.14		Békes 0.34 0.28
Mura	V.-Szerdah. 0.2 2.20	Maros	Gyoma 0.11 0.08
Szava	Vágrab 0.42 0.58		Gy.-Fehérv. 0.18 0.2
	Sziszek 0.49 0.40		Franycska 0.54 0.40
	Mitrovicza 1.14 1.14		Schorista 0.74 0.84
Szamos	Décs 0.30 0.37		Arad 0.20 0.24
	Szatmár 0.32 0.14		Makó 0.30 0.30
Kraszna	N.-Majtény 0.40 0.2	Temes	K.-Kostyél 0.12 0.02
Laboreza	Munkács 0.12 0.08	Bega	Kiszé 0.68 0.60
Latorca	Homonna 0.17 0.13		Temesvár 0.80 0.84
	Percecsény 0.2 0.2		Becskekerek 1.2 1.20

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

SZÍNHÁZAK

Szombaton 1909. október 2-án

Nemzeti Színház Magyar Színház

Laczkovics kapitány.
Színház 4 felvonásban. Irtá
Vigjáték 5 felvonásban. Irtá

Tölkiflkó.
Vigjáték 5 felvonásban. Irtá
Schirmerné Forrai R.

M. kir. Operaház

A tévedt nő
Opera 4 felvonásban. Zenéjét
szász Verdi. Szövegíró: Irtá

Táncos huszárok
Operett 3 felvonásban. Irtá
Rena Ferenc és Szirmai Albert

Vígyszínház

Az ördög.
Vigjáték 3 felv. Irtá Molnár F.
Az Ördög Hegedűs

Föv. Városligeti Színház

Szerelmi keringő.
Operett 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia-színház.

Zárva

Várszínház

Zárva

Robes et Confection
RUHMANN
értesíti a t. hölgyközönséget, hogy párisi
utjáról visszaérkezett és
V., Deák Ferencz-utca 10.
(Kunz-palota)
divattermét megnyitotta.

Fővárosi Orfeum
Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
TELJESEN UJ MŰSOR!
JOSEPHINE SABEL
a legիրnvesebb amerikai előadó-művész

STEINHARDT-MULATÓ
Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Ma és mindennap
A FEKETE FRANZSI.
11 órakori
CSINGILINGI!

NAGY ENDRE CABARETJA
Andrássy-ut 69. (MODERN SZINPAD) Telefon 93-16.
CHANTECLER Pont/410-kor (örvény) Az új kávéház
Teljesen új magánzámok, színpadi tréfák, darabok.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22
Minden este 8 órakor a szenzációs új októberi műsor.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE
Teréz-körút 28. Telefon 52-88.
Bálint Dezső igazgatása alatt.
Minden este 9 órakor a kolosszális októberi műsor.

PARISIANA ORFEUM
Szerecsen-utca. Telefon 161-45.
Átalakítás miatt
ZÁRVA.
Megnyitás fényes operett, bohózat, vig-
játék és attrakciós műsorral okt. 6-án.

FOLIES CAPRICE
Téli helyisége Révai-utca 13. sz.
TELEFON 14-23. TELEFON 14-22.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor
Kezdeté fél 9 órakor. Fél 10 órakor.

FALUSI ERKÖLCSÖK
tréfás vidéki história. Irtá Satyr. Rendező: Rott Sándor.
továbbá
SERENISSIMUS - JELENET.
és végül 11 órakor: Ujdonság!
MAISON ARABELLA
Bohózat, irtá: Taubstein. Rendező: Springer A.

VSZTOJKAI
A LEGKIVÁLÓBB LUGOS SÓSAVANYÚVIZ
GÉGE ÉS TUDÓMURUT ELLEN
CUKORBETEGSÉGEKNÉLSPECIFICUM
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK
FŐLEKART:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.
BÁTHORY-U 5. TELEFON: 162-84.

Ujrendszerű butorhitel!
Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. bu-
torvásárló közönségnek a legnagyobb kedvez-
ményt nyújthatjuk.
Hitel esetén készpénzárakat számítunk,
mert előkelő bankösszeállításaink lévén a vevő
tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja.
Kamat fejében csupán
6%
fizetendő 1/4 évenként mindig
csak a hátralékos esőkkenő tar-
tozás után. (Részleg vagy
mellékköltség nincs.)
Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona
vagy " 100 " " 1/4 évi 9 "
Nagy vá-
laszték
asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkben.
Balázs és Társa butorraktára Budapest,
VI., Révay-utca 3., a Foncière-palota mellett.

ÖN BÉREL
egy ócska zongorát vagy pianót és
KIDOB
havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjárt, végre pénzt
kíadta, zongorája nincsen.
HAFIZET
havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányu, leg-
modernebb ércpánczoltós keresztúros új zongorát
vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem
leköteleztette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulaj-
dona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon
kapható kizárólagosan csak
" MUSICA " részvény-társaság
(Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési teleph.
Eufon tölcsernélkül legtekélyesebb grammofon- és művez-
lemetek föléllarítása.
Budapest, VI., Teréz-körút 1/a.
(Király-utca sarok, az Országos Zenekadémia közelében.)
Telefon 4-31.
Zongorák becsorélos, javítása, hangolása legkülönbaban.
Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak
a fővárosban lakók részesülnek.

Alkalmi Butoráruház
Legolcsóbb bevásárlási forrás buto-
rok, garnitúrák és szőnyegekben!
BALASSA ES RÓNA
" butoráruháza "
Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.
" (Andrássy-ut sarok) "

14 HUZÁS
van évenként a következő 6 darab sorsjegyre:
1 darab Posti Hazai Takarékpénztár sorsjegy
1 " Olasz vörös-korost "
1 " Bazilika "
1 " Józsv "
2 " Erzsébet-Szanatórium "
Legközelebbi huzások:
Október 5-én a HAZAI-ra. Főnyer. 600.000 kor
November 1-én az olasz vör. és Erzsébet sorsjegyre
Évi nyeremények:
2,000.000
korona
Főnti 6 darab sorsjegy 43 havi 7 koronás részletfizetére
kapható. Az első 7 koronának felzetése vagy utalványon
vagy helyileg átutalván megköltsön azonnali játékgöggel
a számkat tartalmazó részleteket, melyek alapján az
összes nyeremények a vevő illetik. Huzás után sor-
solási lapot küldök. A törlesztések bevezetésével a vevő kéz-
hez kapja az eredeti sorsjegyet, melyekre még 28-08 évig
játszik, mely idő alatt minden sorsjegy nyer. Részletve-
ket utánvétellel nem küldök.
Beifeld Bankház
BUDAPEST, Károly-körút 1. Alapítva 1874.

BORHEGYI BORVIZ
SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES GYÓGYÁSVÁNYVIZ. LITHIUMTARTALMÚ. HUGYHÁJTÓ.
FIZIKAI ÉS MÉRGEZÉSEK SZÁLLÍTUNK. FÖLÉRÁKAT.
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 462-84.

100.000 ! Most került forgalomha!
Zilahy Ágnes szakácskönyvének
100.000-ik példánya. Ez bizonyítja legjobban
a könyv jóságát, hasznavehetőségét.
Ára szép kötésben 3 korona 60 fillér.
Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereskedésében Budapesten, VI., Andrassy-ut 10.

HOFFMANN S. és V.
Budapest, V., Zoltán-utca 13. sz.

„Adria“

Magyar kir. tengerhajózási részv. társ. vezérigazgatója.

Októberi hajójárat-jegyzék:

1909. október havában a következő gőzösök indulnak Fiuméből:

H o v á	Gőzös neve	Kelet
Liverpool	Pavia	9/25-10/5
Rotterdam, Anvers*	Buda II.	1-10
Brasília*	Tibor	14
London	Széchenyi	5-15
Liverpool**	Gulf of Suez	5-15
Hamburg**	Róma	5-15
New-York	Ultonia	16
London, Hull	Murillo	10-20
Havre, Rouen*	Balaton	10-20
Liverpool	Veria	15-25
Hamburg**	Babylon	15-25
Bordeaux*	Baross	15-25
New-York	Pannonia	30
Liverpool**	Italien	21-31
London, Hull	Volturno	21-31
Lissabon, Oporto, Glasgow*	Jókai	21-31
Északafrika, Gibraltár*	Adria	21-31
Hamburg**	Austria	10/25-11/5

*-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Trieste-ig jár. ** Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

Honnan	Hová	Gőzös neve	Kelet
Liverpool**	Fiume	Falerian	9/25-10/5
London, Hull	"	Volturno	9/25-10/5
Hamburg**	"	Austria	9/25-10/5
New-York	"	Pannonia	7
Bordeaux	Triest-Fiume	Mattekovits	1-10
Glasgow	"	Stefánia	1-10
Liverpool	Fiume	Tyria	5-15
London	"	Kolozsvár	5-15
Rio de Janeiro, Santos	Triest-Fiume	B. Kemény	5-15
Bordeaux	"	Báthory	5-15
Liverpool**	Fiume	Flavian	10-20
Hamburg**	"	Byzánccz	10-20
London, Hull	"	Douro	10-20
Rouen	Triest-Fiume	Deák	10-20
New-York	Fiume	Carpathia	21
Rotterdam	"	Sr. Fejérvári	15-25
Gibraltár, Tanger	"	"	"
Oran, Algier, Malta	Triest-Fiume	Adria	15-25
Rotterdam, Anvers	Fiume	Duna	15-25
Liverpool	"	Cypria	21-31
Hamburg	"	Mecklenburg	21-31
Rouen	Triest-Fiume	Kalmánkirály	21-31
Leith	Fiume	Nagy Lajos	10/25-11/5
Glasgow	"	Nagy Lajos	10/25-11/5
Santos, Rio de Janeiro	Triest-Fiume	Szeged	10/25-11/5
London, Hull	Fiume	Ebro	10/25-11/5
Liverpool**	"	Flaminian	10/25-11/5

Középtengeri szolgálat.

a) Fiume—spanyolországi vonal: Fiuméből: Mátyás Király 2., Szent László 9., Rákóczi 16., Lederer Sándor 23., Zrínyi 30. Valenciából: Zrínyi 6., Kossa 13., Mátyás Király 20., Szent László 27.

b) Fiume—marzeillei vonal: Fiuméből: Szapáry 6., Andrassy 13., Tisza 20., Arpád 27. Marzeilleből: Tisza 6., Arpád 13., Szapáry 20., Andrassy 27.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácsosajtók, kerkerítések, keramillapok, kőhalmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór
épület-bontás vállalkozónál
Budapest, Nádor-u. 72-74.
Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár,
kir. országos fegyintézet

VÁCZ.
Gyárt: mindennemű fa- és vasalásokat, kő- és kőzecsát, szerszámokat, emelőgépeket, kőtörő áttétellel, fűzfűrészesztyásokat kerti és locomobilfűrészeket stb. stb.

Budapesti raktár és iroda:

VI., Gyár-utca 23.

Telefon: 161-27.

• Kérjen árajánlatot! •

Réthy

név látható a valódi pometefü cukorka minden egyes darabkáján. 26796

Most jelent meg.

Ebtenyésztés,

kézikönyv ebtenyésztők, vadászok és ebkedvelők számára.

Irtás és száz ábrával ellátta

MONOSTORI KÁROLY
állatorvos, a m. kir. állatorvos főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.

Szerző 3000 ik szakmunkája.

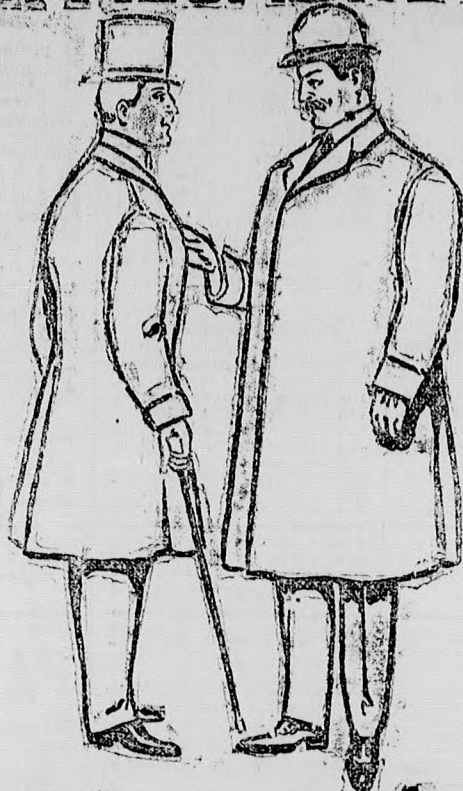
Ára 4 K 50 t.

Az első magyar ebtenyésztési kézikönyv!

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál,
Budapest, VI., Andrassy-út 21,
valamint
minden könyvkereskedésben.

MÁR MEGMONDTAM!

**HA JÓ RUHÁT,
KÉSZEN VAGY MÉRTÉK SZERINT
ÖHAJT BESZEREZNI, MENJEN**

**NEUMANN M.
CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ CZÉGHEZ
BUDAPEST,
IV. MUZEUM-KÖRÜT 1-3.
KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.**

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK
A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉRSZERESZTES MŰVEK ÉS
üzletében szerezhethők be
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTTYÁRÁBÓL
ÁRJEGYZÉK 20 00 HAJZAL INGYENESBÉRMENTYB**

„Matteine“ vállalat 6 óra alatt végleg kiirtja **poloskáit** egy évi jótállással Videkre gép és Király-u. 16. Telefon 161-38. anyagszállítást

Acetylén-lámpák

Éjjeli szántásoknál gőzekékre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-, kézi-, kocsli-, kocsirúd-, pózna-, asztali, kerli, udvari, istálló-, Acetylén-lámpák.

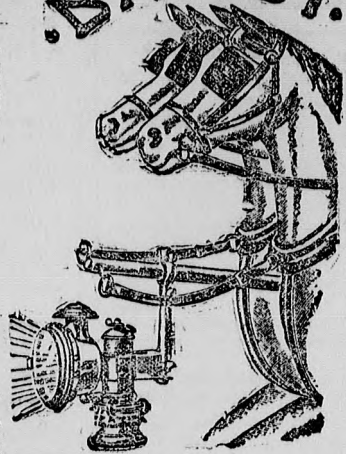
BÁRDI JÓZSEF R.-T.

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 15.

a Palermo kávéház mellett.

Telefon 16-28. Telefon 16-28.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

BÁRDI.**Pályázati hirdetmény.**

Nyittrármegye kezelésében levő **Nécsei Mihály-féle családi ösztöndíj-alapítványnak** évi 630 K élvezetével járó állomása f. évi július hóban megüresedvén, annak betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

A pályázók az alábbi föltételeket tartoznak kérvényük kapcsán igazolni.

1.) Az alapító fitestvéreitől, u. m. Nécsei Endre és Jánostól fiágon való leszármazásukat.

2.) Hatodik életévük betöltését, avagy addig végzett tanulmányaikról szóló isk. bizonyítványt.

Azon pályázók, kik leszármazásukat az összeállítás alatt levő családfához eddig nálam igazolták, az újbóli igazolás alól felmentettek.

A pályázati kérvények hozzám mint a családi tanács elnökéhez f. évi nov. hó 15-ig küldendők.

Kaposvár, 1909. szept. hó 30-án.

Nécsey János
elnök.

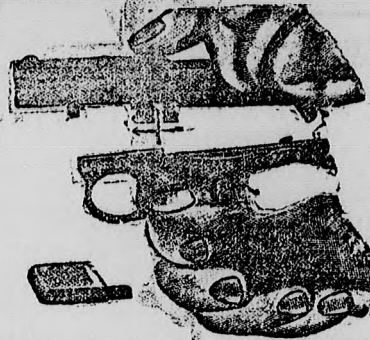
Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6,85 mm. Browning-patronok használatára készült. Legfőbb előnye, hogy szabadkézzel minden számszám nélkül egy fogással szétcsúsztható, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 korona. **Havirészlet 4 kor.**

12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levegőadó és hosszant beküldendő.

Megrendelési tv.

Aufrecht és Goldschmied cégnél

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt _____ korona árban, fizetendő _____ kor. havi részletekben _____ tól kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Olvasható írásban
Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZV.-TÁRS. KIADÁSA

MEGJELENT

A Műveltség Könyvtárának**VII-İK KÖTETE**

551 szöveggéppel és 11 színes műmelléklettel.

A MŰVÉSZET KÖNYVE

**A KÉPZŐMŰVÉSZETEK ÉS A ZENE
TÖRTÉNETI ÉS TECHNIKAI FEJLŐDÉSE**

Írták **LYKA KÁROLY** és **KACSÓHPONGRÁC**

A képzőművészetek és a zene eredetét, művészeti és technikai fejlődését, valamint átalakulásainak és változásainak okát kívánja ez a kötet a művelt közönségnek bemutatni. A műszerzői a művészetek fejlődését úgy dolgozták fel, amint az természetszerűleg kapcsolódik bele az általános emberi művelődés folyamatába. Az olvasó ily módon megismeri a művészetek fejlődésének természetes útját és folyamatát s ezáltal a művészi alkotások esztétikai megítélésénél is önálló véleményre tesz szert.

A könyv ára
egy kötetbe
kötve **24 K**

**A MŰVÉSZET KÖNYVE IGEN GAZDAG KÉPANYAGA ÁLTAL
VALÓSÁGOS MUZEUMA A MŰVÉSZETEK TÖRTÉNETÉNEK.**

A könyv ára
két kötetbe
kötve **30 K**

Hirdetési rovatban minden szöveg... betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

H hirdetési rovatban minden szöveg... betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő.

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban...

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra...

BUTOROK háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá nriszoba, iroda-berendezések, rez- és mahagóni butorok...

Pótvizsgálatra javítóra, pótlétszámra, bármilyen vizsgálatra előkészít: «Szűnidei Tanfolyam»...

Réz és vasbutor gyári áron, réz hálószo- ba berendezések a leg- reisebb amerikai módszer szerint készíttve...

Csemegezőllöt remekszép nagyszemű chas- selast muskotályval, vagy válogatott lezsebb...

Pénzelölöget azonnal nálam bizományba beraktározott butor, zongora, varrógép és kereske- delmi árukra...

Gyümölcsfa díszfa stb. árjegyzékkel in- gyen szelvély Weber faisko- lája Békásmegyeren.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorsza!on Budapest, Ferenciek-tere 3 tel. 10. Vétel és eladás...

Pénzszekrények és amerikai irodabuto- rok, használtak és újak rendkívül olcsó áron...

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró is- kola. Gépírás és magyar német levelezés-oktatás...

Csemegezőllöt félti elakásra postakosaran- ként 2.80, mázsánként kos- árral 42 K., téle elálló...

Oszi baraczkot étkezésre és befőzésre posta- kosaranként 2.20 koronáért...

Baraczklekvár mézdes különlegesség Mg- ként 2.40, cukorédes szilva- lekvár 1 K. Papirhéjú új- díó postakosaranként 2.80...

Ne fogadjon el pemetetű csukorkát Réthy név nélkül. Ára 60 fill.

Soványosság Az egyedül eredmény- től kísért háziszor a dr. William Harlly tanár amerikai orvópára...

Legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, ezimbalmot, hegedűt...

REMÉNYI nagy magyar hangszertelepen Prospektus és Árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58.

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ókszer- t és régiépeket veszek és eladok. Budapest, VII., Király- utca 85. szám.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, ur- szoba és irodai teljes be- rendezések...

Zálogezédulákat veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyö- ket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen...

Ingyenes gépirás-tanítás. Kedvezményes magyar, né- met gyorsíró-oktatás. A «Stenografia» Országos Ga- belsberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolá- ban...

Ingóságokat értékesítő és boraktá- rozó vállalat Rákóczi- ut 19. bejárat a Szent- királyi utcából...

Asztalosok új jövedelmi forrását le- író képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a «Kegelet» szerkesztősége...

Singer női varrógépet 27 forintért karika- hajót 40 forint- ért, centráló- bint 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 6 évi jótállással...

Zálogezédulákat veszek. Elzálogosított brillánsokat, gyöngyö- ket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmente- sen kívánatok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella - utca sarján. 27553

Tankönyveket és Segédkönyveket vegyen Magyarország legrégibb és legnagyobb tankönyvkeres- kedésben LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer P. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret- ben és alakban, igaz ol- csón kaphatók. Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Egyedüli pontos tel- jes levelezime ösz- szes hirdetéseimnek Kállai Lajos motorgyára BUDAPEST, Gyár-utca 28. sz. Legújabb rendszerű benzínmotorokról tessék díszárjegyzéket kérni.

Egy csinos mozgófénykép-színház egy ausztriai fővárosban, az egész országra érvényes koncesszióval, eladó. Cím a kiadóhivatalban meg- tudható. 5818

Pensionat international négy és tizenegye éves gyermekek számára. Fiuk a 12-ik évig. Német, angol es francia; kívánatra mag- yar. 60-70 K. Miss Wurm, Muckendorf bei Zeiselmauer Alsó-Austria (Bécsből 1/2 órányira) 5820

Bouvet-Ladubay legjobb és legolcsóbb francia pezsgő. Vezérképviselőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

A szemérem elleni bün- cselekmények. TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜN- TETŐJOG KÖRÉBOL Irta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN budapesti ügyvéd. Halász Zoltán dr., a kiváló kriminalista, emerendkívül érdekes és feleltte hasznos uttörő munkája nemcsak jogász körökben, hanem a művelt laikus közönség között is méltán kelt fel- tünést. Akik a nemzeti körébe tartozó cselekmé- nyek jogi elbírálása felől kimerítő tájékozást ójn- tanak nyerni, azok a kül- földi hasonló termékek között sem találhatnak ol- csóbb fogható kimerítő és alapo- s munkát.

Légszez és villamos csillárok legelőnyösebben szorozho- tók be Kulcsár Sándor bronzárú- és csillárgyára- ban, Budapest, VI. ker., Dessowly-u. 9-11.

Kocsi árusarnok VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legna- gyobb kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabókellék képes nagy árjegyzéket kívánatra in- gyen küldi a Budapesti Pázmánygyár Rézv.- társ. Nagymező-utca 46.

Utazónak vagy raktárnoknak ajánl- kozik jó megjelenésű fiatal- ember, szíves megkerese- séket S. Gy. VII. kerület, Nefelejts-utca 59. II. 21. czimzendő.

Pénzkölcsönt 4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén lévő bérházakra I., II., III., he- lyeen 15-60 évig törleszt- hető. Személyhitelt tisztvi- selőknek gyorsan eszkö- zöltetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Bu- dapest, Teréz-körút 1/a

„Hungária” beszélő-gépek kizárólag eredeti első- rangu gyártmány, rész- letfizetésre is olcsón kaphatók. Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket

Vasbutor. Rézgy 85 fill, gyertyak- ágy 11, összesen kapható vas- ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 8.50, réz- garus 2.50. Összesen kaphó tábori ágy acélszövény- nyal 8.-, sötrőnyfonat- kerítést, vaskaput legol- csóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/B. Telefon. 22-66. 26975

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holz, tanár. Magasabb technikai tanítástot elektro- és gépészmérnök, technikusok és művezetők ki- képzésére. Gazdagon felsze- rült elektrotechn. és gépépi- tő laboratóriumok. Gyári ta- nuló műhelyek. 3610 hallga- tó a 36. lakóal. évben. Program stb. díjta- nulási a titkárs- ság által.